

Class B5966

Book S7

Copyright No. 1900

COPYRIGHT DEPOSIT.

Bible N.T. Greek, Selections. 1900.

ΕΠΙΤΟΜΗ

ΤΗΣ

ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.

AN EPITOME OF THE NEW TESTAMENT.

BY

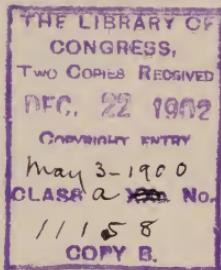
*NICHOLAS J. STOFFEL, C. S. C.,
Professor of Greek at the University of Notre Dame.*

Kai ō Logos s̄arēt̄ ēgénēt̄ kai ēst̄kήnωσεν ēn h̄mīn, kai
ētheasámeθa t̄n dōxan autōn, dōxan ὡs μονογενoῦs πaρὰ
patrós, pl̄n̄r̄t̄s χáritos kai ál̄ηθeías. St. John I, 14.

THE UNIVERSITY PRESS,
NOTRE DAME, INDIANA.
1900.

BS 1966

57
1900

COPYRIGHTED, 1900,
BY NICHOLAS J. STOFFEL, C. S. C.

P R E F A C E .

—o—

The abrupt step from the ordinary principles of grammar and a few grammatical exercises into the very midst of classical authors has been a stumbling block to many a beginner in the study of Greek. It has made the study of Greek proverbial for its difficulty even among scholars that are masters of Latin.

And yet, why should Greek be looked upon as more difficult than Latin? It is the lack of such stepping stones between the rudiments and the authors as we have in Latin; viz., an Epitome Historiæ Sacræ, an Epitome de Cæsaribus, an Epitome de Viris Illustribus Romæ, etc., that has discouraged many a student and has caused him to abandon the study of Greek as offering insurmountable difficulties.

By the present, Ἐπιτομὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης, the author has intended to help to fill up this gap and to contribute his mite towards leveling the *gradus ad Parnassum*. If the size of the

work has gone beyond this scope, it is because the same is also intended for *Reading at Sight* in the advanced classes. No other text could be more appropriate for Reading at Sight than the well-known narrative of the New Testament in a form corresponding to that of the Latin *Epitome Historiæ Sacræ* of the Old Testament.

The addition of a formal grammar and the beautiful illustrations which the *Epitome Historiæ Sacræ* has received in its many successive editions were out of question in the present work which is the outcome of a few occasional spare moments.

For the chronological arrangement of facts and for any subjective treatment of the same, such authorities as Cornelius a Lapide, Dr. Schuster, Dr. Wies, Father A. J. Maas, Father B. Spalding and others have been consulted.

For a few typographical errors and for the loss of an occasional delicate accent under a less delicate press the kind reader will readily make allowance.

THE AUTHOR.

Notre Dame, Ind.,
May, 1900.

INDEX.

FIRST PART.

BIRTH AND INFANCY OF OUR LORD JESUS CHRIST.

CHAPTER.	PAGE.
1. Mary and Joseph.....	15
2. Zachary and and Elizabeth.....	16
3. The Annunciation of the Birth of St. John.....	16
4. The Annunciation of the Birth of Our Lord.....	17
5. Astonishment of Mary.—The Angel Relieves her Anxiety.....	18
6. Mary visits Elizabeth.....	19
7. The Birth of John the Baptist.....	19
8. The Angel explains to Joseph the Mysteries of God.....	20
9. The Nativity of Our Lord Jesus Christ.	21
10. The Shepherds in the Field.....	22
11. The Shepherds at the Crib.....	23
12. The Magi with Herod at Jerusalem...	23
13. The Magi at the Crib of Bethlehem...	24

14.	The Presentation in the Temple.....	25
15.	The Flight into Egypt.....	26
16.	The Massacre of the Innocents.....	27
17.	The Return to Nazareth.....	27
18.	The Child Jesus in the Temple.....	28

SECOND PART.
THE PUBLIC LIFE OF JESUS.
FIRST YEAR.

Jesus Commences His Public Ministry: He Works First in Galilee, then in Judea.		
19.	John the Baptist in the Desert.....	33
20.	The Preaching of John the Baptist....	34
21.	John Bears Testimony to Jesus.....	35
22.	Baptism of Jesus.....	36
23.	Jesus is Tempted in the Desert.....	37
24.	John's Second Testimony to Jesus....	37
25.	The First Disciples of Jesus.....	38
26.	The Marriage at Cana.....	39
27.	First Passover.—Christ's Zeal for the Sanctity of the Temple.....	40
28.	Nicodemus Comes to See Jesus.....	41
29.	The Disciples of Jesus Baptize in Judea. John's Last Testimony to Jesus...	42
30.	Imprisonment of John the Baptist....	43

SECOND YEAR.

Jesus Works Principally in Galilee.

31.	Jesus at the Well of Jacob.....	45
32.	Jesus Returns to Cana in Galilee.....	46
33.	Jesus Preaches at Nazareth.....	47
34.	The First Four Apostles.....	48
35.	Jesus at Capharnaum.....	49
36.	Jesus in the House of Simon.....	50
37.	The Miraculous Draught of Fishes.....	51
38.	Jesus Cures the Leper.....	53
39.	Jesus Cures the Paralytic.....	53
40.	The Calling of St. Matthew.....	55
41.	The Celebration of the Sabbath.....	56
42.	Jesus Chooses the Twelve Apostles....	57
43.	The Sermon on the Mount.....	58
44.	The Eight Beatitudes.....	59
45.	Dignity and Duties of the Apostles....	60
46.	Duties of Christians.....	61
47.	The Sanctity of Marriage.....	62
48.	Other Christian Perfections.....	63
49.	Purity of Intention.....	64
50.	The Christian's Solitude.....	65
51.	Duties towards Our Neighbor.....	66
52.	The Centurion's Servant.....	67
53.	The Widow's Son of Naim.....	68

— viii. —

54.	The Messengers of John the Baptist...	69
55.	Jesus Cures a Man who had been Sick Thirty-Eight Years.....	70
56.	Mary Magdalene.....	71
57.	Jesus Returns to Galilee, Cures one Possessed, and Answers the Hostile Attacks of the Pharisees.....	72
58.	The Sermon at Sea.....	74
59.	Parable of the Sower.....	74
60.	The Parable of the Cockle.....	75
61.	The Parable of the Mustard-Seed.....	77
62.	The Parable of the Leaven.....	77
63.	The Parable of the Treasure.....	77
64.	The Parable of the Pearl.....	78
65.	The Parable of the Good and the Bad Fishes.....	78
66.	Following Christ.....	79
67.	The Tempest Calmed.....	80
68.	Jesus in the Country of the Gerasens..	81
69.	Jesus Returns to Capharnaum.....	82
70.	The Daughter of Jairus.....	83
71.	Jesus Cures Two Blind Men, and Re- turns a Second Time to Nazareth..	84
72.	The Beheading of John the Baptist....	85
73.	The First Sending of the Apostles	86

74.	The Apostles Receive Instructions for their Mission.....	87
75.	Further Instructions.....	88
76.	The Multitudes Follow Jesus.....	89
77.	The Miracle of the Loaves and Fishes	90
78.	Jesus Walks upon the Sea.....	91
79.	The Promise of the Blessed Sacrament	92
80.	The Jews Murmur.....	94
81.	The Apostles are Scandalized.....	95
82.	Second Passover.—The Woman of Chanaan.....	96
83.	Cure of the Deaf and Dumb.....	97
84.	The Primacy Conferred on Peter.....	98
85.	Jesus Foretells His Passion.....	99
86.	The Transfiguration.....	101
87.	Jesus Cures the Lunatic Child.....	102

THIRD YEAR.

Jesus Works Chiefly in Samaria and Judea.

88.	Jesus Goes to Jerusalem for the Feast of Tabernacles.....	104
89.	The Sending of the Seventy-Two Disciples.....	105
90.	The Disciples Return from Their First Mission.....	107

91. The Greatest Commandment.....	108
92. The Good Samaritan.....	109
93. Mary and Martha.....	110
94. The Lord's Prayer.....	111
95. Jesus at the Feast of Tabernacles.....	112
96. The Woman Taken in Sin.....	113
97. The Cure of the Man Born Blind.....	114
98. Jesus the Good Shepherd.....	116
99. Jesus at the Feast of the Dedication....	117
100. Jesus Pays the Temple Tax.....	119
101. Humility.....	120
102. Scandal.....	121
103. Fraternal Correction.....	122
104. The Pardon of Injuries.....	123
105. The Unforgiving Servant.....	124
106. The Ten Lepers.....	125
107. Sickness and Death of Lazarus.....	126
108. The Resurrection of Lazarus.....	128
109. The Jews Seek to Kill Jesus.....	129
110. Jesus the Friend of Little Children....	130
111. The Rich Young Man.....	130
112. The Reward in Heaven.....	131
113. The Laborers in the Vineyard.....	132
114. Jesus Returns to Jerusalem.....	134
115. The Blind Men of Jericho.....	134

116.	Zacheus.....	135
117.	The Parable of the Ten Talents.....	136
118.	The Fig Tree.....	138
119.	The Supper.....	139
120.	The Lost Sheep.....	140
121.	The Prodigal Son.....	141
122.	The Unjust Steward.....	143
123.	The Rich Man and Lazarus.....	144
124.	The Unjust Judge.....	146
125.	The Pharisee and the Publican.....	147

THIRD PART.

THE PASSION OF OUR LORD.

FIRST DAY OF HOLY WEEK.

126.	Jesus is Anointed by Mary.....	151
------	--------------------------------	-----

SECOND DAY OF HOLY WEEK.

127.	Christ's Triumphant Entry into Jerusalem.....	153
128.	Jesus Weeps over Jerusalem.....	155

THIRD DAY OF HOLY WEEK.

129.	Jesus Curses the Barren Fig Tree.....	156
130.	Jesus Cleanses the Temple.....	157

FOURTH DAY OF HOLY WEEK.

131.	The Tribute Due to Cæsar.....	158
132.	The Widow's Mite.....	159

133. The Destruction of Jerusalem.....	160
134. Jesus Foretells the End of the World..	162
135. The Last Judgment.....	164
136. The Wise and the Foolish Virgins...	165
137. Judas Offers Himself to the Jews to Betray Jesus.....	167

FIFTH DAY OF HOLY WEEK.

138. The Last Supper.....	168
139. Jesus Washes His Apostles' Feet.....	169
140. Institution of the Blessed Sacrament..	171
141. Jesus Foretells the Treason of Judas ..	173
142. Jesus Foretells the Denial of Peter....	174
143. The Promise of the Holy Ghost.....	176
144. Christ's Last Discourse to His Disciples	178
145. The Agony in the Garden.....	180
146. The Treason.....	182
147. Jesus is Apprehended.....	182
148. Jesus before Annas.....	184
149. Jesus before Caiaphas.....	185
150. Peter Denies Jesus.....	187
151. Jesus is Mocked and Outraged.....	189

SIXTH DAY OF HOLY WEEK.

152. Jesus before the Sanhedrin.....	190
153. Judas Despairs.....	191

154. Jesus before Pilate.....	192
155. Jesus before Herod.....	195
156. Jesus is Led Back to Pilate.....	196
157. Barabbas is Preferred to Jesus.....	197
158. Jesus is Scourged and Crowned with Thorns.....	199
159. Jesus is Condemned to Death.....	200
160. Jesus Carries His Cross.....	203
161. The Crucifixion.....	205
162. Jesus Prays for His Enemies.....	207
163. The Penitent Thief.....	208
164. Behold Thy Mother.....	209
165. Jesus Expires on the Cross.....	210
166. The Signs Which Followed.....	211
167. The Heart of Jesus is Pierced.....	212
268. Jesus is Burried.....	213

SEVENTH DAY OF HOLY WEEK.

169. The Sepulchre is Sealed and Guarded.	215
---	-----

FOURTH PART.

THE GLORIFIED LIFE OF JESUS.

170. The Resurrection.....	219
171. The Holy Women at the Sepulchre...	220
172. Peter and John at the Sepulchre.....	221

173. Jesus Appears to Mary Magdalen.....	222
174. Jesus Appears to the Other Women....	223
175. The Guards at the Sepulchre.....	224
176. Jesus Appears to Two of His Disciples at Emmaus, and to Peter.....	225
177. Jesus Appears to All the Apostles and Institutes the Sacrament of Penance	228
178. Jesus Addresses Thomas.....	229
179. Jesus Appears at the Lake of Tiberias.	230
180. The Supreme Pastorship is Conferred upon Peter.....	232
181. Other Apparitions of Jesus.....	233
182. Jesus Ascends into Heaven.....	236

FIFTH PART.

THE WORK OF JESUS CONTINUED BY THE HOLY GHOST.

183. Matthias is Chosen to Replace Judas ..	241
184. The Descent of The Holy Ghost.....	242
185. The Organ of the Holy Ghost, The Church.....	247

SIXTH PART.

186. Vocabulary.....	259
----------------------	-----

I.

BIRTH AND INFANCY
OF
OUR LORD JESUS CHRIST.

FIRST PART.

BIRTH AND INFANCY OF OUR LORD JESUS CHRIST.

1. Mary and Joseph.

Ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου, τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, ἦν ἐν Ναζαρέτ, μικρὰ πόλει τῆς Γαλιλαίας, παρθένος τις ἀγιωτάτη.

Αὕτη ἡ παρθένος ἐμνηστεύθη ἀνδρὶ ἀγαθῷ καὶ δικαίῳ, ὃ τὸ ὄνομα Ἰωσήφ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου ἦν Μαρία.

Ἄμφοτεροι δὲ ἦσαν ἐξ οἴκου τοῦ Δαβίδ.

2. Zachary and Elizabeth.

Ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἦν ἐν Ἰουδαίᾳ ἵερεύς τις, ὃνόματι Ζαχαρίας, καὶ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἦν Ἐλισάβετ.

Αμφότεροι ἦσαν δίκαιοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ Κυρίου.

Ἡσαν ἥδη γεραιοί, ἀλλ' οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον· Τοῦτο ἐνόμιζον συμφορὰν μεγάλην.

3. The Annunciation of the Birth of St. John.

Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἱεράτευεν ὁ Ζαχαρίας ἐν τῷ ναῷ, ὡφθη αὐτῷ ἄγγελος τοῦ Κυρίου καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, εἰσηκούσθη ἡ δέκτησί σου· ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει σοι γιόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην.

Ἐσται μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.

Τοῦ δὲ Ζαχαρίου ἀπιστοῦντος, εἰπεν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· Ὁτι οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ λαλήσεις μεχρὶ τῆς ἡμέρας ἣ πάντα ταῦτα γενήσεται.

4. The Annunciation of the Birth of Our Lord.

Καὶ μετὰ ἦξ μῆνας ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν παρθένον Μαρίαν εἰς Ναζαρέτ.

Καὶ εἰςελθὼν εἶπε πρὸς αὐτήν· Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν,

Εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ· συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

Οὗτος ἔσται μέγας καὶ νιὸς τοῦ Υψίστου
κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς
τὸν δρόμον Δαβίδ, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

5. Astonishment of Mary. — The Angel
Relieves her Anxiety.

Ἡ δὲ Μαρία ταράσσεται καὶ λέγει πρὸς
τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἀν-
δρα οὐ γιγνώσκω;

Οὐ ἄγγελος ἀποκρίνεται αὐτῇ· Πνεῦμα
Ἄγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις τοῦ
Υψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ τέκνον
σου ἄγιον κληθήσεται νιὸς Θεοῦ. Καὶ ἴδου
Ἐλισάβετ, ἡ συγγενής σου, καὶ αὐτὴ λή-
ψεται νιὸν ἐν τῷ γήρᾳ αὐτῆς, ὅτι οὐδέν
ἔστιν ἀδύνατον παρὰ τῷ Θεῷ.

Τότε ἡ Μαρία εἰπεν· Ἰδοὺ ἡ δούλη τοῦ
Κυρίου, γένοιτο μοι κατὰ τὸ ρῆμά σου.

Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

6. Mary visits Elizabeth.

Μετὰ ταῦτα Μαρία ἐπορεύθη μετὰ σπουδῆς πρὸς τὴν συγγενῆ αὐτῆς Ἐλισάβετ καὶ ἤσπασατο αὐτήν.

‘Η δὲ Ἐλισάβετ, ὡς ἤκουε τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐπλήσθη Πνεύματος Ἅγιου καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἰπεν· Εὐλόγημένη σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

Καὶ εἶπε Μαρία· Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον, καὶ ἤγαλλιασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου· ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· ἵδού γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαρίσουσί με πᾶσαι αἱ γενεαί.

Ἐμεινε δὲ Μαρία ἔτι τρεῖς μῆνας σὺν αὐτῇ καὶ ὑπέστοεψεν οἴκαδ' εἰς Ναζαρέτ.

7. The Birth of John the Baptist.

Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος καὶ ἐγέννησεν νίόν.

Οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ἀκούσαντες συνέχαιρον αὐτῇ καὶ ἔθελον καλεῖν τὸ παιδίον κατὰ τὸ τοῦ πατρὸς ὄνομα Ζαχαρίαν.

Ζαχαρίας δὲ ὁ πατὴρ ἔγραψεν εἰς πινακίδιον λέγων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ παραχρῆμα ἀνεῳχθῆ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν.

Καὶ πλησθεὶς Πνεύματος Ἀγίου ἐπροφήτευσε λέγων· Εὐλογητὸς Κύριος, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο, καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ.

8. The Angel explains to Joseph the Mysteries of God.

«Οτε ἡ Μαρία πάλιν ἤλθεν εἰς Ναζαρέτ, ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου κατ’ ὄναρ ἐφάνη τῷ Ἰωσήφ λέγων· Ἰωσήφ, υἱὸς Δαβίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν, τὴν γυναικά σου· τὸ γὰρ

ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματός ἐστιν Ἅγιον.

Γεννήσει δὲ νίόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦν· οὗτος γάρ σώσει τὸν λαὸν
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν.

Ἐγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὑπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου καὶ παρέδαβε τὴν Μαρίαν πρὸς ἔαντόν.

9. The Nativity of Our Lord Jesus Christ.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, τοῦ πρώτου τῶν Ρωμαίων αὐτοκράτορος, ἀπογράφεσθαι πάντας τοὺς πολίτας, ἔκαστον ἐν τῇ ἴδιᾳ πόλει.

Οὐ Ἰωσὴφ οὖν, ὅτι ἦν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβίδ, ἐπορεύετο σὺν Μαρίᾳ ἐκ τῆς πόλεως Ναζαρὲτ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Δαβίδ, ἥ ἐκαλεῖτο Βηθλεέμ.

Ἐκεῖ ἡ Μαρία ἐγέννησεν νίὸν καὶ σπαρ-

γανώσασα αὐτὸν ἀνέκλινεν ἐν φάτνῃ, διότι
οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

10. The Shepherds in the Field.

Ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ ἦσαν ποιμένες φυ-
λάσσοντες τὰ ποίμνια τῆς νυκτός.

Καὶ ἴδού, ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου ἐφαίνετο
αὐτοῖς καὶ εἰπει· Μὴ φοβεῖσθε, εὐαγγελί-
ζομαι γὰρ ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἡ ἔσται
παντὶ τῷ λαῷ.

Σήμερον γὰρ ἐγεννήθη ὑμῖν ὁ Σωτήρ, ὃς
ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ, καὶ
τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε τὸ βρέφος
ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ.

Καὶ ἔξαιφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆ-
θος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν Θεόν
καὶ λεγόντων· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ
ἐπὶ τῆς γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας.

11. The Shepherds at the Crib.

Ως δὲ οἱ ἄγγελοι ἀπῆλθον εἰς τὸν οὐρανόν, οἱ ποιμένες ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Ἐλθωμεν εἰς Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν, δό οἱ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.

Καὶ ἦλθον σπεύσαντες καὶ εῦρον τὴν τε Μαρίαν καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.

Τότε διεγνώρισαν τὰ ῥήματα τοῦ ἀγγέλου καὶ ὑπέστρεψαν δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεόν. Πάντες δέ, οἱ ἀκούσαντες τοῦτο, ἐθαύμασαν.

Τῇ δὲ ὁγδόῃ ἡμέρᾳ τὸ ὄνομα τοῦ παιδίου ἐκλήθη Ἰησοῦς, ὃσπερ προσέταξεν ὁ ἀγγελος πρὸ τῆς γενεᾶς αὐτοῦ.

12. The Magi with Herod at Jerusalem.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος, ἵδού, μάγοι ἀπ' ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα λέ-

γοντες· Ποῦ ἐστιν ὁ γεννηθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ τὸν ἀστέρα αὐτοῦ καὶ ἥλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

Ἄκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη καὶ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν, ποῦ ὁ Χριστὸς μέλλει γεννηθῆναι.

Οἱ δὲ εἰπον· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, οὗτῳ γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου.

Τότε ὁ Ἡρώδης ἔπειμψε τοὺς μάγους εἰς Βηθλεὲμ καὶ εἰπεν· Πορεύεσθε, καὶ ἐπειδὴν εὑρητε τὸ παιδίον, ἀπαγγέλλετέ μοι, ὅπως καὶ ἐγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

13. The Magi at the Crib of Bethlehem.

Οἱ δὲ μάγοι ἐπορεύθησαν, καὶ ἰδού, ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἄχρι τοῦ καταλύματος, οὗ ἦν τὸ παιδίον.

Ίδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν σφόδρα.

Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας, τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσαντες ἐδωρήσαντο αὐτῷ χρυσὸν καὶ λίθαντον καὶ σμύρναν.

Καὶ χρηματισθέντες κατ’ ὄναρ, μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι’ ἀλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χῶραν αὐτῶν.

14. The Presentation in the Temple.

Τῷρ μάγων ἀναχωρησάντων, Ἰωσὴφ καὶ Μαρία ἀνήγαγον τὸν Ἰησοῦν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι αὐτὸν τῷ Κυρίῳ.

Καὶ ἰδού, ἦν ἐν τῷ ναῷ ἀνθρωπός τις δίκαιος καὶ εὐλαβῆς, ὃ τὸ ὄνομα Συμεὼν, προσδεχόμενος τὴν παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ.

Οὗτος ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν, ἐδέξατο τὸ παιδίον Ἰησοῦν εἰς τὰς ἀγκάλας, εὐλόγησε τὸν Θεὸν καὶ εἶπεν·

Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ; ὅτι εἶδον οἱ
ὁφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, φῶς εἰς τὴν
ἀποκάλυψιν τῶν ἔθνων, καὶ δόξαν τοῦ λαοῦ
σου Ἰσραὴλ.

15. The Flight into Egypt.

Καὶ ὅτε ἐποίησαν πάντα, ἡ προσέταξεν αὐτοῖς ὁ νόμος, ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου φαίνεται
κατ' ὄντα τῷ Ἰωσὴφ καὶ λέγει·

Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ
μένε ἐκεῖ ὕως ἂν εἴπω σοι. Μέλλει γὰρ Ἡρώ-
δης ζητεῖν τὸ παιδίον, ἵνα φονεύῃ αὐτό.

Ἰωσὴφ οὖν ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρη-
σεν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἦν ἐκεῖ ὕως τῆς τελευ-
τῆς τοῦ Ἡρόδου.

16. The Massacre of the Innocents.

Ἡρώδης ὄρῶν ὅτι ἔξηπατήθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμάθη λίαν καὶ ἀποστέλλων στρατιώτας ἐκέλευσεν ἀναιρεῖν πάντας τοὺς παῖδας διετεῖς καὶ νεωτέρους, τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ περικειμένῃ χώρᾳ.

Τότε ἐπληρώθη τὸ βῆμα, ὃ ἔλεγεν Ἱερεμίας ὁ προφήτης· Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἡκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὁδυρμὸς πολύς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἥθέλησε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

17. The Return to Nazareth.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ὁ ἄγγελος αὐθις κατ' ὄναρ ἐφάνη τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐπέταξεν αὐτῷ, ὑποστρέψαι εἰς τὴν πατρίδα λέγων·

Παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐ-

τοῦ, καὶ πορεύου εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ· τετελευτήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.

Ο δὲ ἐπείσθη καὶ παραλαβὼν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ πάλιν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ καὶ κατώκησεν ἐν Ναζαρέτ.

Καὶ οὗτως ἐπληρώθη τὸ ῥῆμα, ὃ ἔλεγεν ὁ Κύριος διὰ τοῦ προφήτου, ὅτι Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν νίόν μου.

18. The Child Jesus in the Temple.

Καὶ ὅτε ἐγένετο Ἰησοῦς ἐτῶν δώδεκα, οἱ γονεῖς ἦγαγον αὐτὸν μεθ' ἑαυτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα.

Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ὑπέμεινεν ὁ παῖς Ἰησοῦς ἐν Ἱεροσόλυμα, καὶ οὐκ ἤγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ.

Οδυνώμενοι οὖν ἐζήτουν αὐτὸν καὶ μεθ'

ἡμέρας τρεῖς εῦρον αὐτὸν ἐν τῷ Ἱερῷ παρὰ τοῖς διδασκάλοις, ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.

Καὶ εἰπεν ἡ μητὴρ αὐτοῦ· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδού, ὁ πατήρ σου κάγὼ ὀδυνώμενοι εὗητοῦμέν σε.

Ο δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο· Τί εὕητε με; οὐκ ἔδειτε, ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναι με;

Καὶ τότε ἦλθε μετ' αὐτῶν εἰς Ναζαρὲτ καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς, καὶ προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις.

II.

THE PUBLIC LIFE OF JESUS.

SECOND PART.

THE PUBLIC LIFE OF JESUS.

FIRST YEAR.

JESUS COMMENCES HIS PUBLIC MINISTRY:
HE WORKS FIRST IN GALILEE, THEN IN JUDEA.

19. John The Baptist in the Desert.

Τῷ πεντεκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς ἡγεμονίας
Τιθερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου
Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, ἐγένετο τὸ φῆμα Θεοῦ
ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου γιὸν ἐν τῇ ἑρήμῳ.

Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ
Ἰορδάνου, κηρύσσων τὸ βάπτισμα τῆς μετα-
νοίας εἰς τὴν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν, ὡς γέ-
γραπται διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· Φωνὴ

Βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτοιμάσατε τὴν ὁδὸν
τοῦ Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

Εἰχε δὲ ὁ Ἰωάννης τὸ ἔνδυμα ἐκ τριχῶν
καμῆλου, καὶ ζώρην δερματίνην περὶ τὴν
ὁσφύν, καὶ ἡ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι
ἄγριον.

Καὶ ἐκήρυξσε λέγων· Μετανοεῖτε, ἥγγικε
γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

20. The Preaching of John the Baptist.

Τότε ἐξεπορεύοντο οἱ ὄχλοι καὶ ἐβαπτίζον-
το ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ὅμο-
λογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.

Ίδων δὲ Ἰωάννης πολλοὺς τῶν Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα
αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Γεννήματα ἔχιδνῶν, τίς
ὑπέδειξεν ὑμῖν φεύγειν ἀπὸ τῆς μελλούσης
ὅργης; Ποιεῖτε καρπὸν ἀξιον τῆς μετανοίας.

Ὕδη γάρ κεῖται ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν
τῶν δένδρων· πᾶν δένδρον, μὴ ποίουν καρπὸν
καλόν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλεται.

21. John Bears Testimony to Jesus.

Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζό-
μένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ
τοῦ Ἰωάννου, μή ποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός,
ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός.

Ο δὲ ὀπίσω μου ἔρχόμενος ἵσχυρότερός μού
ἐστιν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἴκανὸς λῦσαι τὸν ἴμάντα
τῶν ὑποδημάτων· Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν
ὑδατὶ εἰς μετάνοιαν, αὐτὸς δὲ ὑμᾶς βαπτίσει
ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ καὶ πυρί.

Ἐχει γάρ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ, καὶ δια-
καθαρίσει τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν
σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατα-
καύσει πυρὶ ἀσθέστω.

Τοιαῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ ἐδίδασκεν ὁ
Ἰωάννης τὸν λαὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

22. Baptism of Jesus.

Ἐγώ εἰμι τὸ οὖτος ὃν ἤγαπεν ὁ Θεός
ἀπὸ τῆς γένεσίς μου, καὶ ἔβαψεν Ἐντός
τοῦ πνεύματος τοῦ Αγίου τοῦ Πατρὸς τοῦ
Ἰωάννου.

Ἐγώ εἰμι τὸ οὖτος ὃν ἤγαπεν ὁ Θεός
ἀπὸ τῆς γένεσίς μου, καὶ ἔβαψεν Ἐντός
τοῦ πνεύματος τοῦ Αγίου τοῦ Πατρὸς τοῦ
Ἰωάννου.

Ἐγώ εἰμι τὸ οὖτος ὃν ἤγαπεν ὁ Θεός
ἀπὸ τῆς γένεσίς μου, καὶ ἔβαψεν Ἐντός
τοῦ πνεύματος τοῦ Αγίου τοῦ Πατρὸς τοῦ
Ἰωάννου.

Ἐγώ εἰμι τὸ οὖτος ὃν ἤγαπεν ὁ Θεός
ἀπὸ τῆς γένεσίς μου, καὶ ἔβαψεν Ἐντός
τοῦ πνεύματος τοῦ Αγίου τοῦ Πατρὸς τοῦ
Ἰωάννου.

23. Jesus is Tempted in the Desert.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς πλήρης τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἦγετο εἰς τὴν ἔρημον, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασεν.

Καὶ προελθὼν ὁ διάβολος εἰπεν αὐτῷ· Εἰ νίδιος εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ, ἵνα γένηται ἄρτος. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Γέγραπται, ὅτι Οὐκ ἐπ’ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἀνθρωπός, ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Θεοῦ.

Ἐπι δύο ἀλλούς πειρασμοὺς ὑπέμεινεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ τότε ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἀγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

24. John's Second Testimony to Jesus.

Ἐκ τῆς ἔρημον πάλιν ἤλθεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὸν Ἰορδάνην, ὃπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

Ἰωάννης οὖν, ἵδων αὐτὸν ἐρχόμενον, λέγει πρὸς τοὺς ὄχλους· Ἰδού, ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἱρων τὰς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου.

Οὗτός ἐστι, περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὁπίσω μου ἐρχεται ἀνήρ, δις ἔμπροσθέν μου γέγονεν, δτι πρῶτος μου ἦν. Καὶ διὰ τοῦτο ἥλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων, ἵνα οὗτος φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ. Τεθέαμαι γὰρ τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ ἐπ' αὐτὸν καὶ μαρτυρέω δτι οὗτός ἐστιν ὁ νιὸς τοῦ Θεοῦ.

25. The First Disciples of Jesus.

Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἶδεν ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα καὶ λέγει· Ἰδέ, ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ. Δύο ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἤκουον αὐτοῦ λαλοῦντος καὶ ἤκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.

Εἰς ἐκ τῶν δύο, Ἀνδρέας ὀνόματι, εὑρίσκει τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον καὶ λέγει αὐτῷ· Εὑρή-

καμεν τὸν Μεσσίαν, καὶ ἥγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Σὺ εἶ Σίμων, ὁ νιὸς τοῦ Ἰωνᾶ. Ἀπὸ τοῦ νῦν σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, (ὅς ἐρμηνεύεται Πέτρος).

Τῇ ἐπαύριον ἵων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν εὑρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ Φίλιππος εὑρίσκει τὸν φίλον αὐτοῦ Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· Ον ἔγραψε Μωϋσῆς, καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν, τὸν νιὸν τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.

Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἄμην, ἀμήν λέγω ὑμῖν· Ὁψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺς ἄγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν νιὸν τοῦ ἀνθρώπου.

26. The Marriage at Cana.

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐκλήθη ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς γάμον ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας.

Τοῦ οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ
Ιησοῦ πρὸς αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔχουσιν. Τοῖς δὲ
διακόνοις λέγει· Ὁτι ἀν λέγη οὐμὴν ποιήσατε.

Καὶ ἐκέλευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἐξ μεγάλας λιθί-
νας ὑδρίας, κειμένας ἐκεῖ, γεμίζειν καὶ φέρειν
τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. Ο δὲ ἀρχιτρίκλινος ἐγεύ-
σατο, καὶ ἴδού, τὸ ὑδωρ γεγένηται οἶνος
ἡδιστος καὶ χαριέστατος.

Ταύτην τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ἐποίησεν
ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφα-
νέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

27. First Passover. — Christ's Zeal for the Sanctity of the Temple.

Ἐγγὺς ἦν τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων καὶ
ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

Ἐν τῷ ἱερῷ εὗρεν ἀνθρώπους πωλοῦντας

βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς, καὶ κερματίζοντας νομίσματα.

Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐξέβαλε πάντας, αὐτούς τε καὶ τοὺς βόας καὶ τὰ πρόβατα, ἐκ τοῦ ἱεροῦ. Τοῖς δὲ τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν ἔλεγεν· Αἴρετε ταῦτα ἐντεῦθεν καὶ μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.

Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ ὅτι γεγραμμένου ἐστίν· Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατεσθίει με.

Καὶ ἔμενεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις διὰ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίει.

28. Nicodemus comes to see Jesus.

Ἦν ἐν Ἱεροσόλυμα ἀνθρωπός τις, Νικόδημος τὸ ὄνομα αὐτῷ, ἀρχων τῶν Ἰουδαίων.

Οὗτος ἦλθε πρὸς Ἰησοῦν τῆς νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ραββί, οἴδαμεν, ὅτι εἶ διδάσκα-

λος ἀπὸ Θεοῦ ἐρχόμενος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ποιεῖν ταῦτα τὰ σημεῖα, ἂν σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ δὲ Θεὸς μετ' αὐτοῦ.

Ἄπεκριθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμήν, ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, ἔξ οὗ δατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Ἄπέστειλε γὰρ ὁ Θεὸς τὸν μονογενῆ νίον εἰς τὸν κόσμον, ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ· ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἥδη κέκριται, δότι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς νίον τοῦ Θεοῦ.

29. The Disciples of Jesus Baptize in Judea.

John's Last Testimony to Jesus.

Μετὰ τὸ Πάσχα διέτριβεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. Πολλοὶ ἤκολούθη-

σαν αὐτῷ καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπὸ τῶν μαθητῶν.

Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἤλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἰπον· Ἀρβί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὁ σὺ μεμαρτύρηκας, καὶ οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἐρχονται πρὸς αὐτόν.

Ἄπεκριθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· Αὐτοὶ ὑμεῖς ἔκούσατε ὅτι εἰπον· Ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός, ἀλλ’ ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἐμπροσθετέλεος· Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

Οἱ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. Οἱ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν νίὸν καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Οἱ πιστεύων εἰς τὸν νίὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ νίῳ οὐκ ὀψεται ζωὴν, ἀλλ’ ἡ ὄργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ’ αὐτόν.

30. Imprisonment of John the Baptist.

Κατ’ ἐκεῖνον τὸν χρόνον Ἡρώδης, ὁ τετράρχης τῆς Γαλιλαίας ἀποστείλας ἐκράτησε

τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα, τὴν γυναικα Φιλίππου, τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἣν ἐγάμησεν.

Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ Ἰωάννης· Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναικα τοῦ ἀδελφοῦ σου.

Ἡ μὲν οὖν Ἡρωδίας ἐμίσει τὸν Ἰωάννην καὶ ἤθελε ἀποκτεῖναι αὐτόν· ὁ δὲ Ἡρώδης οὐκ ἐτόλμα τοῦτο ποεῖν, ἐφοβεῖτο γὰρ τὸν λαόν, οἱ ἐνόμιζον τὸν Ἰωάννην προφήτην. Καὶ Ἡρώδης αὐτὸς ἐνόμιζεν αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε, καὶ ἐποίει πολλάκις ἀ ἤκουε παρ' αὐτοῦ.

Ο δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, καὶ ἴδων ὅτι αὐτὸς ἐδιώκετο ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

SECOND YEAR.

JESUS WORKS PRINCIPALLY IN GALILEE.

31. Jesus at the Well of Jacob.

Καὶ ὁδοπορεύων διὰ τῆς Σαμαρείας ἤλθεν
ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὴν πηγὴν τοῦ Ἱακώβου, ἐγγὺς
τῆς πόλεως Συχάρου.

“Ωρα ἡνὶ ὡς ἔκτῃ καὶ ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς
πόλεως ἀντλῆσαι ὕδωρ. Ταύτη διαλεγόμενος
ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ ζῶντος ὑδατος τῆς αἰωνίου
ζωῆς ἀπέφηνε πάσας τὰς ἀμαρτίας αὐτῆς.
Διαμαζούση δὲ αὐτῇ ἔλεξεν ὅτι ἐστὶ Μεσ-
σίας, ὁ λεγόμενος Χριστός.

“Ἡ δὲ ἀφῆκε τὴν ὑδρίαν καὶ ἔτρεχεν εἰς
τὴν πόλιν καὶ ἔλεγε τοῖς ἀνθρώποις· Ἐλθε-
τε καὶ ἴδετε ἀνθρωπον, ὃς εἰπέ μοι πάντα
ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;

Οἱ οὖν Σαμαρεῖται ἡρώτων αὐτὸν μένειν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἔμενεν ἐκεὶ δύο ἡμέρας, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ ἔλεγον· Οὗτος ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

32. Jesus Returns to Cana in Galilee.

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων καὶ λέγων· Πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἡγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε τῷ εὐαγγελίῳ.

Οἱ δὲ Γαλιλαῖοι ἥδεως ἐδέξαντο αὐτὸν πολλοὶ γὰρ αὐτῶν εἶδον, ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ.

Ἐλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ, ὅπου ἐποίησε τὸ ὄδωρο οἶνον. Ἐκεὶ ἀνθρωπός τις βασιλικός, οὗ ὁ νιὸς ἦσθενει ἐν Καφαρναούμ,

ἡρώτα αὐτὸν καταβαίνειν καὶ īāσθαι τὸν
νίὸν αὐτοῦ, ὃς ἔμελλεν ἀποθνήσκειν.

Ἐλεγεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου, ὁ νίός
σου ζῆ. Καὶ πιστεύων ὁ ἀνθρωπος τῷ λόγῳ
ἐπορεύετο καὶ εὑρισκεν, ὅτι ὁ πυρετὸς ἀφῆκε
τὸν νίὸν αὐτοῦ ἐκείνῃ τῇ δρᾳ, ἐν ᾧ εἰπεν
ὁ Ἰησοῦς, ὅτι Ὁ νίός σου ζῆ, καὶ ἐπίστευσεν
αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

33. Jesus Preaches at Nazareth.

Καὶ ἦκων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ναζαρέτ, εἰς-
ῆλθε κατὰ τὸ εἰωθός ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-
βάτων εἰς τὴν συναγωγήν.

Δεξάμενος βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου
ἀνεγίγνωσκε τόνδε τὸν τόπον· Πνεῦμα τὸν
Κυρίου ἐπ' ἐμέ. Ἐχρισέ με καὶ ἀπέσταλκέ
με εὐαγγελίζειν τοῖς πτωχοῖς καὶ īāσθαι
τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν.

Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἔλεγεν· Σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὗτη ἐν τοῖς ὥστιν ὑμῶν.

Πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἀλλ' ὅμως ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ νιὸς τοῦ Ἰωσῆφ;

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ ὀνειδίζοντος αὐτοῖς τὴν ἀπιστίαν καὶ λέγοντος, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, ἐπλήσθησαν θυμοῦ, ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἔθελον κατακρημνίσαι αὐτὸν κατ' ὄφρύος τοῦ ὅρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις ὠκοδόμητο. Αὐτὸς δὲ διὰ μέσου αὐτῶν ἀπῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.

34. The First Four Apostles.

Περιπατῶν οὖν παρὰ τὴν Δάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν ὁ Ἰησοῦς Σίμωνα, ὃν ἐκάλεσε

Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
ἀμφιβάλλοντας τὸ ἀμφίβληστρον ἐν τῇ Δα-
λάσσῃ· ἥσαν γὰρ ἄλιεῖς.

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ὅπίσω
μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἄλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ
εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἤκολούθησαν αὐτῷ.

Οὐλίγον ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς,
Ιάκωβον καὶ Ἰωάννην, μετὰ τοῦ πατρὸς αὐ-
τῶν ἐν πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.

Καὶ τούτους ἐκάλεσε, καὶ ἀφέντες τὸν πα-
τέρα αὐτῶν καὶ τὰ δίκτυα ἤκολούθησαν αὐτῷ.

35. Jesus at Capharnaum.

Εἰς δὲ Καφαρναοὺμ ἀφικόμενος ἐδίδαξεν ὁ
Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ
ἔξεπλήσσοντο πάντες ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
Ὕν γὰρ διδάσκων ὡς ἔξουσίαν ἔχων, καὶ
οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα ἀκάθαρτον. Οὗτος ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ λέγων· Τί ἡμῖν καὶ σοι, ὸ Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἰδά σε, τίς εἶ· ὁ Ὄαγιος τοῦ Θεοῦ.

Οὐ δὲ ὸ Ἰησοῦς ἐπιτιμῶν τῷ δαιμονίῳ ἐξέβαλεν αὐτὸν, καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες συλλαλοῦντες πρὸς ἀλλήλους καὶ λέγοντες· Τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ ἡ καὶ νὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ.

Καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

36. Jesus in the House of Simon.

Ἐκ τῆς συναγωγῆς ἦλθεν ὁ ὸ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος καὶ ἐθεράπευσε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ, ἥ κατέκειτο πυρέσσοντα.

Τὴ δὲ ἑσπέρᾳ, ὅτε ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ἡ πόλις
ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν Θύραν. Ἔφε-
ρον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας
καὶ τοὺς δαιμονιζομένους.

Ο δὲ Ἰησοῦς ἐθεράπευσε τοὺς κακῶς ἔχον-
τας καὶ ἐξέβαλε τὰ δαιμόνια κράζοντα καὶ
λέγοντα· Σὺ εἰ ὁ νίδος τοῦ Θεοῦ.

Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξέλειπε τὴν πόλιν
Καφαρναούμ, καὶ τότε περιῆγεν ἐν δλῃ τῇ
Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλα-
κίαν ἐν τῷ λαῷ.

37. The Miraculous Draught of Fishes.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς
πρὸς τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, καὶ ἐδίδαξε
τοὺς ὅχλους ἐκ πλοίου.

Ως δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν

Σίμωνα (ἢν γὰρ τούτου τὸ πλοῖον). Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἰπεν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάθομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον.

Τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἵχθυών τοσοῦτο, ὃστε διαρρήγνυνσθαι τὸ δίκτυον.

Κατένευσαν οὖν τοῖς μετόχοις αὐτῶν ἐν ἑτέρῳ πλοίῳ, ἐλθεῖν καὶ συλλαβέσθαι αὐτοῖς. Καὶ ἦλθον καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὃστε βυθίζεσθαι αὐτά.

Ίδὼν δὲ ὁ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ λέγων· Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, δτι ἀνὴρ ἀμαρτωλός εἰμι, Κύριε. Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς παρόντας.

Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· Μὴ φοβοῦ, ἀπὸ τοῦ νῦν ζωγρήσεις ἀνθρώπους.

38. Jesus Cures the Leper.

Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἦν ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, ἀνὴρ πλήρης λέπρας ἤλθε πρὸς αὐτὸν λέγων· Κύριε, ἀν δέλης, δύνασαι με καθαρίσαι.

Ο δὲ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο αὐτοῦ λέγων· Θέλω, καθαρίσθητι· Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.

Καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁρα, μηδενὶ μηδὲν εἴπης ἀλλ' ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἵερεῖ καὶ πρόσφερε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, ἢ προσέταξε Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

Ο δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὃστε μηκέτι Ἰησοῦν δύνασθαι φανερῶς εἰς τὴν πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἦν ἐν ἐρήμοις τόποις.

39. Jesus Cures the Paralytic.

Ολίγῳ ὥστερον πάλιν εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Καφαρναούμ, καὶ εὐθέως συνήχθησαν εἰς

τὸν οἶκον οἱ ὅχλοι, καὶ ἐν τούτοις πολλοὶ Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἱ ἥλθον ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας.

Καὶ ἴδού, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. Καὶ ἴδων τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει, τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι.

Οἱ δὲ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασφημεῖ, τίς γάρ δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;

‘Ο δὲ Ἰησοῦς· Ἰνα τί, ἔφη, ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί γάρ ἐστιν εὔκοπώτερον εἶπεῖν· Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, η̄ εἶπεῖν· Ἔγειρε καὶ περιπάτει; Ἰνα δὲ εἰδῆτε, δτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ) Ἔγειρε, καὶ ἄρας τὴν κλίνην πορεύον εἰς τὸν οἶκόν σου.

Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,

καὶ ἰδόντες οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν, καὶ ἐδόξα-
σαν τὸν Θεὸν τὸν δόντα ἔξουσίαν τοιαύτην
τοῖς ἀνθρώποις.

40. The Calling of St. Matthew.

Μετὰ ταῦτα πάλιν ἔξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πα-
ρὰ τὴν Δάλασσαν, καὶ παράγων εἶδεν ἄν-
θρωπον καθήμενον ἐπὶ τῷ τελωνίῳ, Ματθαῖον
λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι.
Καὶ ἀναστὰς ἤκολούθησεν αὐτῷ.

Ο δὲ Ματθαῖος ἐποίησεν αὐτῷ μεγάλην
δόχην ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶ-
ναι καὶ ἀμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ
καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι εἰπον τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ· Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
ἀμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;

Ο δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ

χρείαν ἔχοντιν οἱ ἴσχυόντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ ἥλθον καλέσαι τοὺς δικαίους ἀλλὰ τοὺς ἀμαρτωλούς.

41. The Celebration of the Sabbath.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἔτι λλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχνας καὶ ἥσθιον, ἐπείνασαν γὰρ σφόδρα. Οἱ Φαρισαῖοι ἴδόντες εἶπον αὐτῷ· Ἰδού, οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν, δο οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.

Ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε Δαβίδ, ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰςῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ καὶ ἔφαγε τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, οὓς οὐκ ἔξῆν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις;

Εἰ δὲ ἐγνώκειτε, τί ἐστιν Ἡλεος Δέλω

καὶ οὐ δυσίαν, οὐκ ἀν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους· τὸ γὰρ σάββατον διὰ τὸν ἀνθρώπον ἐγένετο, ἀλλ' οὐχ ὁ ἀνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. Ὡστε κύριός ἐστιν ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Ἐτέρῳ δὲ σαββάτῳ θεραπεύσων ἀνθρωπόν τινα ξηρὰν ἔχοντα τὴν χεῖρα, ἡρώτα τοὺς Φαρισαίους, οἵ παρετήρουν αὐτόν· Πότερον ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; Ἡ τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἀνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον ἔν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸν καὶ σώσει; Πόσῳ οὖν διαφέρει ἀνθρωπος προβάτου; ὅστ' ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιεῖν.

42. Jesus Chooses the Twelve Apostles.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἔξηλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ὄρος προςεύχεσθαι, καὶ ἦν πᾶσαν τὴν νυκτὰ ἐν τῇ προςενχῇ τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἐξελέξατο ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς ἀποστόλους ὠνόμασεν.

Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἔστι ταῦτα· Πρῶτος Σίμων, ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖος, Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης.

Τούτους ἐξελέξατο, ἵνα ᾖσι μετ' αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον, ἐκβάλλειν δαιμόνια καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

43. The Sermon on the Mount.

Μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν ἀποστόλων εἰς τόπον πεδινόν, καὶ ὅχλος

μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ
ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ
καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος ἡκο-
λούθησαν αὐτῷ, ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ īαθῆναι
ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν.

Ίδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος
καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων τοιάδε·

44. The Eight Beatitudes.

Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι
αὐτῶν ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομή-
σουσι τὴν γῆν.

Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρα-
κληθήσονται.

Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν
δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεη-
θήσονται.

Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν δψονται.

Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ νῖοι Θεοῦ κληθήσονται.

Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἐνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν, ψευδόμενοι, ἐνεκεν ἐμοῦ. Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

45. Dignity and Duties of the Apostles.

Τοῖς δὲ ἀποστόλοις εἰπεν ὁ Ἰησοῦς·

‘Τμεῖς ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; Εἰς οὐδὲν ἴσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

‘Τμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Οὐ καί-

ουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

46. Duties of Christians.

Καὶ πάλιν πρὸς τὸν λαὸν τραπόμενος ἔλεγεν·

Μὴ νομίζετε, ὅτι ἥλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· Οὐκ ἥλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι.

Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλείον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰςέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

. Ἡκούσατε, ὅτι ἐρήθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ

φονεύσεις· δις δ' ἀν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· δις δ' ἀν εἴπη τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· δις δ' ἀν εἴπη, Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

47. The Sanctity of Marriage.

Ἡκούσατε, ὅτι ἐρήθη· Οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναικα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν ἥδη ἐμοίχευσεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

Εἰ δὲ ὁ ὄφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.

Ἐρήθη δέ· Ὁς ἀν ἀπολύτῃ τὴν γυναικα

αὐτοῦ δότω αὐτὴν ἀποστάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὃς ἀν ἀπολύτη τὴν γυναικαν αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἀν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. Ὁ γὰρ ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἀνθρωπος μὴ χωριζέτω.

48. Other Christian Perfections.

Πάλιν ἴκονόσατε, ὅτι ἐρήθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς δρκούς σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· Μὴ ὀμνύετε δλως. Ἐστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν· Ναι ναί, οὐ οὐ. Τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

Ἔκούσατε, ὅτι ἐρήθη· Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὁδόντα ἀντὶ ὁδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· Μὴ ἀνταδικεῖτε ἡδικημένοι, ἀλλ' ἐάν τις τύπτῃ ὑμᾶς εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα, παρέχετε αὐτῷ καὶ τὴν ἔτέραν.

΄Ηκούσατε, δτι ἐρήθη· ΄Αγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἔχθρόν σου.
΄Εγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ΄Αγαπᾶτε τοὺς ἔχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ὑμᾶς διωκόντων, ὅπως γένησθε νίοι τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὃς τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.

΄Εσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὅςπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

49. Purity of Intention.

Προσέχετε τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μή, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
΄Οταν οὖν ποιῆσ έλεημοσύνην, μὴ γνώτω

ἡ ἀριστερά σου, τί ποιεὶς ἡ δεξιά, ὅπως ἡ σου
ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ
σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι.

Καὶ ὅταν προσεύχῃ, εἰςελθε εἰς τὸ ταμεῖόν
σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν, προσεύχον τῷ
πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ
σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι.

Καὶ ὥσαύτως ὅταν νηστεύῃς, ἀλειψάι σου
τὴν κεφαλήν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,
ὅπως μὴ φανῆς νηστεύων τοῖς ἀνθρώποις,
ἀλλὰ τῷ πατρί σου, τῷ ἐν τῷ κρυψαίῳ,
καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυψαίῳ,
ἀποδώσει σοι.

50. The Christian's Solitude.

Μὴ θησαυρίζετε ὑμὸν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς
γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου
κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσιν.

Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ,
ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ δπον
κλέπται οὐδὲ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν.
Ὦπον γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἔκει ἔσται
καὶ ἡ καρδία σου.

Μηδὲ μεριμνᾶτε λέγοντες· Τί ἔσθιωμεν ἢ
τί πίνωμεν ἢ τί περιβαλλώμεθα; Οἶδε γὰρ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρήζετε τούτων
ἀπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

51. Duties towards Our Neighbor.

Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· μὴ καταδι-
κάζετε, ἵνα μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύτετε, καὶ
ἀπολυθήσεσθε. Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε,
κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντι-
μετρηθήσεται ὑμῖν.

Πάντα, ὅσα ἀν δέλητε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν
οἱ ἄνθρωποι, ταῦτα καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς.
Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ ἐδίδαξεν ὁ Ἰησοῦς
ἐπὶ τοῦ ὄρους, καὶ ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι
ἐπὶ τὴν διδαχὴν αὐτοῦ· ἦν γάρ ἐν ἐξουσίᾳ ὁ
λόγος αὐτοῦ.

52. The Centurion's Servant.

Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν ὁ Ἰησοῦς πάντα τὰ
ῥήματα ταῦτα, εἰςῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.

Ἐκεὶ ἀπαντᾷ αὐτῷ ἔκατόνταρχος, παρα-
καλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου,
ἀσθενεῖ καὶ μέλλει τελευτᾶν.

Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ ἐλθὼν θερα-
πεύσω αὐτόν. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἀπεκρίθη· Κύριε,
οὐκ εἰμὶ ἄξιος, ἵνα εἰσέλθῃς ὑπὸ τὴν στέγην
μου· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ καὶ ιαθήσεται
ὁ παῖς μου.

Ἄκοντας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε καὶ εἶπε τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ· Ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.

Τῷ δὲ ἑκατοντάρχῳ λέγει· Ὅτι παγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας, γενηθήτω σοι. Καὶ ίάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὁρᾳ ἐκείνῃ.

53. The Widow's Son of Naim.

Μετὰ ταῦτα ἦν ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἡ ὁδὸς ἦν διὰ τῆς πόλεως Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ὅχλος πολὺς.

Ως δὲ ἤγγισε τὴν πύλην τῆς πόλεως, ἐξεκομίζετο τεθνηκώς, νιὸς μονογενῆς τῆς μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτῇ χήρα.

Καὶ ίδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ κλαῖε. Τῆς δὲ σοροῦ ἀψάμενος εἶπε· Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.

Εὐθὺς ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν,
καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς τῇ μητρὶ αὐτοῦ.

Ἐλαβε δὲ φόβος ἄπαντας, καὶ ἔδόξαζον
τὸν Θεὸν λέγοντες· ὅτι Προφήτης μέγας
ἡγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ δτι Ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς
τὸν λαὸν αὐτοῦ.

54. The Messengers of John the Baptist.

Οτε ἦκουσε πάντα ταῦτα ὁ Ἰωάννης ἐν
τῷ δεσμωτηρίῳ, προσεκάλεσε δύο τινὰς τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ἐπεμψεν αὐτοὺς πρὸς
τὸν Ἰησοῦν λέξοντας· Σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος, ἢ
ἄλλον προσδοκῶμεν;

Ο δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Πορευθέντες
ἀπαγγείλατε τῷ Ἰωάννῃ, ἂ εἴδετε καὶ ἤκου-
σατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περι-
πατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι,
νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται καὶ

μακάριος ἐστιν, ὃς ἐν ἐμοὶ μὴ σκανδαλίζεται.

Ἄπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου καὶ ἔφη· Προφήτης ἐστὶν οὗτος, καὶ περισσότερος προφήτου. Οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἀγγελόν μου ἐμπροσθέν σου ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἐμπροσθέν σου. Καὶ λέγω ὑμῖν· Οὐκ ἐστιν ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων οὐδεὶς Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων ἐστὶν αὐτοῦ.

55. Jesus Cures a Man who had been Sick Thirty Eight Years.

Ἐν δὲ τοῖς Ἱεροσολύμοις εἶδεν ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ τῇ κρήνῃ τῇ ἐπιλεγομένῃ ἐβραϊστὶ Βηθεσδὰ ἀνθρωπόν τινα, ὃς ἦδη τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη κατείχετο τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ.

Τοῦτον ἡρώτα· Θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἔγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.

Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἔγειρε, αἱρε τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. Εὐθὺς ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀπῆλθε χαίρων.

56. Mary Magdalene.

Φαρισαῖός τις, Σίμων ὄνοματι, ἐκάλεσε τὸν Ἰησοῦν εἰς δεῖπνον. Γυνὴ οὖν, ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἀμαρτωλός, ἀκούσασα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, ἐκόμισεν ἀλάβαστρον μύρου, καὶ κλαίοντα ἤρξατο τοῖς δάκρυσι βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ταῖς δριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν αὐτοὺς καὶ κατεφίλει, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ.

Ίδὼν δὲ αὐτὴν ὁ φαρισαῖος εἶπεν ἐν
έαυτῷ λέγων· Οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγί-
γνωσκεν ἄν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνή, ἣτις
ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἀμαρτωλός ἐστιν.

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν·
Σίμων, ὄρὰς τὰ ἔργα, τὴν πίστιν καὶ τὴν
μετάνοιαν ταύτης τῆς γυναικός; Λέγω σοι,
ἀφέωνται αὐτῇ αἱ ἀμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι
ἡγάπησε πολὺ.

Τὴ δὲ γυναικὶ ἔλεγεν· Ἀφέωνται σου αἱ
ἀμαρτίαι, πορεύου εἰς εἰρήνην.

57. Jesus Returns to Galilee, Cures one
Possessed, and Answers the Hostile
Attacks of the Pharisees.

Μετὰ ταῦτα ἐπανῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν
Γαλιλαίαν καὶ ἐθεράπευσεν ἄνθρωπον δαι-
μονιζόμενον, τυφλὸν καὶ κωφόν.

Οἱ Φαρισαῖοι, οὐ δυνάμενοι ἔξαρνεῖσθαι τὸ δαιῆμα, ἔζητονν αὐτὸν ἔξηγεῖσθαι λέγοντες· Ἐν τῷ ἀρχοντὶ τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

Ταύτην τὴν βλασφημίαν ῥᾳδίως ἔξέλεγξεν. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι εἰς τοῦτο προῆλθον τῆς ἀναιδείας, ὃστ' ἀπαιτεῖν παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

Οἱ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημείον ἐπιζητεῖ, καὶ σημείον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Καθὼς γὰρ ἐγένετο ὁ Ἰωνᾶς τοῖς Νινευῖταις σημείον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.

Ωςπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

Οἱ Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει

μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ. Καὶ ἴδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὄδε. Ἡ βασίλισσα τοῦ νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος. Πλεῖον Σολομῶνος ὄδε.

58. The Sermon at Sea.

Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκάθητο παρὰ τὴν Θάλασσαν, καὶ ἴδων ὅχλους πολλοὺς συναχθέντας πρὸς αὐτόν, ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς τὰς ἐξῆς ἔπιτα παραβολὰς τῆς βασιλείας τοῦ οὐρανοῦ.

59. Parable of the Sower.

Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. Καὶ ὅτε ἔσπειρεν, ὁ μὲν σπόρος ἐπεσε παρὰ τὴν ὁδόν,

καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτόν. Ἐλλος δὲ ἐπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη καὶ εὐθέως φυεὶς ἔξηράνθη, ὅτι οὐκ εἶχε ρίζαν. Ἐλλος δὲ ἐπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας καὶ ἀπεπνίχθη ὑπὸ αὐτῶν. Ἐλλος δὲ ἐπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἔξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

Ο σπόρος ἐν ταύτῃ τῇ παραβολῇ ἐστι, κατὰ τὴν ἔξήγησιν τοῦ Ἰησοῦ αὐτοῦ, ὃ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὃν πολλοὶ μὲν ἀκούοντες παραδέχονται, ὅλιγοι δὲ κατέχουσιν ἐν ταῖς καρδίαις, ὥστε καρπὸν φέρειν ἐν ὑπομονῇ.

60. The Parable of the Cockle.

Ανθρωπός τις ἐσπειρε καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ καὶ ὅτε ἐκάθευδεν, ἤλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου. Οτε δὲ ἐβλάστησεν ἀμφότερα, εἶπεν

ὅς οἰκοδεσπότης τοῖς δούλοις αὐτοῦ· Ἐφετε
ἀμφότερα συναυξάνεσθαι ἔως τοῦ δερισμοῦ,
καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ δερισμοῦ ἐρῶ τοῖς
δερισταῖς· Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια
καὶ κατακαύσατε αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συν-
αγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

Διώριζε καὶ ταύτην τὴν παραβολὴν Ἰησοῦς
λέγων· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἔστιν
ὁ νίος τοῦ ἀνθρώπου· ὁ ἄγρος ἔστιν ὁ κόσμος·
τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀγαθοί·
τὰ δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ πονηροί· ὁ δὲ ἔχθρος
ὁ σπείρας αὐτά ἔστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ δερισ-
μὸς συντέλεια τοῦ αἰῶνος· οἱ δὲ δερισταὶ ἄγ-
γελοί εἰσι τοῦ Θεοῦ, οἱ δὲ τῇ συντελείᾳ τοῦ
αἰῶνος τοὺς μὲν πονηροὺς συλλέξουσι καὶ
βαλοῦσιν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός. Ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόν-
των. Οἱ δὲ δίκαιοι τότε ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ
ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

61. The Parable of the Mustard-Seed.

Ομοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃ μικρότατόν ἐστι πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, γίγνεται δένδρον καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἐλθόντα κατασκηνεῖ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

62. The Parable of the Leaven.

Ομοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἵως οὖ ἐζύμωθη ὅλον.

63. The Parable of the Treasure.

Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἀνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα, ὅσα ἔχει, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

64. The Parable of the Pearl.

Πάλιν ὁμοία ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας. Εὑρὼν δὲ ἔνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν ἐπώλησε πάντα, ὅσα εἶχε, καὶ ἤγόρασεν αὐτόν.

65. The Parable of the Good and the Bad Fishes.

Πάλιν ὁμοία ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ, ἡ βάλλεται εἰς τὴν δάλασσαν καὶ συνάγει ἵχθυς παντοδαπούς. Οἱ μὲν καλοὶ τούτων συλλέγονται εἰς ἄγγεια, οἱ δὲ σαπροὶ ἔξω βάλλονται. Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. Ἀφοριοῦσιν οἱ ἄγγελοι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός. Ἐκεῖ ἔσται κλαυθμὸς καὶ βρυγμὸς ὁδόντων.

66. Following Christ.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ὁψίας γενομένης, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης.

Καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι, ὅπου ἀν ἀπέρχῃ.

Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ νίδος τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει, ὅπου τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.

Ἐτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθεῖν καὶ δάψαι τὸν πατέρα μου.

Ο δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφεις τοὺς νεκροὺς δάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. Σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ὁστις γὰρ ἐπιβάλλει τὴν χεῖρα ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπει εἰς τὰ

ὅπίσω, οὐκ ἀξιός ἐστι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Τότε ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ἀπέπλει μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

67. The Tempest Calmed.

Πλεόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο λαῖλαψ μεγάλη, ὃστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων. Αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν.

Φοβηθέντες οὖν οἱ μαθηταὶ προσῆλθον καὶ ἡγειρονται αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.

‘Ο δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοί ἐστε, ὅλιγόπιστοι; Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ παραχρῆμα ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

Οἱ δὲ ἀνθρώποι ἐδαύμασαν λέγοντες· Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἀνεμοί καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αἰτῷ;

68. Jesus in the Country of the Gerasens.

Πέραν δὲ τῆς Δαλάσσης, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γερασηνῶν, ὑπήντησαν τῷ Ἰησοῦ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μυημείων ἐξερχόμενοι. Ἡσαν δὲ χαλεποὶ λίαν, ὅστε μὴ ισχεύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.

Οὗτοι ἔκραξαν λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοί,
Ἰησοῦ, νίè τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ἦλθες ὥδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

Ἔν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη, καὶ οἱ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, πέμψον ἡμᾶς εἰς τὴν κάτω ἀγέλην χοίρων.

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τυπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους. Καὶ ἴδού, ὅρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν Δάλασσαν, ὡς διεχίλιοι, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὄντας.

Οι δὲ βόσκοντος πάντα ταῦτα εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν, καὶ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τῷ Ἰησοῦ καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. Φόβος γὰρ μέγας εἶχεν αὐτούς. Αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

69. Jesus Returns to Capharnaum.

Καὶ ὅτε ἐξέβη ἐκ τῆς νεώς ὁ Ἰησοῦς, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὄχλος πολὺς παρὰ τὴν Δάλασσαν. Ἐν τούτοις ἦν ἀρχων τις τῆς συναγωγῆς, ὀνόματι Ἰάειρος, ὃς παρεκάλει αὐτὸν λέγων· Κύριε, ἡ Διγάτηρ μου μονογενῆς ἄρτι ἐτελεύτησεν· Ἀλλ' ἐλθὼν ἐπίδεις τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτὴν καὶ ζήσεται. Καὶ ἐγερθεὶς ἤκολούθησεν αὐτῷ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

Ὦτε οὖν ἐπορεύετο διὰ τοῦ ὄχλου, γυνῆ τις, ἣτις ἦν ἐν ῥύσει αἷματος ἔτη ἔτι δώδεκα

καὶ πολλὰ ἔπασχε παρὰ τῶν ιατρῶν, οὐδὲν ὠφεληθεῖσα, προσελθοῦσα ὅπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἴματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ίάθη ἀπὸ τῆς μάστιγος αὐτῆς.

Ο δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἵδων αὐτὴν εἶπε· Θάρσει, Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς ἐρήνην.

70. The Daughter of Jairus.

Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχοντος καὶ ἵδων τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὁχλὸν δορυθούμενον λέγει αὐτοῖς· Ἀναχωρεῖτε, οὐ γὰρ ἐτελεύτησε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.

Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας, παραλαμβάνει Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα, καὶ εἰς πορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον.

Καὶ κρατήσας αὐτῆς τῆς χειρὸς λέγει αὐτῷ·
Κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε· καὶ αὐτίκα ἀνέστη
τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει διὰ τῆς οἰκίας.

Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὐτῇ εἰς ὅλην τὴν
γῆν ἐκείνην.

71. Jesus Cures Two Blind Men, and
Returns a Second Time to Nazareth.

Μετ' ὁλίγον ἐξέλιπεν ὁ Ἰησοῦς τὴν Κα-
φαρναοὺμ ἵνα περιοδεύοι τὴν Γαλιλαίαν, καὶ
ἵκολονθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ
λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, νιὲ τοῦ Δαβίδ.

Ἔρωτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς· Ἄρα πιστεύ-
ετε, ὅτι τοῦτο δύναμαι ποιῆσαι; Λέγουσιν
αὐτῷ· Ναί, Κύριε.

Τότε ᾤψατο τῶν ὁφθαλμῶν αὐτῶν λέγων·
Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ
παραντίκα ἐγένοντο βλέποντες.

Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

Τότε καὶ τὸ δεύτερον ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, οἱ δὲ Ναζαρηνοὶ οὐχ ὑπεδέξαντο αὐτόν.

72. The Beheading of John the Baptist.

Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησε τοῖς μεγιστᾶσι καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας.

Διὰ τοῦ δείπνου ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ὥρχήσατο ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ περιχαρῆς εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Αἴτησόν με, καὶ ὅ ἀν αἰτήσῃς, δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.

‘Η δὲ ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τί
αἰτήσωμαι; ‘Η δὲ ἀπεκρίνατο· Τὴν κεφαλὴν
Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

Καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς περίλυπος ἐγένετο,
διὰ δὲ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακει-
μένους εὐθέως ἐπέταξε, τὸν Ἰωάννην ἀποκε-
φαλίζεσθαι ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ φέρεσθαι τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ τῷ κορασίῳ ἐπὶ πίνακι. Τὸ δὲ
ἀσεβὲς κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ ἔτι ἀσε-
βεστέρᾳ μητρὶ αὐτῆς.

73. The First Sending of the Apostles.

“Οτε οὖν ἀπεχώρησεν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς
Ναζαρέτ, προσεκαλεῖτο τοὺς δώδεκα ἀποστό-
λους, ἀπέστελλεν αὐτοὺς σύνδυο καὶ ἐδίδουν
αὐτοῖς ἔξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια, καὶ
δεραπεύειν πάσας τὰς νόσους.

Καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλ-

θητε, καὶ εἰς πόλεις Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε. Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, καὶ κηρύσσετε τὸ εὐαγγέλιον λέγοντες· ὅτι Ἡγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ἄσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε. Δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

74. The Apostles Receive Instructions for their Mission.

Μηδὲν αἱρετε εἰς τὴν ὁδόν. Ἄξιος γὰρ ὁ ἔργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.

Εἰς ἥν δ' ἀν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάζετε, τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· καὶ ἐκεῖ μένετε, ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.

Εἰς ἥν δ' ἀν οἰκίαν εἰσέλθητε, πρῶτον λέγετε· Εἰρήνη τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ. Καὶ ἐὰν μὲν

ἢ ἡ οἰκία ἀξία, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὴν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἳντις δὲ μὴ ἡ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.

Καὶ διὸ ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάσσετε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

75. Further Instructions.

Ίδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων. Ἐστὲ οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. Μισήσουσι γὰρ ὑμᾶς καὶ ἐκ πάντος τρόπου διώξουσι διὰ τὸ ὄνομά μου. Ἀλλὰ μὴ φοβεῖσθε τοὺς ἀνθρώπους. Ἀποκτείνοντι μὲν τὸ σῶμα, τὴν

δὲ ψυχὴν οὐ δύνανται ἀποκτείνειν. Φοβεῖσθε μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα διαφθείρειν.

‘Ο δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

Καὶ ἔξελθόντες οἱ ἀπόστολοι ἐκήρυξσον μετάνοιαν, καὶ ἡγγελλον τὴν βασιλείαν ὅτι ἡγγικεν. Δαιμόνια δὲ καὶ πολλὰ ἔξέβαλλον καὶ ἀλείφοντες ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους ἔθεράπενον αὐτούς.

76. The Multitudes Follow Jesus.

Ἐγγὺς ἦν τὸ Πάσχα, καὶ ὑποστρέψαντες πρὸς τὸν Ἰησοῦν οἱ ἀπόστολοι ἀπήγγειλαν αὐτῷ, ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

‘Ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Δεῦτε εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύεσθε ὅλιγον. Ἰδόντες δὲ αὐτοὺς οἱ ὄχλοι ὑπάγοντας ἤκολούθησαν αὐτοῖς.

Καὶ ἵδων ὁ Ἰησοῦς ἐλέησεν αὐτούς, ὅτι
ῆσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ
ἥρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλὰ καὶ δερα-
πεύειν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν.

77. The Miracle of the Loaves and Fishes.

Οὐίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ λέγοντες· Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος
καὶ ἡ ὥρα ἥδη πολλή· Ἀπόλυτον οὖν τοὺς
δχλούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας
ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βράματα.

Ο δὲ λέγει· Πόσους ἄρτους ἔχετε; Ἀπο-
κρίνονται· Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.

Καὶ κελεύσας τοὺς δχλούς ἀνακλιθῆναι ἐπὶ¹
τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ
τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν
εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς,
οἱ δὲ μαθηταὶ ἐμέρισαν αὐτοὺς τοῖς δχλοῖς.

Καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς, κλασμάτων κόφινοι δώδεκα. Οἱ δὲ φαγόντες ἦσαν ἄνδρες ὡς πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

Οἱ οὖν ἀνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἐλεγον· ὅτι Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης, ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ἔθελον αὐτὸν βασιλέα ποιῆσαι. Οἱ δὲ εὐθέως ἐκέλευσε τοὺς μαθητὰς ἐμβαίνειν εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Καφαρναούμ. Αὐτὸς δὲ ἀνεχώρησεν εἰς ὅρος προσεύξασθαι.

78. Jesus Walks upon the Sea.

Ἦσαν ἦδη οἱ μαθηταὶ ἐν μέσῳ τῆς Δαλάσσης, καὶ ἐβασανίζετο τὸ πλοῖον ὑπὸ τῶν κυμάτων. Ἐναντίος ἦν ὁ ἄνεμος, οὐδὲ ἐδύναντο προχωρεῖν εἰ μὴ βραδέως καὶ μάλα χαλεπῶς.

Τῇ δὲ τετάρτῃ φυλακῇ τῆς νυκτὸς εἶδον

τὸν Ἰησοῦν ἐπόμενον αὐτοῖς καὶ περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς Δαλάσσης. Ἐταράχθησαν δεινῶς νομίζοντες φάντασμα εἶναι καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.

Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Τότε ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ νίδος εἰ.

79. The Promise of the Blessed Sacrament.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ οἱ δχλοι, οὐ δυνάμενοι εὑρίσκειν τὸν Ἰησοῦν, ἥλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες αὐτόν. Οἱ δὲ ἴδων αὐτοὺς ἔλεγεν· Ἄμην ἀμήν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἔχορτάσθητε. Μὴ ἐργάζετε τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμέμην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν

τὴν μένονταν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἢν ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου νῦν δώσει.

Τίς οὖν ὁ ἄρτος οὗτος ὁ σεμνός; Ἐνενόουν οἱ Ἰουδαῖοι ἄρτον τινὰ θαυμάσιον οἷον τὸ μάννα, δὲ ἔφαγον οἱ πατέρες αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Οὐ δέ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω νῦν, οὐ Μωϋσῆς ἔδωκεν νῦν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν νῦν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν· ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.

Εἰπον οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς νῦν τὸν ἄρτον τοῦτον.

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ πρῶτον δεῖ πιστεύειν εἰς ὃν ἀπέστειλεν ὁ Θεός. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω νῦν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς.

Ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσε-

ται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω
ἡ σάρξ μου ἐστὶν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

80. The Jews Murmur.

Ἐμάχοντο οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἀλλήλους
λέγοντες· Πᾶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι
τὴν ἔαυτοῦ σάρκα φαγεῖν;

Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Εὰν μὴ φάγητε
τὴν σάρκα τοῦ νίοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε
αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἔαυτοῖς. Ο
τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα
ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν
ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστι βρῶσις, καὶ
τὸ αἷμά μου ἀληθής ἐστι πόσις. Ο τρώγων
μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ¹
μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κἀγὼ ζῶ

διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κάκεῖνος
ζήσει δι’ ἐμέ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρα-
νοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες
ἡμῶν τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦ-
τον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα.

81. The Apostles are Scandalized.

Πολλοὶ δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀκούσαντες
αὐτοῦ εἶπον· Σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος.
τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;

Οὐ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο ὑμᾶς
σκανδαλίζει; Τί οὖν φήσετε, ἐὰν θεωρῆτε τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα, ὅπου ἦν
τὸ πρότερον; Ἐτι καὶ τότε ἀπιστήσετε;

Τὸ πνεῦμα ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἢ σὰρξ οὐκ
ἀφελεῖ οὐδέν. Τὰ ψήματα, ἂ ἐγὼ λελάληκα
ὑμῖν, πνεῦμα ἐστι, καὶ ζωή ἐστιν. Ἄλλ
εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες, οἵ οὐ πιστεύοντιν.

Ἐκ τούτου πολλοὶ τῶν μαθητῶν ἀπῆλθον ἀπ' αὐτοῦ. Εἰπε δὲ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; Ἐπεκρίθη Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; Ἐρήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις, καὶ ὑμεῖς πεπιστεύκαμεν, ὅτι σὺ εἶ ὁ ἄγιος τοῦ Θεοῦ.

82. Second Passover. — The Woman
of Chanaan.

Διὰ τὰς ἐπιβούλὰς τῶν Ἰουδαίων οὐκ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς τούτῳ τῷ ἔτει εἰς Ἱεροσόλυμα ἐπὶ τὸ Πάσχα. Περιπατῶν οὖν τὴν Γαλιλαίαν ἤλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου καὶ Σιδῶνος.

Ἐκεὶ γυνή τις, Ἐλληνίς, ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐκραύγασε λέγουσα· Ἐλέησόν με, Κύριε, νίè Δαβίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται, Κύριε, βοήθει μοι.

‘Ο δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐ καλόν ἐστι, λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

‘Η δὲ εἰπε· Ναί, Κύριε, καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ‘Ω γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς δέλεις. Καὶ ιάθη ἡ δυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

83. Cure of the Deaf and Dumb.

Ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν Δάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.

Ἐκεῖ φέρουσιν αὐτῷ οἱ ὄχλοι χωλούς, κυλούς, τυφλούς, κωφοὺς καὶ ἑτέρους πολλοὺς ἀσθενεῖς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

Ἐν τούτοις ἦν κωφός τις καὶ μογιλάλος.
Καὶ ἀπολαθόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ’
ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους εἰς τὰ ὕτα
αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ,
καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξε, καὶ
λέγει αὐτῷ· Ἐφφαθά, ὁ ἐστι διανοίχθητι.
Καὶ ἤνοιγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ
δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὅρθως.

Οἱ δὲ ὄχλοι ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν
Θεὸν λέγοντες· Καλῶς πάντα πεποίηκε τοὺς
κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ τοὺς ἀλάλογους λαλεῖν.

84. The Primacy Conferred on Peter.

Ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας
τῆς Φιλίππου, ἤρωτα τοὺς μαθητάς· Τίνα με
λέγοντιν οἱ ἀνθρωποι εἶναι; Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ
μὲν Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν, οἱ δὲ Ἡλίαν,
ἔτεροι δὲ Ἰερεμίαν, ἡ ἓνα τῶν προφητῶν.

Καὶ αὐθις ἤρωτα· Ὦμεῖς δέ, τίνα με λέγετε εἰναι; Ἀπεκρίνατο Σίμων Πέτρος· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ νιὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Μακάριος εἶ, Σίμων, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι τοῦτο, ἀλλ' ὁ πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Κἀγὼ δέ σοι λέγω· ὅτι Σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ἄδον οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.

Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὁ ἀν δῆσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὁ ἀν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

85. Jesus Foretells His Passion.

Ἄπὸ τούτου ἥρξατο Ἰησοῦς δεικνύναι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυ-

τέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ ἐπιτιμῶν· Ἰλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.

Ο δὲ Ἰησοῦς ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ τὴν ἀφροσύνην ταύτην, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς εἶπεν αὐτοῖς· Εἴ τις δέλει ὅπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.

Ος γὰρ ἀν δέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἀν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, εὑρήσει αὐτήν. Τί γὰρ ὡφεληθήσεται ἀνθρώπος, ἐὰν τὸν κόσμον δλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; Ἡ τί δώσει ἀνθρώπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυφῆς αὐτοῦ; Μέλλει γὰρ ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ

δόξη τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων
αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν
πρᾶξιν αὐτοῦ.

86. The Transfiguration.

Μεθ' ἡμέρας ἔξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς
τὸν Πέτρον, τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Ἰάκωβον
καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὅρος ὑψηλόν.

Ἐκεῖ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν· Τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ ἔλαμψεν ὡς ὁ ἥλιος, τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς χιών, καὶ
ἴδού, ὅφθησαν αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας
συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ.

Ο Πέτρος ἐκπεπληγμένος εἶπε τῷ Ἰησοῦ·
Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὅδε εἶναι· εἰ δέλεις,
ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ
μίαν Μωϋσῆ καὶ μίαν Ἡλίᾳ.

Καὶ ἦτι αὐτοῦ λαλοῦντος νεφέλη φωτεινή

ἐπεσκίασεν αὐτοὺς καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς
νεφέλης λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ νίος μου ὁ
ἀγαπητός, ἐνῷ εὑδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

Οἱ μαθηταὶ ταῦτα ἀκούσαντες κατέπεσον
ἐπὶ τὸ πρόσωπον καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

Καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀψάμενος
αὐτῶν εἰπεν· Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε.
Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὄφθαλμοὺς ὅνδενα εἶδον
εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὅρους
ἐπέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς μηδενὶ λέγειν ἢ
εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ νίος τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
τῶν νεκρῶν ἀναστῆ.

87. Jesus Cures the Lunatic Child.

Τῇ δὲ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ
τοῦ ὅρους συνήντησε τῷ Ἰησοῦ ὄχλος πολύς,
καὶ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησε λέγων· Κύριε,

ἐλέησόν μου τὸν νιόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ
ὑπὸ πνεύματος ἀλάλου κακῶς πάσχει. Προσ-
ήνεγκον αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, ἀλλ' οὐκ
ἔδυνηθησαν αὐτὸν δεραπεῦσαι.

‘Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Εἰ δύνῃ πιστεῦ-
σαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως
κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων
ἔλεγε· Πιστεύω, Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

Τότε ἐπετίμησεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἀκαθάρτῳ
πνεύματι, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς.

Τοῖς δὲ μαθηταῖς ᔁλεγεν· Ὡ γενεὰ ἀπιστος,
ἔως πότε μεθ' ὑμῶν ᔁσομαι; Διὰ τὴν ἀπι-
στίαν ὑμῶν οὐκ ᔁδυνηθῆτε ἐκβαλεῖν αὐτό.
Ἄμην γάρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ᔁχητε πίστιν
ῶς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὅρει τούτῳ.
Μετάβηθι ἐνθεν ἐκεῖσε, καὶ μεταβήσεται, καὶ
οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ
ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

THIRD YEAR.

JESUS WORKS CHIEFLY IN SAMARIA AND JUDEA.

88. Jesus goes to Jerusalem for the Feast of Tabernacles.

Ἐγγὺς δὲ ἡνὸς ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων, ἡ σκηνοπηγία, καὶ εἰπον οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὑπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου δεωρήσωσί σου τὰ ἔργα, ἃ ποιεῖς. Φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

Πορευόμενος οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς Ἱεροσόλυμα ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ ἑαυτοῦ εἰς κώμην τινὰ τῶν Σαμαρειτῶν, ἵνα ἐτοιμάσαιεν αὐτῷ.

Οἱ δὲ ἐνοικοῦντες οὐκ ἔβοιλήθησαν προσδέχεσθαι αὐτόν, δτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ οὐκ πορευόμενον εἰς Ἱεροσόλυμα.

Τοῦτο ἰδόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπον· Κύριε, δέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τρυχῶσαι ταύτην τὴν κώμην, ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησεν;

Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐπετίμησεν αὐτοῖς λέγων· Οὐκ οἴδατε οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ἀνθρώπους ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι.

Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

89. The Sending of the Seventy-two Disciples.

Μετὰ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἐτέρους ἔβδομήκοντα δύο καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον, οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.

Ἐλεγει δὲ πρὸς αὐτούς· Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ

κυρίου τοῦ Δερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας
εἰς τὸν Δερισμὸν αὐτοῦ.

‘Τηπάγετε· ίδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας
ἐν μέσῳ λύκων. Μὴ βαστάζετε βαλάντιον,
μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα, καὶ μηδένα κατὰ
τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.

Εἰς ἦν δ' ἀν οἰκίαν εἰςέλθητε, πρῶτον λέγε-
τε· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. Καὶ ἐὰν ἔκει ἡ υἱὸς
εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη
ὑμῶν· ἐὰν δὲ μή γε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.

Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν, ἀλλ'
ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πί-
νοντες τὰ παρ' αὐτῶν ἀξιος γάρ ὁ ἐργάτης
τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.

Εἰς ἦν δ' ἀν πόλιν εἰςέλθητε, καὶ δέχωνται
ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, καὶ
Δεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέ-
γετε αὐτοῖς· Ὑγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ.

‘Ο ἀκούων ὑμῶν ἔμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν
ὑμᾶς ἔμετέ θετεῖ, ὁ δὲ ἔμετέ θετῶν ἀθετεῖ τὸν
ἀποστείλαντά με.

90. The Disciples Return from Their First Mission.

‘Τπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα δύο μετὰ
χαρᾶς λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια
ὑποτάσσεται ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.

‘Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν τούτῳ μὴ
χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται·
χαίρετε δέ, ὅτι τὰ ὄνόματα ὑμῶν ἐγγέ-
γραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

‘Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἤγαλλιάσατο τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἅγιῷ ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἐξομο-
λογοῦμαι σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν
καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις.

Καὶ στραφεῖς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε·
Μακάριοι οἱ ὄφθαλμοί οἱ βλέποντες ἢ βλέ-
πετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται
καὶ βασιλεῖς ἥθελησαν ἵδειν ἢ ὑμεῖς βλέπετε,
ἄλλ’ οὐκ εἶδον, καὶ ᾁκοῦσαι, ἢ ᾁκούετε,
ἄλλ’ οὐκ ἡκουσαν.

91. The Greatest Commandment.

Καὶ ἴδού, νομικός τις, ἐκπειράζων αὐτὸν
λέγει· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον
κληρονομήσω;

Ἐπρώτησεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Ἐν τῷ νόμῳ
τί γέγραπται; πῶς ἀναγιγνώσκεις;

Ο δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀγαπήσεις τὸν Κύριον
τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐν
ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύᾳ σου,
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου· καὶ τὸν πλησίον
σου ὡς σεαυτόν.

Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁρθῶς ἀπεκρίθης. Τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

Ο δὲ Θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστιν ὁ πλησίον μόν;

92. The Good Samaritan.

Τπολαβών δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες καὶ πλήξαντες αὐτὸν ἀπῆλθον, ἡμιθανῆ ἀφέντες.

Κατὰ συγκυρίαν ἴερεύς τις, ὁμοίως δὲ καὶ λευίτης, κατέβαινον ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἀντιπαρῆλθον.

Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἐκεῖσε ἐλέησεν αὐτὸν, καὶ προσελθών κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· καὶ ἐπιβιβάσας αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἵδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.

Τὴν ὑστεραίᾳ, ἀποχωρήσων, δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγώ, ὅταν ἐπανέλθω, ἀποδώσω σοι.

Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστάς; Ο δὲ ἀπεκρίνατο· Ὁ ἐλεήσας αὐτόν. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὅμοίως.

93. Mary and Martha.

Πορευόμενος δὲ Ἰησοῦς πρὸς Ἱεροσόλυμα ἦλθεν εἰς κώμην τινὰ Βηθανίαν καλούμενην. Ἐκεὶ ἀδελφαὶ δύο, Μαρία καὶ Μάρθα, ἤδεως ὑπεδέξαντο αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν.

Ἡ μὲν Μαρία παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου, ἤκουντε τὸν λόγον αὐτοῦ, ἡ δὲ Μάρθα περιεσπάτο περὶ πολλὴν διακονίαν, καὶ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι, ὅτι ἡ

ἀδελφή μου μόνην με καταλείπει διακονεῖν;
Εἰπὲ οὖν αὐτῇ, ἵνα μοι συναντιλάβηται.

Ἄποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα,
Μάρθα, μεριμνᾶς καὶ θορυβάζῃ περὶ
πολλά· ἐνὸς δέ ἐστι χρεία. Μαρία δὲ τὴν
ἀγαθὴν μερίδα ἔξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρε-
θήσεται ἀπ' αὐτῆς.

94. The Lord's Prayer.

Ἐνξαμένου ποτὲ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τόπῳ τινὶ¹
ἐρημῷ, εἶπεν αὐτῷ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ·
Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ
Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὁταν προ-
εύχησθε, λέγετε· Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βα-
σιλεία σου· γενηθήτω τὸ δέλημά σου, ὡς ἐν
οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν

ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἀφες ἡμῖν τὰ
όφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς
όφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς
πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
Ἄμην.

Καὶ προσέθηκεν ὁ Ἰησοῦς· Αἰτεῖτε, καὶ
δοθήσεται ὑμῖν ἔντελον, καὶ εὑρήσετε κρούετε,
καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμ-
βάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι
ἀνοίγεται.

95. Jesus at the Feast of Tabernacles.

Ἄφίκετο ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, μεσού-
σης ἡδη τῆς ἐορτῆς. Ἀναβὰς εἰς τὸ ἱερὸν
ἔδιδασκε, καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες·
Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς;
Ἐλεγον δέ τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν·
Οὐχ οὗτος ἐστιν, διν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι, καὶ

ἴδε παρόησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγονται.
Μή ποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι
οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὅχλου
ἐπίστενον εἰς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ὁ Χριστός,
ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὅν
οὗτος ἐποίησεν. Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὗτος
ἀνθρώποις. Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης.

96. The Woman Taken in Sin.

Ὀρθρούν δὲ τῆς ὑστεραίας πάλιν ἦν ὁ
Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ ἀγονται
αὐτῷ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι γυναικά
τινα ἐπὶ ἀμαρτίᾳ εἰλημμένην, καὶ λέγονταιν.
Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατείληπται ἐπ-
αυτοφώρῳ μοιχευομένη. Μωϋσῆς δὲ ἐν τῷ
νόμῳ ἐκέλευσε, τὰς τοιαύτας λιθάζειν· σὺ
οὖν τί λέγεις;

Ο δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ

κατέγραφεν εἰς τὴν γῆν. Ὡς δὲ ἐπέμενον
ἔρωτῶντες αὐτόν, ἀνέκυψε καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Οἱ ἀναιμάρτητος ὑμῶν πρῶτος ἐπ’ αὐτὴν βα-
λέτω λίθον, καὶ πάλιν κατακύψας ἔγραψεν
εἰς τὴν γῆν.

Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐξήρχοντο, εἰς καθ’ εἰς,
ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων. Τότ’ ἤρώτα
οἱ Ἰησοῦς τὴν γυναικα· Ποῦ εἰσιν οἱ κατήγο-
ροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν; Ή δὲ εἶπεν·
Οὐδείς, Κύριε. Καὶ οἱ Ἰησοῦς· Οὐδ’ ἐγώ σε
κατακρινῶ. Πορεύου, καὶ μηκέτι ἀμάρτανε.

97. The Cure of the Man Born Blind.

Σαββάτῳ τινὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς εἶδεν
ἀνθρωπὸν τυφλὸν ἐκ γενετῆς, καὶ ἤρώτησαν
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ραββί,
τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα
τυφλὸς γεννηθῇ;

Απεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὗτε οὗτος ἡμαρτεν,
οὕτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ
ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Ταῦτα εἰπὼν ἔπιτυσε χαμαὶ καὶ ἐποίησε
πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέθηκε τὸν
πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὄφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ
εἰπεν αὐτῷ· Ὑπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμ-
βήθραν τοῦ Σιλωάμ. Ἀπῆλθεν δὲ τυφλὸς καὶ
ἐνίψατο, καὶ ἐπανῆλθε βλέπων.

Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔξετάσαντες πῶς ἀνέβλεψεν
ὁ τυφλὸς ἔλεγον οἱ μὲν ὅτι Οὐκ ἔστι παρὰ
Θεοῦ οὗτος ὁ ἀνθρωπος Ἰησοῦς, δτι τὸ σάββα-
τον οὐ τηρεῖ, οἱ δὲ Πῶς δύναται ἀνθρωπος
ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ ἦν
σχίσμα ἐν αὐτοῖς.

Ο δὲ τυφλὸς ἀπεκρίθη· Εἰ ἀμαρτωλός ἐστιν
οὐκ οἶδα· ἐν οἴδα, δτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἄρτι
βλέπω. Οἴδαμεν δὲ καὶ δτι ἀμαρτωλῶν δὲ Θεὸς
οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις δεοσεβὴς ἦ, καὶ τὸ

Δέλημα αὐτοῦ ποιῆ, τούτου ἀκούει. Ἐγὼ οὖν φημι, ὅτι οὗτος προφήτης ἐστίν. Εἰ γὰρ μὴ ἦν παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἀν ἥδυνατο ποιεῖν οὐδέν.

Ἄκούσαντες τούτους τοὺς λογισμοὺς εἶπον οἱ Φαρισαῖοι· Ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

98. Jesus the Good Shepherd.

Ίδων ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἐξέβαλον τὸν τυφλογενῆ διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ ἐλεγεν αὐτοῖς ταύτην τὴν παραβολήν.

Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Ο ποιμὴν ὁ καλός τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. Ο μισθωτὸς δὲ οὗ οὐκ ἐστι τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἄρπαζει καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα.

Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς καὶ γιγνώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γιγνώσκουσί με τὰ ἐμά, καθὼς γιγνώσκει με ὁ πατήρ καγὼ γιγνώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.

Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης κάκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσονται, καὶ γενήσονται μία ποίμνη, εἰς ποιμήν.

99. Jesus at the Feast of the Dedication.

Ἐμεινεν δὲ Ἰησοῦς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις μέχρι τῆς ἑορτῆς τῶν ἐγκαινίων, ἥ ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν χειμῶνος ὅρᾳ ἐγένετο ἡμέρας ὀκτώ.

Περιπατοῦντα οὖν αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος ἐκύκλωσαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον· Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παρόρησία.

Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰπον ὑμῖν,
ἀλλ’ οὐ πιστεύετε. Τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν
τῷ ὄνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ
περὶ ἐμοῦ. Ἄλλ’ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· Ἐγὼ
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐσμεν.

Ἀκούσαντες ταῦτα ἐβάστασαν οἱ Ἰουδαῖοι
λίθους, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. Ο δὲ Ἰησοῦς
ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Πολλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν
καλὰ ἐκ τοῦ πατρός· διὰ ποιον ἔργον ἐμὲ
λιθάζετε;

Απεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι· Περὶ καλοῦ ἔρ-
γου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας
καὶ δτὶ σὺ ἀνθρωπος ὡν ποιεῖς σεαντὸν θεόν.

Ο δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· Ὁν ὁ πατὴρ ἡγίασεν
ὑμεῖς λέγετε δτὶ βλασφημεῖς; Εἰ οὖ ποιῶ τὰ
ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· εἰ δὲ
ποιῶ, κἄν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις
πιστεύετε, καὶ γνώσεσθε, δτὶ ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ
κάγὼ ἐν τῷ πατρί.

Τότε ἐζήτουν οἱ Ἰουδαῖοι πιάσαι αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων.

100. Jesus Pays the Temple Tax.

Ἐν ᾧ ὁ ὁδὸς διὰ Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. Καὶ ἐλθόντος τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τῶν μαθητῶν εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπον· Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;

Ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος· Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη; ἀπὸ τῶν νιῶν αὐτῶν, ή ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;

Ἀπεκρίνατο Πέτρος· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, καὶ ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν

όνιοι. Ἡρα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς,
πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον,
καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἵχθὺν ἄρον, καὶ
ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα·
ἐκεῖνον λαβὼν δός αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

101. Humility.

Ἐν τῇ αὐτῇ ὁρᾳ προσῆλθον τῷ Ἰησοῦ οἱ
μαθηταί, καὶ ἐπηρώτα αὐτούς· Τί ἐν τῇ ὁδῷ
διελογίζεσθε; Οἱ δὲ ἐσιώπων. Πρὸς ἀλλήλους
γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς ἀν εἴη μεί-
ζων αὐτῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει
αὐτοῖς· Εἴ τις δέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάν-
των ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. Καὶ λαβὼν
παιδίον, ἔστησεν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ
στραφῆτε, καὶ γένησθε ως τὰ παιδία, οὐ μὴ

εἰςέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

“Οστις οὖν ταπεινώσει ἔαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

102. Scandal.

Καὶ ἔτι περὶ τοῦ παιδίου λέγων εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· “Ος ἀν δέξηται ἐν παιδίον τοιοῦτον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.

“Ος δ' ἀν σκανδαλίσῃ ἔνα τῶν μικρῶν τούτων, τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων. Ἀνάγκη γάρ ἐστιν, ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

Εἰ δὲ ἡ χείρ σου, ἢ ὁ ποῦς ἢ ὁ ὄφθαλμὸς σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. Καλόν σοι ἐστι, κυλλόν, χωλὸν ἢ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰςελθεῖν, ἢ δύο χειρὰς, δύο πόδας ἢ δύο ὄφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

Ορᾶτε, μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, δτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

103. Fraternal Correction.

Διέμενεν ὁ Ἰησοῦς διδάσκων τοὺς μαθητὰς καὶ ἔλεγεν· Ἐὰν ἀμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. Ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος

δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῆ πᾶν ὥημα.

Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ. Ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἑθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν. Ὅσα ἀν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ὅσα ἀν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελύμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.

Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι Ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος, οὐ ἀν αἰτήσωνται, γενήσεται αἱτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

104. The Pardon of Injuries.

Τότε προελθὼν ὁ Πέτρος ἤρωτησεν αἱτόν·
Κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός
μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἔως ἐπιτάκις;

Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Οὐ λέγω σοι, ἔως
ἔπτάκις, ἀλλ' ἔως ἐθδομηκοντάκις ἔπτά. Ἐὰν
γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα
αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
οὐρανίος τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

105. The Unforgiving Servant.

Καὶ ταῦτα παραινέσας ἐπέλεγεν ὁ Ἰησοῦς
τήνδε τὴν παραβολήν· Ωμοιώθη ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἀφῆκε
τῷ δούλῳ αὐτοῦ τὸ δάνειον μυρίων ταλάντων.

Οὗτος δὲ ἐξελθὼν εὗρεν ἔνα τῶν συνδούλων
αὐτοῦ, ὃς ὠφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια· καὶ
κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε καὶ ἔβαλεν εἰς φυ-
λακὴν ἔως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.

Ἄκοντας ταῦτα ὁ κύριος καὶ προσκαλεσά-
μενος τὸν σκληρὸν καὶ ἀγνώμονα δοῦλον λέγει
αὐτῷ· Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν

ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ
ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὃς καὶ
ἐγώ σε ἡλένσα; Καὶ ὅργισθεὶς παρέδωκεν
αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν
τὸ ὄφειλόμενον.

Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐρανίος ποιήσει
ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἔκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐ-
τοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

106. The Ten Lepers.

Καὶ ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους
τούτους μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλ-
θεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορ-
δάνου.

Καὶ εἰςερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην, ἀπ-
ήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν
πόρρωθεν, καὶ ἤραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ
ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐ-

τοῖς· Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς
ἱερεῦσιν. Οἵ δὲ πορευθέντες ἐκαθαρίσθησαν.

Εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἵδων ὅτι ίάθη, ὑπέστρεψε
μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ
ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ
εὐχαριστῶν αὐτῷ. Καὶ οὗτος ἦν Σαμαρείτης.

Ἄποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐχὶ οἱ δέκα
ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; Οὐχ εὑρέθησαν
ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ
ἀλλογενῆς οὗτος; Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνα-
στὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

107. Sickness and Death of Lazarus.

Ἐν ἔτι δὲ Ἰησοῦς πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅτε
αἱ δύο ἀδελφαὶ Μαρία καὶ Μάρθα ἀπὸ Βηθα-
νίας ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· Κύριε,
ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν, ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ. Ἀκούσας
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι

πρὸς θάνατον, ἀλλ’ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ νίδιος τοῦ Θεοῦ δι’ αὐτῆς. Μετὰ δὲ ἡμέρας δύο λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν ἀπέθανεν, ἀλλ’ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.

Καὶ ὅτε προεπέλαζεν ὁ Ἰησοῦς τὴν Βηθανίᾳ, ὑπήντησαν αὐτῷ Μάρθα καὶ Μαρία λέγονται· Κύριε, εἰ ἡς ὥδε οὐκ ἀν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν.

Λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν. Ἐγὼ γάρ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἀντι ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

Ίδὼν δὲ αὐτάς τε καὶ τοὺς συνελθόντας Ἰουδαίους κλαίοντας ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ εἶπεν· Ἀλλὰ ποῦ τεθείκατε αὐτόν; Λέγονται αὐτῷ· Κύριε, ἔρχον καὶ ἵδε. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸ μνημεῖον.

108. The Resurrection of Lazarus.

Τὸ δὲ μνημεῖον ἦν σπήλαιον καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. Λέγει οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἐρατε τὸν λίθον. Ἡ δὲ Μάρθα λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἥδη ὅζει, τεταρταῖος γάρ ἐστιν. Ο δὲ Ἰησοῦς· Οὐκ εἰπόν σοι, ἔφη, ὅτι, ἐὰν πιστεύσῃς, ὅψει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;

Ἔραν οὖν τὸν λίθον, καὶ ὁ Ἰησοῦς ἤρε τοὺς ὄφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἰπε· Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἥκουσάς μου. Ἐγὼ δὲ ἥδειν, ὅτι πάντοτέ μοι ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὅχλον τὸν περιεστῶτα εἰπον, ἵνα πιστεύσωσιν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

Ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χειρας κειρίαις, καὶ ἡ ὅψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. Καὶ ἔλεγεν ὁ Ἰησοῦς· Λύσατε αὐτόν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν.

Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, θεασάμενοι
ἀποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

109. The Jews Seek to Kill Jesus.

Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνήγαγον
συνέδριον καὶ ἔλεγον· Τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος
ὁ ἀνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; Ἐὰν ἀφῶμεν
αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσονται εἰς αὐτόν,
καὶ ἔλευσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀφοῦσιν ἡμῶν
καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

Εἶς δέ τις ἐξ αὐτῶν, Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὥν
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Συμφέρει
ἡμῖν, ἵνα εἰς ἀνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ,
καὶ μὴ δλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.

Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας συνεβούλεύσαντο,
ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρῆρσίᾳ περιεπάτει ἐν
τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλ' ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν

χώραν ἐγγὺς τῆς ἑρήμουν, εἰς Ἐφραὶμ λεγο-
μένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν.

110. Jesus the Friend of Little Children.

Τότε προσέφερον τῷ Ἰησοῦ παιδία, ἵνα τὰς
χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται. Οἱ δὲ
μαθηταὶ ἐπετίμησαν τοῖς προσφέρουσιν.

Ίδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἡγανάκτησε καὶ ἐπεν αὐ-
τοῖς· Ἀφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ
μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει τι-
θεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

111. The Rich Young Man.

Καὶ ἐκπορευομένου τοῦ Ἰησοῦ εἰς ὄδον, προσ-
έδραμε νεανίσκος τις καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν·
Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω, ἵνα ζωὴν αἰώ-
νιον κληρονομήσω;

Ἄπεκρινατο αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τήρησον τὰς ἐντολάς· Οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις. Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα σου καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

Τοῦ δὲ νεανίου εἰπόντος ὅτι Ταῦτα πάντα ἔτηρησα ἐκ νεότητός μου, ἔλεγεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰ δέλεις εἶναι τέλειος, πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.

Ἐκεῖνος δὲ ἀκούσας ταῦτα ἀπῆλθε λυπούμενος, ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰςελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

112. The Reward in Heaven.

Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἵκολονθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;

‘Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγ-
γενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ νίος τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
τοῦ θρόνου τῆς δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ
ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνοντες, κρίνοντες τὰς δώ-
δεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.

Καὶ πᾶς, ὅστις ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφοὺς
ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα ἢ μητέρα, ἢ γυναικα ἢ
τέκνα, ἢ ἄγρους ἔνεκα τοῦ ὀνόματός μου, ἐκα-
τονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον
κληρονομήσει.

113. The Laborers in the Vineyard.

Μετὰ ταῦτα ἔλεγεν ὁ Ἰησοῦς ταύτην τὴν
παραβολὴν· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
ρανῶν οἰκοδεσπότη, ὅστις ἔξηλθεν ἀμα πρωΐ
μισθώσασθαι ἐργάτας, καὶ συμφωνήσας μετ’
αὐτῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν
αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

Καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὁραν, καὶ πάλιν περὶ τὴν ἔκτην, τὴν ἐννάτην καὶ τὴν ἑνδεκάτην, καὶ εὑρὼν ἐκάστοτε ἄλλους ἐργάτας ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, ἀπέστειλε καὶ τούτους εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

Οὐφίας δὲ γενομένης ὁ κύριος συγκαλεσάμενος τοὺς ἐργάτας ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀφξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἔως τῶν πρώτων, καὶ ἔλαβον οἱ τε ἐσχατοι καὶ οἱ πρῶτοι ἀνὰ δηνάριον.

Τῶν δὲ πρώτων γογγυζόντων περὶ ταύτης ως ἀδικίας, εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης ἐνὶ αὐτῶν· Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; Ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπαγε· ἢ οὐκ ἐξεστί μοι ποιῆσαι ὃ δέλω ἐν τοῖς ἔμοις; ἢ ὃ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;

Οὗτος ἐσονται οἱ ἐσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἐσχατοι. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

114. Jesus Returns to Jerusalem.

Ἐν τούτῳ πάλιν ἥγγιζε τὸ πάσχα, καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ίδιαν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ εἰπεν αὐτοῖς· Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ νίὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν.

Οὗτοι ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Αὐτοὶ δὲ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ οὐκ ἐγίγνωσκον τὰ λεγόμενα.

115. The Blind Men of Jericho.

Καὶ ὅτε ἥγγιζεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεριχώ, δύο τυφλοὶ ἐκάθηντο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτοῦντες.

Καὶ πινθόμενοι ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαραῖος παρέρχεται ἔκραξαν λέγοντες· Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, νίδιος Δαβίδ.

‘Ο ὁχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον λέγοντες· Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, νίδιος Δαβίδ. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αἰτοὺς καὶ εἶπεν· Τί δέλετε ποιήσω ὑμῖν; Οἱ δὲ λέγουσι· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψωμεν.

Καὶ ἐλεήσας ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὄφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ εἰθέως ἀνέβλεψαν καὶ ἥκολούθησαν αὐτῷ δοξάζοντες τὸν Θεόν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἵδων ἔδωκεν αἷνον τῷ Θεῷ.

116. Zacheus.

Ἐν τῇ Ἱεριχώ ἦν ἀνήρ τις, Ζακχαῖος ὄνοματι, ἀρχιτελώνης, πλούσιος μὲν χρημάτων, μικρὸς δὲ τῇ ἡλικίᾳ.

Οὗτος ζητῶν ἴδειν τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστιν, μὴ δυνάμενος δὲ ἀπὸ τοῦ ὁχλου, προέδραμε

ἐμπροσθεν καὶ ἀνέβη ἐπὶ συκομωρέαν ὃπου
ἔμελλεν ὁ Ἰησοῦς διέρχεσθαι.

‘Ο δὲ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐπὶ τὸν τόπον καὶ ἀνα-
βλέψας κατεκάλει αὐτόν, καὶ εἰςῆλθε κατα-
λῦσαι παρ’ αὐτῷ.

Καὶ πάντων περὶ τούτου γογγυζόντων καὶ
λεγόντων ὅτι Παρὰ ἀμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰςῆλθε,
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ
τούτῳ ἐγένετο. Ἡλθε γάρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

117. The Parable of the Ten Talents.

Ἐντεῦθεν ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς Ἱερο-
σόλυμα, καὶ ὅτι πολλοὶ ἐδόκουν ὅτι παρα-
χρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαί-
νεσθαι, ἐλεγε τὴν δε τὴν παραβολήν.

Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν
μακρὰν λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑπο-

στρέψαι. Καλέσας δέκα δούλους ἔαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς καὶ εἰπε· Πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι.

Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὅπιστα αὐτοῦ λέγοντες· Οὐ δέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.

Καὶ ὅτε ἐπανῆλθε λαβὼν τὴν βασιλείαν ἐφώνησε τοὺς δούλους καὶ συνῆρε λόγον μετ' αὐτῶν. Τοῖς ἐν ἐλαχίστῳ πιστοῖς γενομένοις ἔξουσίαν ἔδωκεν ἐπάνω δέκα ἢ πέντε πόλεων κατὰ τὴν πραγματείαν αὐτῶν· τὸν δὲ ὀκνηρὸν δοῦλον, ὃς ἀποκειμένην εἶχε τὴν μνᾶν αὐτοῦ ἐν σουδαρίῳ, ἐκέλευσε ταύτην ἀφαιρεῖσθαι καὶ βάλλεσθαι εἰς τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον.

Πλὴν τοὺς ἔχθροὺς τοὺς μὴ δελήσαντας αὐτὸν βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, ἐκέλευσεν ἀγεσθαι καὶ κατασφάζεσθαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

Ταῦτα εἰπὼν προῆγεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων.

[Πολλὰς ἔτι καὶ ἄλλας παραβολὰς ἔλεγεν ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν βιὸν αὐτοῦ, ἐξ ὧν ἐστιν ἀς ἐνταῦθα ἀναφέρειν οὐκ ἄτοπον.]

118. The Fig Tree.

Πυθόμενός ποτε ὁ Ἰησοῦς ὅτι Γαλιλαίων τινῶν τὸ αἷμα ἔμιξε Πιλάτος μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν, ἔλεγε τοῖς παροῦσιν· Δοκεῖτε, ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἀμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε.

"Η ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὅκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε, ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλήμ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε.

"Ελεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν· Συκῆν

εἰχέ τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ· Ζητήσας καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὑρὼν εἶπε πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· Ἰδοὺ τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω. Ἐκκοψόν αὐτήν, ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;

Ο δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ὡς ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν καὶ βάλω κόπρια. Κὰν μὲν ποιήσῃ καρπόν — Εἰ δὲ μή γε, ἐκκόψεις αὐτήν.

119. The Supper.

Ανθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσε πολλούς. Τῇ δὲ ὥρᾳ τοῦ δείπνου ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἐρχεσθε, ὅτι ἡδη ἐτοιμά ἐστι πάντα.

Τούτων δὲ πάντων παραιτουμένων ὄργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ἐξελθε

ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως,
καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπείρους καὶ τυφλοὺς
καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὕδε. Ἔξελθε εἰς τὰς
όδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν,
ἵνα γεμισθῇ ὁ οἰκός μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἔκείνων τῶν κεκλημένων
γεύσεται μου τοῦ δείπνου.

120. The Lost Sheep.

Ὕγγιζον τῷ Ἰησοῦ πάντες οἱ τελῶναι καὶ
οἱ ἀμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ, καὶ διεγόγγυζον
οἱ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες
ὅτι Οὗτος ἀμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συν-
εσθίει αὐτοῖς. Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτοὺς
τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων·

Τίς ἄνθρωπος ἔξι ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα
καὶ ἀπολέσας ἔξι αὐτῶν ἔν, οὐ καταλείπει τὰ
ἔνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται

ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἔως εὗρη αὐτό; Καὶ εὑρὼν
ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὅμους χαίρων, καὶ ἐλθὼν
εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς
γείτονας λέγων αὐτοῖς· Συγχάρητέ μοι, δτι
εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.

Λέγω ὑμῖν, δτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ
ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν
ἔχουσι μετανοίας.

"Η δςπερ συγχαίρονται φίλαι τε καὶ γεί-
τονες γυναικὶ εὑρούσῃ τὴν δραχμὴν ἢν ἀπώ-
λεσεν, οὕτως, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίγνεται
ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρ-
τωλῷ μετανοοῦντι.

121. The Prodigal Son.

"Ανθρωπός τις εἶχε δύο νιούς. Ο νεώτερος
αὐτῶν αἰτήσας τὸν πατέρα τὸ ἐπιβάλλον

μέρος τῆς οὐσίας καὶ τυχὸν ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως.

Δαπανήσας δὲ πάντα καὶ ὑστερήσας τῶν ἐπιτηδείων, λιμοῦ ἵσχυροῦ γενομένου κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, ἐθήτευε πολιτὴ τινι, δις ἔπειμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἄγρους αὐτοῦ, βόσκειν χοίρους.

Εἰς τοῦτο ἀφίκετο τῆς ἀπορίας, ὅστ' ἐπιθυμεῖν γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων, δν ἡσθιον οἱ χοῖροι. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

Καὶ ἐλθὼν εἰς ἔαυτὸν ἀνέστη καὶ ἐπανῆλθε πρὸς τὸν πατέρα λέγων· Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνωπιόν σου· οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι νίος σου· ποίησόν με ὡς ἔνα τῶν μισθίων σου.

Ο δὲ πατὴρ ἐλεήσας αὐτὸν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, κατεφίλησεν αὐτὸν καὶ

ἐκέλευσε τοὺς δούλους αὐτοῦ ἐνδύειν αὐτὸν τὴν στολὴν τὴν πρώτην, διδόναι δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας· θύειν δὲ προσέτι τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, καὶ φαγόντας εὐφρανθῆναι.

Τοῦ δὲ νίοῦ αὐτοῦ τοῦ πρεσβυτέρου ὄργισθέντος περὶ τούτου, ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ πατέρας Τέκνουν, καὶ σέ δεῖ εὐφρανθῆναι καὶ χαρῆναι, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· ἦν ἀπολωλός, καὶ εὑρέθη.

122. The Unjust Steward.

Ἄνθρωπός τις πλούσιος, ἀκούσας ὅτι ὁ οἰκονόμος αὐτοῦ διεσκόρπιζε τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, ἐφώνησεν αὐτὸν καὶ ἐζήτησε λόγον τῆς οἰκονομίας παρ' αὐτοῦ.

Οἱ δὲ οἰκονόμοις πρὶν ἀφαιρεῖσθαι τὴν οἰκονομίαν προσεκαλέσατο ἔνα ἔκαστον τῶν χρε-

οφειλετῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ ἀφῆκεν αὐτοῖς μέρος τι συχνὸν τῶν χρεῶν αὐτῶν, ἐλπίζων δτι, ἐὰν μετασταθῇ τῆς οἰκονομίας, δέξονται αὐτὸν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.

Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, δτι φρονίμως ἐποίησεν δτι οἱ νιὸι τοῦ αἰῶνος τούτου φρυμώτεροι ὑπὲρ τοὺς νιὸντος τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν.

Ποιήσατε καὶ ὑμεῖς ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας; ἵνα, δταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

123. The Rich Man and Lazarus.

Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὑφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν, ὄνοματι Λάζαρος, δς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἶλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν

ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου, ἀλλ' οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Μόνον οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ.

Καὶ νῦν ἀπέθανεν ὁ πτωχὸς καὶ ἀπηνέχθη ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ.

Ἄπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ἄδη. Ἐπάρας δὲ τοὺς ὀφθαλμούς, ὃν ἐν βασάνοις, εἶδεν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ τὸν Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ, καὶ φωνήσας εἰπε· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου. Ὁδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.

Ο δὲ Λάζαρος ἀναμνήσας αὐτὸν τῶν πρόσθερ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ ἀγαθῶν καὶ τῆς νῦν δικαίας ἀντιδόσεως ἐλεγεν· Μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως μηδεὶς δύναται ἐνθεν διαβῆναι πρὸς ὑμᾶς, μηδὲ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς.

Τὸ τελευταῖον ἡρώτησεν ὁ πλούσιος τὸν
Ἄβραάμ, ἵνα πέμψῃ τὸν Λάζαρον πρὸς τοὺς
πέντε ἀδελφοὺς αὐτοῦ διαιμαρτυρῆσαι αὐτοῖς.
ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον
τῆς βασάνου. Οἱ δὲ Ἀβραὰμ ἀπένευσε λέγων·
Ἐχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας ἀκου-
σάτωσαν αὐτῶν. Εἰ γὰρ Μωϋσέως καὶ τῶν
προφητῶν οὐκ ἀκούονται, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ τῶν
νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

124. The Unjust Judge.

Ἴνα δὲ πάντοτε προσεύχωνται οἱ μαθηταὶ
καὶ μὴ ἐγκακῶσιν ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
τήνδε τὴν παραβολήν.

Κριτής τις τὸν Θεόν μὴ φοβούμενος, καὶ
ἀνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος ἦτήθη ὑπὸ χρίσ-
τινός, ἵνα ἐκδικήσῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου
αὐτῆς.

Πολὺν χρόνον ἔξαρησάμενος τὸ τελευταῖον εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἀνθρωπὸν οὐκ ἐντρέπομαι, ἀλλ' ὅμως, ὅτι κόπον μοι παρέχει, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με.

Καὶ ἐπέθηκεν ὁ Ἰησοῦς· Ἀκούσατε, τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει; Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ, τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός; Λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει.

125. The Pharisee and the Publican.

Εἶπε δὲ Ἰησοῦς καὶ πρὸς τινας, τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς, ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἔξουθεντας τοὺς λοιπούς, τὴν παραβολὴν τήνδε.

Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἰς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἔτερος τελώνης.

‘Ο Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηγέρετο· ‘Ο Θεός, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἀδικοι, μοιχοὶ ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. Νηστεύω δὲ τοῦ σαββάτου καὶ ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

‘Ο δὲ τελώνης μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ’ ἔτυπτε τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων· ‘Ο Θεός, ἵλασθητί μοι τῷ ἀμαρτωλῷ

Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρ’ ἐκεῖνον· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

III.

THE PASSION OF OUR LORD.

THIRD PART.

THE PASSION OF OUR LORD.

FIRST DAY OF HOLY WEEK.

126. Jesus is Anointed by Mary.

Ἄφικετο δὲ Ἰησοῦς εἰς τὴν Βηθανίαν πρὸ ἐξ
ἡμερῶν τοῦ Πάσχα. Ἐκεῖ ἐποίησαν αὐτῷ δεῖ-
πνον ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, καὶ ἡ
Μάρθα διηκόνει, δὲ δὲ Λάζαρος εἰς ἣν τῶν ἀνα-
κειμένων.

Ἡ δὲ Μαρία λαβοῦσα ἀλάβαστρον μύρου
βαρυτίμου συνέτριψε καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου. Ἐξέμαξε δὲ καὶ
τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς καὶ ἤλει-
ψεν αὐτούς. Πᾶσα ἡ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς
ὄσμῆς τοῦ μύρου.

Ἐνιοι οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν ἡγανάκτησαν λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὐτη; Ο δὲ Ἰούδας Ἰσκαριώτης ἔλεγεν· Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη τοῖς πτωχοῖς; Εἰπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἔβάσταζεν.

Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀφετε αὐτήν, τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; Πάντοτε τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν δέλητε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Καλὸν ἔργον εἰργάσατο ἐν ἐμοί· Προέλαθε μυρίσαι τὸ σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.

Αμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἀν κηρυχθῆ τὸ εὑαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὐτη, λαληθήσεται εἰς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς.

Οἱ μὲν οὖν Ἰουδαῖοι πνθόμενοι ὅτι ὁ Ἰησοῦς

ἐν Βηθανίᾳ ἐστίν, πολλοὶ ἔκει συνῆλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ’ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδοιεν, ὃν ἦγειρεν ἐκ νεκρῶν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἔβοιλεύσαντο, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, δτὶ πολλοὶ δι’ αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

SECOND DAY OF HOLY WEEK.

127. Christ's Triumphant Entry into Jerusalem.

Τῇ ἐπαύριον ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.
Ἐλθὼν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν ἀπέστειλε δύο μαθητὰς εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι αὐτῶν, Βηθφαγῆ καλούμενην, καὶ ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἀγαγεῖν αὐτῷ τὴν ὅνον, ἥν εὑρίσκοιεν δεδεμένην ἐν τῇ κώμῃ, καὶ μετ’ αὐτῆς τὸν πῶλον αὐτῆς, ἐφ’ ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὕποι κεκάθικε.

Ἐπάνω τούτων οὖν οἱ μαθηταὶ ἐπέθησαν

τὰ ἴματια αὐτῶν, καὶ ἐπικαθίσαντες τὸν
Ἰησοῦν ἐπάνω ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἐπληρώθη τὸ ρῆθεν διὰ τοῦ προφήτου
λέγοντος· Εἴπατε τὴν Δυγατρὶ Σιών· Ἰδού,
ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πραΐς καὶ ἐπι-
βεβηκὼς ἐπὶ ὅνον καὶ πᾶλον νίὸν ὑποζυγίου.

Οἱ δὲ ὄχλοι, ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκού-
σαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,
ἔλαβον τὰ βαῖα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς
ὑπάντησιν αὐτῷ. Πολλοὶ καὶ ἐστρωσαν τὰ
ἴαντῶν ἴματια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἐκοπτον
κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώνυνον ἐν
τῇ ὁδῷ.

Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολου-
θοῦντες ἔκραζον λέγοντες· Ὡσαννὰ τῷ νίῳ
Δαβίδ· εὐλογημένος ὁ ἔρχόμενος ἐν ὀνόματι
τοῦ Κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

Καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου
εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς

μαθηταὶς σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Λέγω ὑμῖν ὅτι Ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κράξονται.

128. Jesus Weeps over Jerusalem.

Καὶ ὡς ἤγγισεν ὁ Ἰησοῦς, ἵδων τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ’ αὐτὴν λέγων ὅτι Εἰ ἔγνως καὶ σύ, καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην νῦν δὲ ἐκρύβῃ ἀπὸ τῶν ὄφθαλμῶν σου.

Ἡξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ ἐπιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσι ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ, ἀνθ' ὃν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

Καὶ εἰς ελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· Τίς ἐστιν οὗτος; Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ

προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας.
Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν
τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

Οὐφίας δὲ γενομένης ἐξῆλθε μετὰ τῶν δώδεκα
ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

THIRD DAY OF HOLY WEEK.

129. Jesus Curses the Barren Fig Tree.

Τῇ ἐπαύριον, ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθα-
νίας, ἐπείνασεν ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἴδων συκῆν
ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα ἥλθεν ἐπ' αὐ-
τήν, εἰ ἄρα εὑρήσει καρπούς, ἀλλ' οὐδὲν εὗρεν
ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα.

Οὐκ ἦν ὁ καιρὸς σύκων, ἀλλ' ὅμως κατήρατο
Ἰησοῦς τὴν συκῆν λέγων· Μηκέτι εἰς τὸν αἰ-
ῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. Καὶ παρα-
χρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ.

Τὸν δὲ μαθητῶν θαυμαζόντων, ἐλεγεν ὁ

Ίησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν,
καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποι-
ήσετε, ἀλλὰ κἀν τῷ ὅρει τούτῳ εἰπητε· ἄρ-
θητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν Δάλασσαν, γενή-
σεται. Καὶ πάντα ὅσα ἀν αἰτήσητε ἐν τῇ
προσευχῇ πιστεύοντες λήψεσθε.

130. Jesus Cleanses the Temple.

Μετὰ ταῦτα ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ
εἰςελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλ-
λειν πάντας τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ
ἀγοράζοντας, τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν
καὶ τὰς καθέδρας τῶν τὰς περιστερὰς πωλούν-
των κατέστρεψε καὶ οὐκ ἦφιεν, ἵνα τις διενέγη
σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ.

Καὶ ἔλεγεν· Οὐ γέγραπται ὅτι· Οὐ οἶκός μου
οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν;
Τμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν.

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν, πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἔξεπλήσσετο ἐπὶ τὴν διδαχὴν αὐτοῦ.

὾τε ὁψὲ ἐγένετο ἐπανῆλθεν εἰς Βηθανίαν.

FOURTH DAY OF HOLY WEEK.

131. The Tribute Due to Cæsar.

Τὴν ὑστεραίᾳ ἐπανελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν ἐδίδασκε τὸν λαὸν καὶ ἔλεγε παραβολὰς δύο, τὴν μὲν τὸν ἑαυτοῦ δάνατον, τὴν δὲ τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀποδοκιμασίαν προσημαινούσας.

Ἐγνωσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὅτι περὶ αὐτῶν ἔλεγε, καὶ πορευθέντες συμβούλιον ἔλαβον, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.

Καὶ ἀποστέλλοντες αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέξοντας· Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει

σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ’ ἐπ’ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. Εἰπὲ οὖν ἡμῖν· Ἐξεστι δοῦναι φόρον Καίσαρι, ἢ οὐ;

Ο δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὴν πονηρίαν αἵτων εἶπε· Τί με πειράζετε, ὑποχριτά; Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ φόρου, ἵνα ἴδω. Καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. Ο λαβὼν ἥρωτησεν αὐτούς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὗτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Εἰπον αὐτῷ ὅτι Καίσαρος, καὶ ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

Ταῦτα ἀκούσαντες ἔδαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

132. The Widow's Mite.

Καθίσας δὲ Ἰησοῦς κατέναυτι τοῦ γαζοφυλακίου ἔθεώρει, πῶς δὲ ὁ χλος χαλκὸν εἰς-

έβαλλεν. — Πολλοὶ μὲν πλούσιοι εἰςέβαλλον πολλά, χήρα δέ τις πτωχὴ ἐλθοῦσα ἔβαλε λεπτὰ δύο.

Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐάμην λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὗτη ἡ πτωχὴ πλειον πάντων ἔβαλε τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.

Οὗτοι γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον ἐκείνη δ' ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

133. The Destruction of Jerusalem.

Ἐκπορευομένου τοῦ Ἰησοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, προσῆλθον οἱ μαθηταὶ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν ἐλεξε· Διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.

Ο δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐλεύ-

σονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται ὥδε λίθος
ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὅρος τῶν ἔλαιῶν
κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ'
ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ
Ἀνδρέας λέγοντες· Εἶπε ἡμῖν, πότε ταῦτα
ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον, ὃταν μέλλῃ πάντα
ταῦτα συντελεῖσθαι;

Ἄπεκριθη ὁ Ἰησοῦς· Ὁταν ἴδητε κυκλού-
μένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἱερουσαλήμ, τότε
γνῶτε, ὅτι ἡγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. Τότε οἱ
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὅρη, καὶ οἱ
ἐν μέσῳ αὐτῆς τῆς πόλεως ἐκχωρείτωσαν, καὶ
γάρ ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν.

Πολλοὶ μὲν πεσοῦνται στόματι μαχαίρας,
πολλοὶ δὲ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ
ἔθνη, καὶ ἡ Ἱερουσαλήμ καταλυθήσεται πα-
τούμένη ὑπὸ τῶν ἔθνῶν.

Τριάκοντα καὶ ἔπτα ἔτεσιν ὕστερον, στρά-

τενμα μέγα ἐπάγοντος τοῦ Ῥωμαίου στρατηγοῦ Τίτου, ἀκριβῶς ἐπληρώθη τὸ βρηθὲν τοῦτο.

Τότε γὰρ κατεβλήθη τὰ τείχη, ἐρημώθη ἡ πόλις, κατεκαύθη τὸ ἱερὸν καὶ ἡχμαλωτίσθησαν οἱ Ἰουδαῖοι εἰς πάντα τὰ ἔθνη, μηδέποτε εἰς ἐν ἔθνος συγγενησόμενοι.

134. Jesus Foretells the End of the World.

Ἐρωτηθεὶς δ' ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ καὶ περὶ τῆς ἑαυτοῦ παρουσίας καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Βλέπετε, μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες· Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

Τιμεῖς δὲ μὴ πιστεύσητε αὐτοῖς. Τάδε σημεῖα ὑμῖν·

Πρῶτον κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρ-

τύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ τότε ᾧ εἰ τὸ τέλος.

Μελλήσετε δ' ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους, φόβηθρά τε καὶ ἀπ' οὐρανοῦ σημεῖα μεγάλα. Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὡδίνων.

Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν Δλιψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγυς αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται συνοχὴ ἔθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους Δαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ νίοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὁ φονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς τὸν νίὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ

δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ οὗτοι ἐπισυνάζουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν οὐρανῶν ἔως τῶν ἄκρων αἰτῶν.

135. The Last Judgment.

Ἐλεγε δ' ὁ Ἰησοῦς καὶ τὴν κρίσιν τὴν ἐσχάτην, ὅπως γενήσεται. Καθήσεται γάρ ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τοῦ Θρόνου τῆς δόξης αὐτοῦ, περιεστώτων τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη.

Τὰ μὲν πρόβατα, τοὺς ἀγαθούς, στήσει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἑρίφια, τοὺς κακούς, ἐξ εὐωνύμων.

Τότε ὁ κριτὴς τῶν μὲν ἀγαθῶν τὰ καλά, τῶν δὲ κακῶν τὰ πονηρὰ ἔργα ἀνακαλύψει, καὶ τοῖς μὲν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἐρεῖ· Δεῦτε, οἱ

εἰλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν βασιλείαν, τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν ἀπὸ τῆς καταβολῆς τοῦ κόσμου.

Τοῖς δ' ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ ἐρεῖ· Πορεύεσθε ἀπ' ἔμοῦ, οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.

Καὶ ἀπελεύσονται, οὗτοι μὲν εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

136. The Wise and the Foolish Virgins.

Τὴν μὲν ὥραν καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἑαυτοῦ παρουσίας καὶ τῆς ἐσχάτης κρίσεως οὐκ ἀπεκάλυψεν ὁ Ἰησοῦς, ἐκέλευσε δὲ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πάντοτε ἀγρυπνεῖν, καὶ προσδοκᾶν τὴν ἡμέραν τοῦ κυρίου πίστιν τε καὶ τὰ ἔργα τῆς πίστεως περιβεβλημένους.

Οὐοιωθήσεται γάρ, ἔφη, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς

λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. Πέντε ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ, καὶ πέντε φρόνιμοι· Αἱ μὲν μωραὶ λαβοῦσσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον, αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον καὶ ἔλαιον ἐν τοῖς ἱγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

Χρονίζοντος τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. Μέσης δὲ νυκτὸς παρῆσαν οἱ ἄγγελοι τοῦ νυμφίου, καὶ ἐγερθεῖσαι αἱ παρθέναι ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν.

Αἱ δὲ μωραὶ εὗρον τὰς ἑαυτῶν ἐσθεσμένας, καὶ ἐν ᾧ ἀπῆλθον ἀγοράσαι ἔλαιον, ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ φρόνιμοι εἰςῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.

Τοτερον ἦλθον καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, εὑροῦσσαι δὲ κλεισθεῖσαν τὴν Θύραν ἔκρουν αἰτήην καὶ ἐκάλουν· Κύριε, κύριε, ἀνοιξον ὑμῖν. Ο δὲ νυμφίος ἀπεκρίθη· Αμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.

Γρηγορεῖτε οὖν, αὕτη ἡ παραβολὴ δηλοῖ,
διότι οὐκ οἴδατε τὴν ὥραν οὐδὲ τὴν ἡμέραν
ἐν αἷς ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου ἐλεύσεται.

137. Judas Offers Himself to the Jews
to Betray Jesus.

Καὶ ὅτ' ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς
λόγους τούτους εἰπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Οἴ-
δατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ Πάσχα γίγνεται,
καὶ ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ
σταυροθήναι.

Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ
συνήχθησαν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, τοῦ
λεγομένου Καϊάφα, καὶ συνεβουλεύσαντο, πῶς
τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν.
Ἐλεγον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἔορτῇ, ἵνα μὴ Δόρυβος
γένηται ἐν τῷ λαῷ.

Ἡ πόρουν ἔτι τὸ πῶς τε καὶ πότε κρατήσω-
σιν αἵτον, ὅτε ὁ Ἰούδας Ἰσκαριώτης, εἰς τῶν

δώδεκα, εἰςῆλθεν εἰς αὐτοὺς καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Τί δέλετέ μοι δοῦναι, κάγὼ ὑμῖν παραδώσω
αὐτὸν ἄτερ ὄχλου.

Οἱ δὲ μέγα χαρέντες ἔστησαν αὐτῷ τριά-
κοντα ἀργύρια, καὶ ἀπὸ τούτου ἐζήτει ὁ Ἰού-
δας εὐκαιρίαν, τὴν τοῦ παραδοῦναι αὐτοῖς τὸν
Ἰησοῦν, τὸν κύριον καὶ σωτῆρα αὐτοῦ.

FIFTH DAY OF HOLY WEEK.

138. The Last Supper.

Τῇ ὑστεραίᾳ, τῇ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσ-
ῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· Ποῦ
δέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι τὸ Πάσχα;

‘Ο δ’ ἀπέστειλε δύο ἔξ αὐτῶν, Πέτρον καὶ
Ιωάννην, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς
τὴν πόλιν συναντήσετε ἀνθρώπῳ κεράμιον
ὑδατος βαστάζοντι· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς
τὴν οἰκίαν εἰς ἥν εἰςπορεύεται, καὶ ὁ οἰκοδεσ-

πότης ὑμῖν δεῖξει ἀνώγεων μέγα ἐστρωμένον,
ἔτοιμον· ἐκεī ἔτοιμάσατε ὑμῖν τὸ Πάσχα.

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἤλθεν ὁ Ἰησοῦς,
καὶ ἀνακειμένος μετὰ τῶν δώδεκα ἔλεγεν·
Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ Πάσχα φα-
γεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν. Λέγω
γὰρ ὑμῖν δτι Οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως
ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

Τὸ δὲ Πάσχα, ἦγουν ἐν πρόβατον, τέλειον,
ἄρσεν, ἐνιαύσιον καὶ ὄπτὸν πυρὶ οἱ τρεῖς καὶ
δέκα νῦν ἔφαγον περιεζωσμένοι τὰς ὄσφυς καὶ
τὰ ὑποδήματα ἐν τοῖς ποσὶν ἔχοντες καὶ βα-
κτηρίας ἐν ταῖς χερσίν, καθὼς ἐπέταξεν ὁ Κύ-
ριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν γῇ Αἰγύπτου.

139. Jesus Washes His Apostles' Feet.

Μετὰ τὸ Πάσχα εἰωθότως ἐγένετο δεῖπνον
λάυπτρον. Τοῦ δ' οὖν Πάσχα γενομένου κατέ-

Δηκεν ὁ Ἰησοῦς τὰ ἴματια, καὶ λέντιον διεζωσμένος ἔβαλεν ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ, ὡς ἦν διεζωσμένος.

Ταῦτα ποιῶν σημαίνειν ἔβούλετο, ὅτι τὸ ἐπόμενον δεῖπνον, κεὶ μὴ νόμῳ ἐπιτεταγμένον, τοῦ δὲ Πάσχα ὅμως ἔσται ἀγιώτερον, καὶ σεμνότερον πολύ, δεῖπνον, ὡς ἀληθῶς, εἰς ὃ πάντας ἔδει καθαροὺς εἶναι τὴν καρδίαν.

Τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ λόγοις ἐδήλου πρὸς Σίμωνα Πέτρον ἀφικόμενος. Ὁ γὰρ Πέτρος δαυμάζων ἔβοά· Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; Οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα.

Ἄπεκριθη ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐχ ἔξεις μέρος μετ' ἐμοῦ. Καὶ ὁ Πέτρος· Κύριε, ἔρη, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν.

Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ο λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν εἰ μὴ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ'

ἔστι καθαρὸς ὄλος. Καὶ ὑμεῖς καθαροί ἔστε,
ἀλλ' οὐχὶ πάντες.

Παρὴν γὰρ Ἰούδας ὁ ἄθλιος προδότης, καὶ
τοῦτον τῆς ἀμαρτίας ἀποτρέπειν ἐβούλετο·
διὰ τοῦτο εἶπεν· Οὐχὶ πάντες καθαροί ἔστε.

὾τ' οὖν ἔνιψε τοὺς τόδας τῶν μαθητῶν καὶ
ἀνέλαβε τὰ ἴματια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν
εἶπεν αὐτοῖς· Γιγνώσκετε, τί πεποίηκα ὑμῖν·
ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα, καθὼς ἐγὼ
ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε

140. Institution of the Blessed Sacrament.

Καὶ τί διαφέρειν λέγωμεν τὸ νόμιμον καὶ
κοινὸν δεῖπνον τοῦ πρὸς τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ ἐπι-
τεταγμένου Πάσχα; Τί εἰς ἐκεῖνο πάντας
ἔδει καθαροὺς εἶναι μᾶλλον ἢ εἰς τὸ ἱερὸν
Πάσχα; Καὶ τοῦ ἐνεκα ἢ ἐπιδυμία αὗτη ἢ
διαφέροντα τοῦ Ἰησοῦ εἰς τοῦτο τὸ Πάσχα,

μείζων τῆς εἰς πάντα τὰ πρότερον γενόμενα;

Ἄκοντας τοῦ Ἰωάννου λέγοντος· Ἀγαπήσας ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἥγαπησεν αὐτούς. Τὴν ἀγάπην ταύτην τὴν τελευταῖαν καὶ ἐσχάτην ὁ Ἰησοῦς ἔμελλε διὰ τούτου τοῦ δείπνοι διατελεῖν, καὶ ἀποδιδόναι τὴν ὑπόσχεσιν ἦν ἐποιεῖτο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ τῷ ἔμπροσθεν ἐνιαύτῳ ἐν Καφαρναύμ. Τὸν δὲ αὐτοῖς τὴν ἑαυτοῦ σάρκα καὶ τὸ ἑαυτοῦ αἷμα ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

Ἐσθιόντων γάρ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐχαριστήσας καὶ εὐλογήσας, ἔκλασε καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ λέγων· Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

Ωςαύτως ἔλαβε καὶ τὸ ποτήρ' ον, καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ

πάντες· Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμα μου, τὸ τῆς καινῆς διαδήκης, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ πολλῶν ἐκχυνόμενὸν εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν. Ταῦτα ποιεῖτε, ὁσάκις ἀν ποιῆτε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

Τοῖς φήμασι τούτοις μετεποίησεν ὁ εὐλογημένος ἡμῶν σωτὴρ τὸν ἄρτον εἰς τὸ σῶμα, καὶ τὸν οἶνον εἰς τὸ αἷμα αἱτοῦ, ἔδωκεν ἡμῖν τὸ τῆς Εὐχαριστίας μυστήριον καὶ κατέστησε τοὺς ἀποστολοὺς ἱερεῖς τῆς καινῆς διαδήκης, διδοὺς αὐτοῖς τὴν ἐντολὴν καὶ τὴν ἐξουσίαν τὴν τοῦ ποιεῖν ταῖτὸ τοῦτο, ὃ ἐποίησεν αἱτός.

141. Jesus Foretells the Treason of Judas.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ εἶπεν· Ἐμήν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι Εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Ὁ μὲν νιὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐ-

τοῦ· Οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι’ οὗ ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου πχραδίδοται· Καλὸν ήν αἰτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρωπός ἐκεῖνος.

Λυπούμενοι οὖν οἱ μαθηταὶ ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους ἀποροῦντες περὶ τίνος ἔλεγεν. Ὁ δὲ Ἰωάννης, νουτεθεὶς ὑπὸ τοῦ Πέτρου ἡρώτησε· Κύριε, τίς ἐστι, περὶ οὗ λέγεις;

Ἄπεκριθη ὁ Ἰησοῦς· Ἐκεῖνός ἐστιν, ὁ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον τοῦτο ἐπιδώσω. Καὶ ἐμβάψας ἔδωκεν αὐτὸν Ἰούδᾳ, τῷ Σίμωνος, Ἰσκαριώτῃ.

Μετὰ τὸ ψωμίον εἰςῆλθεν ὁ σατανᾶς εἰς τὸν Ἰούδαν, καὶ ὃς ἀναστὰς προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ καὶ ἡρώτησε· Μήτι ἐγώ εἰμι, ἡβεβί; Ὁ δὲ Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας, ἔφη, ὃ δὲ ποιεῖς, ποίησον τάχιον.

142. Jesus Foretells the Denial of Peter.

Ὤτ’ οὖν ἐξῆλθεν ὁ Ἰούδας, ἔλεγεν ὁ Ἰησοῦς· Τεκνία, μόνον ἔτι μικρὸν μεθ’ ὑμῶν εἰμι. Ὅπου

δ' ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσετε δὲ ὕστερον.

‘Ο δὲ Πέτρος· Κύριε, ἔφη, διὰ τί οὐ δύναμαι σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; Μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. Τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.

‘Ο δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ· Τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἄμην, ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι σὺ σήμερον, ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

Ταύτη δὲ τῇ νυκτὶ πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθ’ ἐν ἐμοί. Γέγραπται γάρ· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναι με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Σύμων, Σύμων, ἴδε, ὁ σατανᾶς ἐξηγησαθ’ ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ως τὸν σῖτον. Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτ’ ἐπιστρέψας, στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου.

Ο δέ Πέτρος ἐκ πεισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον·
Καν με δέη συναποδανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀρ-
νήσομαι. Ωςαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

143. The Promise of the Holy Ghost.

Ιδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς λυπουμέ-
νους, ἔλεγεν αὐτοῖς· Τεκνία, μὴ ταρασσέσθω
ὑμῶν ἡ καρδία, διότι λελάληκα ὑμῖν, ὅτι ὑπά-
γω πρὸς τὸν πατέρα. Πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν,
καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

Απιὼν γὰρ ἀφίημι ὑμῖν εἰρήνην· τὴν εἰρή-
νην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος
δίδωσιν ἐγώ δίδωμι ὑμῖν. Πρὶν δ' ἡ ὑπάγειν,
ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε
ἀλλήλους, καθὼς ἡγάπησα ὑμᾶς.

Ἐγώ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· Συμφέρει
ὑμῖν ἵνα ἐγώ ἀπέλθω πρὸς τὸν πατέρα. Ἐὰν
γὰρ ἐγώ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἔλευ-

σεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω
αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς.

Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαὶ
εἰσιν, καὶ πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.
Καὶ ἐὰν ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι,
καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαντόν, ἵνα,
ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἥτε.

Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ἐν κόσμῳ ὅρφανούς, ἀλλ’
ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον
δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ’ ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα,
τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύνα-
ται λαβεῖν. Οἱ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ
ἄγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὄνόματί μου,
ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει
ὑμᾶς πάντα, ἃ εἰπον ὑμῖν.

Τοῦ δὲ Θωμᾶ ἐρωτῶντος τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς
τὸν πατέρα, ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ἡ
ὁδός, καὶ ἡ ἀληθεία, καὶ ἡ ζωή· οἱ δεῖς ἔρχεται
πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι’ ἐμοῦ.

144. Christ's Last Discourse to His
Disciples.

Πολλὰ καὶ ἄλλα παραμνθησάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγείρεσθε νῦν, ἀγωμεν ἐντεῦθεν ἔρχεται γάρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων. Ἐν ἑμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, ἀλλ' ἵνα γνῶ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατὴρ οὗτως ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἀγωμεν ἐντεῦθεν.

Καὶ ὑμνήσαντες ἔξῆλθον πρὸς τὸ ὅρος τῶν ἔλαιων.

Ἐν τῇ ὁδῷ διετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· Ἐγώ εἰμι ἡ ἀμπελὸς ἡ ἀληθινή, ὁ πατὴρ μου ὁ γεωργός, καὶ ὑμεῖς τὰ κλήματα. Μείνατε ἐν ἑμοί, καγὼ μενῶ ἐν ὑμῖν.

Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἔαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὗτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἑμοὶ μείνητε.

Ἐὰν μείνητε ἐν ἑμοί, καὶ τὰ φήματά μου

ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ ἀν δέλητε, αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν.

Ἄμην, ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅτι Ἀν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὄνόματί μου δώσει ὑμῖν. Αἰτεῖτε καὶ λήψεσθε ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἥ πεπληρωμένη.

Ο γάρ πατήρ αὐτὸς φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε, ὅτι ἔγὼ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον, καὶ πάλιν πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι.

Καὶ ἐπάρας τοὺς ὁφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν εἰπεν· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασον τὸν νίόν σου, ἵνα ὁ νίός σου δοξάσῃ σε. Πάτερ ἄγιε, τήρησον ἐν τῷ ὄνόματί σου οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὅσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς. Τήρησον αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ, καὶ ἀγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ.

Οὐ περὶ τούτων δ' ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμὲ πιστευ-

σόντων, ἵνα πάντες ἐν ὄσιν, καθὼς σύ, πάτερ,
ἐν ἐμοί, κἀγώ ἐν σοί.

145. The Agony in the Garden.

Ταῦτ' εἰπὼν δὲ Ἰησοῦς ἤλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου Κεδρῶν εἰς τὸ ὅρος τῶν ἐλαιῶν. Ἀφικόμενος εἰς κῆπόν τινα λεγόμενον Γεθσημανῆ εἰπεν αὐτοῖς· Καθίσατ' αὐτοῦ, ἔως οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ.

Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, καὶ ἔλεγεν· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἔως θανάτου· μείνατε ὅδε, γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ, καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

Καὶ προελθὼν μικρὸν ἀπ' αὐτῶν ἔπεσε τὸ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθέτω τὸ

ποτήριον τοῦτ' ἀπ' ἐμοῦ πλὴν μὴ τὸ θέλημά
μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω.

Τοῦτον τὸν αὐτὸν λόγον ἐκ δευτέρου καὶ ἐκ
τρίτου προσηνύξατο, καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ
ἐκτενέστερον προσηνύχετο, καὶ ἐγένετο ὁ ἴδρως
αὐτοῦ ὃς εἰ δρόμοι αἷματος καταβαίνοντες
ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ὥφθη αὐτῷ ἄγγελος ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν.

Μεθ' ἐκάστην μίαν προσευχὴν ἀνέστη, καὶ
ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν αὐτοὺς κοιμω-
μένους ἀπὸ τῆς λύπης. Τὸ μὲν γὰρ πνεῦμα
αὐτῶν ἦν πρόθυμον, ἡ δὲ σάρξ ἀσθενής.

Τὸ δὲ τρίτον ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ
εὑρὼν αὐτοὺς ἔτι καθεύδοντας ἔλεγεν αὐτοῖς·
Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἐλλέ
ἀπέχει· ἐλήλυθ' ἡ ὥρα, καὶ παραδίδοται ὁ
νιὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀ-
μαρτωλῶν. Ἐλλέ· ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἵδού,
ὅ παραδιδούς με ἔγγικεν.

146. The Treason.

Οὐκ ἐπαύσατο Ἰησοῦς λαλῶν, ὅτε παρεγίγνετο σπεῖρα αὐτοῖς τοῖς τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν φαρισαίων καὶ τῶν πρεσβυτέρων ὑπηρέταις μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὁπλῶν.

Ἰούδας ἡμέτερος ὁ πάνυ προήρχετο αὐτῶν. Ἡδει γὰρ τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἐδώκε δ' αὐτοῖς σημεῖον λέγων· Ὁν ἀν φιλήσω, οὗτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς.

Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ κατεφίλησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν· Χαῖρε, ἡμέττε. Οἱ δὲ Ἰησοῦς· Ἰούδα, ἔφη, φιλήματι τὸν νιὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; Ἐταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει;

147. Jesus is Apprehended.

Τὸν δὲ προσάγοντα ὅχλον ὁ Ἰησοῦς ἤρώτα· Τίνα ζητεῖτε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦν

τὸν Ναζαραῖον. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ εἰπόντος ὅτι
Ἐγώ εἰμι, οἱ πάντες ἀπῆλθον εἰς τὰ ὄπίσω
καὶ ἔπεσον χαμαί.

Πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς· Τίνα ζητεῖτε; Τῶν δὲ πάλιν εἰπόντων ὅτι Ἰησοῦν τὸν Ναζαραῖον, ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Εἰπον ὑμῖν ὅτι
Ἐγώ εἰμι. Εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἀφετε τούτους
ὑπάγειν.

Τότε προελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας
ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

Σίμων δὲ Πέτρος σπασάμενος τὴν μάχειραν
ἐπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, Μάλχον
δύναματι, παὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν.

Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αἰτῷ· Βάλε τὴν μάχει-
ραν εἰς τὴν θήκην. Οὐ δυναίμην ἀν αἰτεῖσθαι
τὸν πατέρα μου πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας
ἀγγέλων; πλὴν ἀλλά, τὸ ποτήριον, δ δέδωκέ
μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό; Καὶ ἀψάμε-
νος τὸ τοῦ Μάλχου ὡτίον ιάσατο αὐτόν.

Τοῖς δ' ὄχλοις εἶπεν· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἔξ-
ήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν
με· καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμην, δι-
δάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με·
ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἔξουσία
τοῦ σκότους.

Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον,
καὶ οἱ μαθηταὶ πάντες ἔφυγον.

148. Jesus before Annas.

Οὐδὲν πρῶτον ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν
πρὸς Ἀνναν, τὸν πενθερὸν τοῦ Καϊάφα, δις ἦν
ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. Οὐδὲν
ἡρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.

Οὐδὲ Ἰησοῦς εὐκόλως ἀπεκρίθη· Ἐγὼ παρ-
ρησίᾳ ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱε-
ρῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰοιδαῖοι συνέρχονται, καὶ

ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. Τί ἐμὲ ἐρωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας μου. Οὗτοι οἰδασιν, ἂ εἰπον ἔγω.

Ἐπὶ τούτῳ εἶς τῶν ὑπηρετῶν παραστηκὼς ἔδωκε ῥάπσμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· Οὗτος ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; Ὁ Ἰησοῦς πράως ἀπεκρίθη· Εἴ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;

Πρὸς ταῦτα ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἀννας δεδεμένον πρὸς Καιάφα τὸν ἀρχιερέα, ὃπου πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς συνήχθησαν.

149. Jesus before Caiaphas.

Οἱ δ' ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἔγέτοντο ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὃπως αἵτον δανατώσωσιν, ἀλλ' οὐχ εὑρον, πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόν-

των. Αἱ γὰρ μαρτυρίαι αὐτῶν ἴσαι οὐκ ἔσαν.

“Τστερον δὲ προσῆλθον δύο λέγοντες· ‘Ημεῖς
γάκουσαμεν αὐτοῦ λέγοντος δτι Ἐγὼ καταλύσω
τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ
τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομή-
σω. ’Αλλ’ οὐδὲ τούτων ἡ μαρτυρία ἴση ἦν.

Τότ’ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώ-
τησε τὸν Ἰησοῦν λέγων· Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν;
Τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ’Ο δὲ Ἰησοῦς
ἐσιώπα καὶ ἀπεκρίνατο οὐδέν.

Καὶ ὁ ἀρχιερεὺς· Ἐξορκίζω σε, ἔφη, κατὰ
τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπης, εἰ σὺ εἶ
ὁ Χριστός, ὁ νίὸς τοῦ Θεοῦ; Λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας. Καὶ λέγω ὑμῖν δτι Ἀπ’ ἄρτι
ὄψεσθε τὸν νίὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ
δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἔρχόμενον ἐπὶ τῶν
νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐκ τούτου ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ λέγων· Ἐβλασφήμησεν. Τί ἔπι χρείαν

ἔχομεν μαρτύρων; Ἡκούσατε τὴν βλασφημίαν. Τί ὑμῖν δοκεῖ; Καὶ ἀνέκραξαν πάντες ὅτι Ἐνοχός ἐστι θανάτου.

150. Peter Denies Jesus.

Τῶν μὲν ἄλλων μαθητῶν φευγόντων, οἱ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἤκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ μακρόθεν, ἵδεῖν τὸ τέλος. Ἀφικόμενοι εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, ὁ Πέτρος ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν πρὸς τὸ πῦρ δερμανούμενος. Ψύχος γὰρ ἦν.

Ἐκεὶ προεφωνεῖτο ὑπὸ μίας τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως λεγούσης· Καὶ σὺ ἥσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. ‘Ο δ’ ἤρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων καὶ ἔλεγεν· Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν, οὐδὲ ἐπίσταμαι, τί σὺ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα ἐφώνησεν ὁ ἀλέκτωρ.

Μετὰ βραχὺ ἄλλη τις εἶδε τὸν Πέτρον καὶ

ἔλεγε τοῖς παρεστηκόσιν· Καὶ οὗτος ἦν μετὰ
Ἰησοῦ τοῦ Ναζαραίου. Καὶ πάλιν ἤρινέσατο
μεθ' ὅρκου δτι Οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρωπὸν. Ἐτε-
ρός τις ἴδων αὐτὸν ἔφη· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἡρινέσατο ὁ Πέτρος καὶ
εἶπεν· Ἀνθρωπε, οὐκ εἰμί.

Καὶ διαστάσης ὥσει ὥρας μίας, λέγει αὐτῷ
εἶς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὡν
οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὕτίον· Οὐκ ἔγώ σε εἶδον
ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; Πάλιν ἤρινέσατο Πέ-
τρος, οἱ δὲ παρεστῶτες ἀντεῖχον καὶ ἔλεγον·
Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ· ἡ
λαλιά σου δηλόν σε ποιεῖ. Τότε ἤρξατο Πέτρος
ἀναδειματίζειν καὶ διμύναι λέγων δτι Οὐκ οἶδα
τὸν ἀνθρωπὸν τοῦτον δν λέγετε. Καὶ εὐθὺς
ἐκ δευτέρου ὁ ἀλέκτωρ ἔφωνησεν.

Ἐκ τούτων τῶν πολλαπλασίων διώξεων
κατὰ τρεῖς ἀλλοίους καιροὺς γενομένων, ἔστιν
ὅρāν, οἵᾳ ὅρμῃ ὁ σατανᾶς ἐφέρετο ἐπὶ τὸν

ἀρχοντα τῶν ἀποστόλων. Ὁ μὲν σατανᾶς
ἀληθῶς ἔξητήσατ' αὐτούς, ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐδεήθη
περὶ τοῦ Πέτρου. Στραφεὶς γὰρ ὁ κύριος ἐνέ-
βλεψε τῷ Πέτρῳ, καὶ Πέτρος ἀνεμνήσθη τὸ
ῥῆμα, ὃς εἶπεν αὐτῷ Ἰησοῦς, ὅτι Πρὶν ἀλέ-
κτορα δὶς φωνῆσαι, τρίς με ἀπαρνήσῃ. Καὶ
ἔξελθὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς, οὐδὲ τελευτῶν,
ἢ διάδοσις λέγει, ἐπαύσατο κλαίων.

151. Jesus is Mocked and Outraged.

Διὰ πάσης τῆς νυκτὸς τιύτης φόβου καὶ
δειμάτων ἔμπλεω οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν
ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες. Ἀλλοι μὲν ἐνέ-
πινσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἄλλοι δὲ ἐκο-
λάφισαν αὐτόν, καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν
ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ ἐφράπισαν
λέγοντες· Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς
ἐστιν ὁ παίσας σε;

Καὶ ἔτερα μιρία ἐλυμαίνοντο αὐτόν, καὶ
βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

SIXTH DAY OF HOLY WEEK.

152. Jesus before the Sanhedrin.

Προῖας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, καὶ ἀγαγόμενοι τὸν Ἰησοῦν ἐμπροσθεν ἑαυτῶν εἰς τὸ συνέδριον ἔλεγον αὐτῷ· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν.

Ἄτεχνῶς ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν ἴμιν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, η̄ ἀπολύσητε. Ἀπὸ δὲ τοῦ νῦν ἔσται ὁ νίὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.

Οἱ πάντες νῦν ἠρώτησαν· Σὺ οὖν εἶ ὁ νίὸς τοῦ Θεοῦ; Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· Τιμεῖς λέγετε, δτι ἐγώ είμι.

Τὸ δὲ συνέδριον ἀπαν ἀναστὰν εἰπον· Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; Αὐτοὶ γάρ ἡ-
κούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αἱ τοῦ. Καὶ δή-
σαντες αἱ τὸν παρέδωκαν Ποντίῳ Πιλάτῳ,
τῷ ἥγεμόνι. Αὐτοὶ δ’ οὐκ εἰςῆλθον εἰς τὸ
πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ’ ἵνα φά-
γωσι τὸ Πάσχα.

Τιμήσασθαι μὲν ἐξήρκεσαν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ
Ιησοῦ θανάτου, τοῦ δὲ ἀποκτεῖναι οὐδένα
ἄκυροι ἦσαν.

153. Judas Despairs.

Ίδων Ἰούδας ὁ ἄθλιος, ὅτι κατεκρίθη ὁ
Ιησοῦς ὑπὸ τοῦ συνεδρίου μεταμελεθεὶς ἀπ-
έστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιε-
ρεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις λέγων· Ἡμαρτον
παραδοὺς αἷμα ἀθῶν. Οἱ δὲ εἰπον· Τί πρὸς
ἡμᾶς; Σὺ δὲ ὅψει.

Καὶ ᾧτας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ ἀνεχώρη-

σεν. Ἐπελθὼν ἀπήγξατο, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἔξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ.

Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια, καὶ μὴ ἀξιοῦντες βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματος ἦν, ἥγόρασαν ἔξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις, καὶ οὕτως ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· Καὶ ἐλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τὴν τοῦ τετιμημένου, δນ ἐτιμήσαντο ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκαν εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.

154. Jesus before Pilate.

Πιλάτος δὲ ἡγεμὼν ἵδων τὸν ὄχλον ἐστῶτα ἔμπροσθεν τοῦ πραιτωρίου αὐτοῦ ἔξῆλθε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν· Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

Αἰθάδεις ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον· Εἰ μὴ ἦν
οὗτος κακοποιός, οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.
Τῇ αὐτῇ αὐθαδίᾳ ὁ Πιλάτος· Λάβετε
αὐτὸν ὑμεῖς, ἔφη, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν
κρίνατε αὐτόν.

Οὕτως ὑφειμένοι ἤρξαντο οἱ Ἰουδαῖοι μετριώτερον λέγειν, καὶ νομίμως κατηγόρουν τοῦ Ἰησοῦ λέγοντες· Τοῦτον εὔρομεν, πρῶτον μέν, διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, δεύτερον δέ, κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, καὶ εἴτα λέγοντα ἔαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.

Τὴν μὲν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν κατηγορίαν Πιλάτος τοῖς Ἰουδαίοις εἶχε πίστιν οὐδεμίαν, τὴν δὲ τρίτην ἐδίσταζε. Ἐφώνησεν οὖν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον καὶ ἤρώτησεν· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τοῦτό μου κατηγοροῦσιν, ὅμολογῶς δτι Βασιλεύς εἰμι ἐγώ. Ἀλλ' ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου

τούτου. Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τὴν ἀληθείαν. Πᾶς δὲ ὁ ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

Τί ἔστιν ἀλήθεια; ἔσκωπτε Πιλάτος, τί μοι μέλει τῶν τοιούτων; Ἐγὼ Ἰουδαῖος οὐκ εἰμι. Ἀλλὰ τί ποιήσαντα, πρὸς θεῶν, τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοὶ;

Ταῦτα εἰπὼν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερέας καὶ τοὺς δραχλούς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ.

Οἱ δὲ ἐπίσχυνον λέγοντες ὅτι Ἀνασείει τὸν λαὸν διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἦως ὕδε. Καὶ πολλὰ ἄλλα κατηγόρησαν κατ' αὐτοῦ.

Οἱ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀπεκρίθη πρὸς οὐδὲ ἐν ῥῆμα, ὃστε δαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Ἀκούσας δὲ ὅτι δὲ Ἰησοῦς Γαλιλαῖός ἐστιν, τῆς ἐξουσίας τοῦ Ἡρώδου, ἀνέπεμψεν αὐτὸν

πρὸς τὸν Ἡρώδην, ὃς καὶ αὐτὸς ἔτυχεν ἐν Ἱεροσολύμοις ὡν ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

155. Jesus before Herod.

Ο δὲ Ἡρώδης ἴδων τὸν Ἰησοῦν ἔχάρη λίαν· καὶ γὰρ ἐξ ἵκανῶν χρόνων ἐδέλησεν αὐτὸν ἴδειν, δαυμάσια πολλὰ περὶ αὐτοῦ ἀκούσας. Ἡλπιζε δὲ καὶ τι σημείον ἴδειν ὑπ' αὐτοῦ γιγνόμενον. Διὰ τοῦτο ἐπηρώτα αὐτὸν ἐν λόγοις ἵκανοις.

Ἡρώτα αὐτόν, δήπου, εἴ ποτ' εἴη οὗτος ὁ παῖς, οὗ γεννηθέντος ἐκεῖνοι οἱ μάγοι παρείεν ἐκ τῆς ἀνατολῆς, οἱ τοσαῦτα πράγματα παρέχοιεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Πῶς ποτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ λαθεῖν οἶοί τε εἴησαν τοὺς δημοσίους καὶ φυγεῖν τὸν φόνον. Ἡ καί· Εἴ ποτε εἴη Ἰωάννης Βαπτιστής, ὃν αὐτὸς μὲν ἀποκεφαλίσαι, ὃς δέ, ὡς λέγοιεν, ἀναβεβιώκοι

τοῦ θαύματα ποιεῖν. Καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά τε καὶ μάταια ἔστιν ὑπολαβεῖν τὸν Ἡρώδην ἀν ἐρωτῆσαι. Θαυμαστὸν οὖν οὐδέν, τὸν Ἰησοῦν μηδὲν ἀποκρίνασθαι αὐτῷ.

Τοῖς μὲν ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσιν εὐτόνως κατηγοροῦσι τοῦ Ἰησοῦ Ἡρώδης οὗτε πίστιν παρεῖχεν οὐδεμίαν, οὗτε τὴν ἀρχὴν προεῖχε τὸν νοῦν· βαρέως δὲ φέρων καὶ ὅργισθείς, ὅτι οὐδ' ἀποκρίσεως ἤξιώθη, ἐξουδένισεν αὐτὸν σὺν τοῖς στρατεύμασι, καὶ ἐμπαίξας περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀπέπεμψε τῷ Πιλάτῳ. Ἔγένοντο δὲ φίλοι ὁ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γάρ ἐν ἔχθρᾳ δυτες πρὸς ἑαυτούς.

156. Jesus is Led Back to Pilate.

Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερέας καὶ τοὺς ἀρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἰπε πρὸς

αὐτούς· Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἀνθρωπὸν τοῦτον, ὃς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἴδού, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίσας οὐδὲν εὑρον ἐν αὐτῷ αἴτιον, δὸν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ, οὐδὲ Ἡρώδης. Οὐδὲν ἀξιον ὅταν ἔστι πεπραγμένον αὐτῷ. Ἐστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἔνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ Πάσχα. Τίνα οὖν δέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραβᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;

Καθημένοι δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀποδεξομένου τὴν προαιρεσιν αὐτῶν, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· Μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ πολλὰ γάρ ἔπαθον σῆμερον κατ' ὅναρ δί' αὐτόν.

157. Barabbas is Preferred to Jesus.

Ἐν φίλατος προσεῖχε τῷ τῆς γυναικος αὐτοῦ ἀγγέλῳ, οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι

ἐπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν
Βαραβᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

“Οτ’ οὖν ὁ Πιλάτος προσεφώνησεν αἵτοις·
Τίνα δέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν, ἀν-
έκραξαν δὲ παυπληθεὶ λέγοντες· Αἷρε τοῦτον,
ἀπόλυσον δὲ ὑμῖν τὸν Βαραβᾶν.

‘Ο δὲ Πιλάτος δέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν
ἀπεκρίθη πάλιν, καὶ εἶπεν αὕτοις· Τί οὖν δέ-
λετε ποιήσω δν λέγετε βασιλέα τῶν Ιουδαί-
ων, τὸν καλούμενον Χριστόν; Καὶ πάλιν ἔκρα-
ξαν· Σταύρωσον αὐτόν, σταύρωσον αὐτόν.

‘Ο δὲ τὸ τρίτον εἶπε πρὸς αἵτούς· Τί γὰρ
κακὸν ἐποίησεν οὗτος; Οὐδὲν αἴτιον δανάτου
εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἴτούμενοι
αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυνον αἱ φωναὶ
αὐτῶν. ‘Ο γὰρ Πιλάτος, ιδὼν ὅτι οὐδὲν ὠφε-
λεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον δόρυθος γίγνεται, λαβὼν
ἰδαρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ

δχλου λέγων· Ἐθῶσ· εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς δψεσθε.

Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαός εἶπεν· Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν· Ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ δχλῷ τὸ ἵκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραβᾶν, τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακήν, δν ἥτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἐμαστίγωσεν.

158. Jesus is Scourged and Crowned with Thorns.

Οπη μὲν καὶ ὅπως ἐμαστίγωθη ὁ Ἰησοῦς, οἱ Εὐαγγελισταὶ μακρότερον ἐνόμισαν ἢ λόγοις συγγράφειν, καὶ στυγερώτερον ἢ καθ' ἡμᾶς ἀκοῦσαι. Ισμεν δὲ τὴν μαστίγωσιν γενομένην ὑπὸ τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν οὔτε τοῦ τῶν πληγῶν ἀριθμοῦ τοῦ ὑπὸ τῶν Ιουδαίων τεταγμένου ἔχομένων, οὔτε πραότητι οὐδεμίᾳ χρωμένων.

Ὅτε οὖν ἐμαστίγωσαν τὸν Ἰησοῦν, παρέλαβον αὐτὸν εἰς τὸ πραιτώριον καὶ συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπείραν. Οὗτοι ἐκδύσαντες αὐτὸν περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκινην, καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιάν. Καὶ γονυπετήσαντες ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζον αὐτῷ λέγοντες· Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ιουδαίων.

Καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα.

159. Jesus is Condemned to Death.

Παραλαβὼν τὸν Ἰησοῦν παρὰ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῆς ἄλλης σπείρας ὁ Πιλάτος ἐξῆλθε πάλιν ἔξω πρὸς τοὺς ὄχλους καὶ ἔλεγεν· ὜Ιδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε, ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω.

Καὶ βουλόμενος τὴν διάνοιαν αὐτῶν μαλάξαι καὶ εἰς ἔλεον ἐπισπάσασθαι, ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὸν Ἰησοῦν πεπηρωμένον δλον τὸ σῶμα καὶ φοροῦντα τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν άμάτιον λέγων· Ἰδε, ὁ ἄνθρωπος.

Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἀλλ' οὐκέτι ὁ λαός, ἐκραύγασαν· Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν.

Πιλάτος ἴδων τὸν λαὸν εἰς συμπάθειαν μαλαχθέντα θαρρῶν ἀπεκρίθη τοῖς ἀρχιερεῦσιν· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε, ἐγὼ γάρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.

Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, ἡττηθέντες ὑπὸ τοῦ Πιλάτου, καὶ δὲ ὑπὸ τοῦ λαοῦ μονωθέντες νῦν κατηγόρουν αὐτοῦ τετάρτην κατηγορίαν λέγοντες· Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποδανεῖν, δτι ἐαυτὸν Τιὸν τοῦ Θεοῦ ἐποίησεν.

Πρὸς τοῦτον τὸν λόγον ὁ Πιλάτος μᾶλλον

ἐφοβήθη. Ἐνάγκη αὐτῷ τῷ νόμῳ ὑπακούειν· καὶ ἐνθεν ἡ περαιτέρω ἀνάκρισις. Πόθεν εἰ σύ, ἥρωτα τὸν Ἰησοῦν, πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον αὐτὸν εἰσαγαγών. Ο δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

Ἐμοὶ οὖ λαλεῖς; ἤκολούθει Πιλάτος, οὐκ οἶσθα, ὅτι ἔξουσίαν ἔχω σταυρῶσαι σε, καὶ ἔξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαι σε;

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἀν εἶχες ἔξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν. Διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἀμαρτίαν ἔχει.

Ἐκ τούτου ἔζητει ὁ Πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν. Οἱ δ' ἀρχιερεῖς ἐπέκειντο λέγοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἰ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς γὰρ ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

Οτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον πάλιν ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν. Καὶ

καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον
Λιθόστρωτον, Ἐβραιϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ, ὡς κατα-
φρονῶν καὶ κατασκώπτων τῆς κατηγορίας,
ἔλεγε τοῖς Ἰουδαίοις· Ἰδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.

Οἱ δέ, οἵδεν αἰσχυνθέντες, ἔκραύγασαν
Ἄρον, ἄρον· σταύρωσον αὐτόν. Λέγει τὸ ὕ-
στατον αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλέα ὑμῶν
σταυρώσω; Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ
ἔχομεν βασιλέα, εἰ μὴ τὸν Καίσαρα.

Τότε οὖν ἐπέκρινεν ὁ Πιλάτος, γενέσθαι τὸ
αἴτημα αὐτῶν, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὸν
Ἰησοῦν, ἵνα σταυρωθῇ.

160. Jesus Carries His Cross.

Εὐθέως μετὰ τὴν κατάκρισιν οἱ στρατιῶται
ἐμπαίξαντες τῷ Ἰησοῦ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν
πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἴματα τὰ
ἴδια. Τότε ἐπέδηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν καὶ
ἔξηγαγον αὐτόν, ἵνα σταυρώσωσιν.

Σὺν αὐτῷ ἦγον ἐπὶ θάνατον ἑτέρους δύο,
κακούργους.

Ίδόντες δὲ τὸν Ἰησοῦν καταπίπτοντα ὑπὸ^{τοῦ} βάρους τοῦ σταυροῦ, καὶ φοβούμενοι μὴ
ἀποθάνῃ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ αὐτοὶ στερηθῶσι
τῆς ἀπολαύσεως ἀγρίου του καὶ σκληροῦ θε-
άματος, ἤγγάρευσαν παράγοντά τινα, Σίμω-
να Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, ἵνα ἄρῃ
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

Ἡκολούθει δὲ καὶ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ,
καὶ γυναικῶν, αἱ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν
αὐτόν.

Στραφεὶς πρὸς ταύτας ὁ Ἰησοῦς εἶπε· Θυ-
γατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν
ἐφ' ἔαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν.
Ἐρχονται γὰρ ἡμέραι ἐν αἷς ἄρξονται λέγειν
τοῖς ὅρεσι· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς.
Καλύψατε ἡμᾶς, δτι, εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ
ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

161. The Crucifixion.

Αφικόμενοι οὖν εἰς τὸν τόπον τὸν λεγόμενον Κρανίου, ἐβραϊστὶ Γολγοθᾶ, οἱ στρατιῶται, ἵν' ἐκπλήσσοιεν τὴν αἰσθησιν καὶ ἐξέλοιεν τὰς φρένας τοῦ Ἰησοῦ, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον, αὐτὸς δὲ γενσάμενος οὐκ ἤθελε πιεῖν.

Ἡν δὲ περὶ μεσημβρίαν, καὶ ἐξέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια, ἢ μᾶλλον πρὸς βίαν ἀπέρρηξαν, οὗτως ἀναξαίνοντες πάντα τὰ ἔλκη τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ἐπειτ' ἐκτείνοντες ἐπὶ τὸν σταυρὸν προσήλουν αὐτὸν τάς τε χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, καὶ ὄρθωσαντες ἐπηξαν τὸν σταυρόν.

Σὺν αὐτῷ σταυροῦσι τοὺς δύο ληστάς, τὸν μὲν ἐκ δεξιῶν, τὸν δὲ ἐξ εὐωνύμων, καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγονσα· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.

Ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, καὶ ἐπάνω τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Πιλάτος ἐπέδηκε τὴν ἐπι-

γραφὴν ὡς σημαίνουσαν τὴν αἰτίαν τοῦ δανάτου, γεγραμμένην δὲ ἐβραϊστὶ, ἐλληνιστὶ καὶ ῥωμαϊστὶ·

ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΑΡΑΙΟΣ,
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

Ἄντεστησαν οἱ ἀρχιερεῖς πρὸς τοῦτον τὸν τίτλον λέγοντες· Μή γράφε· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ’ ὅτι Ἐκεῖνος εἶπε· Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη· Ὁ γέγραφα, γέγραφα.

Ἐμπροσθεν τοῦ σταυροῦ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάθηνται οἱ στρατιῶται διαμερίζοντες τὰ ἴματα αἰτοῦ. Ποιοῦσι δὲ τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος. Τὸν δὲ χιτῶνα, ἄρβαφον δυτα καὶ ἐκ τῶν ἀνωθεν ὑφαντὸν δι’ δλου, οὐ σχιστέον ἡγοῦνται. Ἐπὶ τοῦτον βάλλουσι κλῆρον. Καὶ πεπλήρωται ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· Διεμερίσαντο τὰ ἴματιά μου ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἴματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.

Οὗτος δέ χιτῶν τοῦ Κυρίου Ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ μέχρι τοῦδε εὐσεβῶς σώζεται ἐν Αὐ-
γούστη Τριβιρῶν. ‘Τφ’ ἔνος τῶν στρατιωτῶν
λέγεται δοθῆναι τῷ Πιλάτῳ δέ Πιλάτος,
ὤςπερ ἡ γυνὴ ἡ αἵμορόροοῦσα Διγοῦσα τοῦ
κρασπέδου τοῦ ἀγίου χιτῶνος θεραπευθῆναι,
οὗτω φορῶν αὐτὸν πρὸς τὴν τοῦ Καίσαρος
ὅργὴν καὶ τὰς τῶν Ἰουδαίων ἐπιβούλας
συχνὸν χρόνον στῆναι ἀμυνθείς, ὕστατον δὲ
τυχὼν αὐτὸν ἐκδευθεὶς καταδικασθῆναι, καὶ
φυγάς εἰς Μασσαλίαν τῆς Γαλλίας ἐκπε-
πτωκέναι, ἐκεῖ δὲ αὐτόχειρι φόνῳ τελευτῆσαι.

162. Jesus Prays for His Enemies.

‘Ανθ’ ὅν ἐκεῖ ἐπαθεν ἀπάντων τῶν κακῶν
οὐ Ἰησοῦς ηὔχετο· Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ
γὰρ ἵσασι τί ποιοῦσιν.

Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐ-
τὸν κινοῦντες τὰς κεφαλάς καὶ λέγοντες·

‘Ο καταλύων τὸν ναόν, καὶ ἐν τρισὶν ὥμέραις
οἰκοδομῶν σῶσον σεαυτόν· εἰς νίδος εἰς τοῦ Θεοῦ,
κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

‘Ομοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαιζοντες πρὸς
ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυ-
τέρων ἔλεγον ὅτι Ἀλλοις ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ
δύναται σῶσαι. ‘Ο Χριστός, ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλε-
κτός, ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καταβήτω νῦν ἀπὸ
τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν.
Καὶ πάλιν· Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσάσθω
νῦν αὐτόν, εἰς δέλει αὐτόν· εἰπε γὰρ ὅτι
Θεοῦ εἰμὶ νίδος.

‘Ενέπαιζον δ’ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσ-
ερχόμενοι, ὅξος προσφέροντες καὶ λέγοντες·
Εἰ σὺ εἰς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον
σεαυτόν.

163. The Penitent Thief.

Ἐῖς δὲ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ σταυρουμένων κα-
κούργων ἔβλασφήμει τὸν Ἰησοῦν λέγων· Εἰ

σὺ εὶς ὁ Χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

Ἄποκριθεὶς δὲ ὁ ἔτερος ἐπετίμα αὐτῷ καὶ
ἔλεγεν· Οἱδὲ φοβῇς καὶ σὺ τὸν Θεόν, δτι ἐν
τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως·
ἄξια γάρ διν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· Οὗ-
τος δὲ οὐδὲν ἀτοπον ἐπράξεν.

Καὶ στραφεὶς ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· Μνήσθητί
μου, Κύριε, δταν ἔλθης ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

Μετὰ πολλῆς τῆς φιλοστοργίας ὁ Ἰησοῦς,
ὁ ποιμὴν ὁ ἀγαθὸς ὁ ζητήσων καὶ σώσων ἐρ-
χόμενος τὸ ἀπολωλός, ὁ δὲ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ
καταβὰς ἀφαιρήσων τὰ ἀμαρτήματα τοῦ
κόσμου· Ἀμήν, εἰπεν αὐτῷ, λέγω σοι δτι Σή-
μερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ Παραδείσῳ.

164. Behold Thy Mother.

Παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ είστηκεισαν
Μαρία ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Κλε-

ωπᾶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Ἰωάννης ὁ μαθητὴς ὁ ἀγαπητός.

Ἰησοῦς οὖν ἴδων τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα δὲν ἤγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Γύναι, ἵδε ὁ νιός σου.

Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.

165. Jesus Expires on the Cross.

Ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς ὥρᾳ ὧσεὶ τῇ ἔκτῃ, καὶ ὁ ἥλιος ἐσκοτίσθη, καὶ τὸ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας τῆς ἐννάτης.

Τῇ δὲ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· Ἐλωΐ, Ἐλωΐ, λαμπᾶ σαβαχθανί; δὲ ἐστι μεθερμηνευόμενον· Ο Θεός μου, ὁ Θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες;

Τινὲς τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον· ὸ Ιδού, Ὡλίαν φωνεῖ.

Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἥδη τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφὴ λέγει· Δίψῳ. Δραμὼν εἶς καὶ γεμίσας σπόγγον δξονς περιδείς τε καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· Ἀφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ὡλίας σώσων αὐτόν.

Ὦτ' οὖν ἔλαβε τὸ δξος ὁ Ἰησοῦς εἰπεν· Τετέλεσται. Καὶ πάλιν φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ εἰπεν· Πάτερ, εἰς τὰς χεῖράς σου παραδήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Ταῦτ' εἰπὼν καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

166. The Signs Which Followed.

Ἐκπνοῦντος δὲ τοῦ Ἰησοῦ, ἴδού, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν ἔως κάτω, ἡ γῆ ἐσείσθη καὶ αἱ πέτραι ἐσχί-

σθησαν, τὰ μνημεῖα ἀνεώχθη καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἀγίων ἥγερθησαν καὶ ἔξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων εἰςῆλθον εἰς τὴν ἄγιαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.

Ο δὲ ἐκατόνταρχος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ στρατιῶται ἰδόντες τὰ γενόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα καὶ ἔλεγον· Ὁντως ὁ ἀνθρωπὸς οὗτος δίκαιος ἦν. Αληθῶς Θεοῦ Τίος ἦν οὗτος.

Καὶ πάντες οἱ ἐπὶ τὴν Δεωρίαν ταύτην συμπαραγενόμενοι ὅχλοι, Δεωρήσαντες τὰ γενόμενα, ὑπέστρεφον, τύπτοντες τὰ ἑαυτῶν στήθη κατηφεῖς τε καὶ σιγῶντες.

167. The Heart of Jesus is Pierced.

Παρασκευὴ ἦν τῆς μεγάλης ἡμέρας ἐκείνης τοῦ Πάσχα. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῇ ἕορτῇ, ἥρωτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν.

Κατένευσεν ὁ Πιλάτος, καὶ οἱ στρατιῶται τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ.

Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἥδη τεθυηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ἀλλ’ εἰς αὐτῶν λόγχῃ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἔνυξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

Ἐγένετο ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὁστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ.

168. Jesus is Burried.

Οψίας δὲ γενομένης καὶ τοῦ σαββάτου ἥδη ἐπιφώσκοντος, ἀνθρωπός τις πλούσιος ἀπ’ Ἀριμαθαίας, Ἰωσὴφ τοῦνομα, τολμήσας εἰςῆλθε πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ ἤτησατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

Οὗτος ὁ Ἰωσὴφ εὑσχήμων ἦν βουλευτής, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φό-

βον τῶν Ἰουδαίων. Οὐδὲ συγκατέδετο τῇ βουλῇ οὐδὲ τῇ πράξῃ τῶν Ἰουδαίων, προσεδέχετο μᾶλλον καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Πιλάτος εὑμενῶς ἐδέξατ' αὐτόν, καὶ μαθὼν παρὰ τοῦ ἑκατοντάρχοντος δτι ἥδη πάλαι ἀπέδαινεν ὁ Ἰησοῦς, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα.

Ἡλθε δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν τῆς νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡςεὶ λίτρας ἑκατόν. Ὁ Ἰωσὴφ ἦγόρασε σινδόνα.

Οἱ δύο οὖν καθεὶλον τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ τοῖς ὅθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.

Ἐγγὺς τοῦ τόπου, δπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς, ἦν κῆπος ἐν ᾧ Ἰωσὴφ ἐν τῇ πέτρᾳ ἐλατόμησε μνημεῖον ὑπὲρ ἑαυτοῦ καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη.

Ἐκεῖ οὖν, διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰου-

δαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ προσκυλίσαντες λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθον.

SEVENTH DAY OF HOLY WEEK.

169. The Sepulchre is Sealed and Guarded.

Τῇ ἐπαύριον συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς τὸν Πιλάτον λέγοντες· Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν ὅτι Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτ' ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ ὅτι Ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. Καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.

Καὶ ὁ Πιλάτος· Ἐχετε, ἔφη, κουστωδίαν· ὑπάγετε καὶ ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.

Οἱ δὲ πορευθέντες ἤσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

IV.

THE GLORIFIED LIFE OF JESUS.

FOURHT PART.

THE GLORIFIED LIFE OF JESUS.

170. The Resurrection.

Διαγενομένου τοῦ σαββάτου, λίαν πρωΐ τῆς τρίτης ἡμέρας, σκοτίας ἔτι οὖσης, ὁρῶμεν Μαρίαν τὴν Μαγδαληνήν, Μαρίαν τὴν τοῦ Ἰακώβου μητέρα καὶ Σαλώμην φερούσας ἀνγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἀλείψωσι τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀκούομεν αὐτῶν λεγοντοσῶν πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

Καὶ ἴδού, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· Ἀγγελος γὰρ Κυρίου, καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ, ὡς ἀστραπὴ τὴν ἰδέαν, καὶ τὸ ἔνδυμα

ώσει χιών. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγένοντο ὥσει νεκροί.

171. The Holy Women at the Sepulchre.

Αφικομέναις δὲ ταῖς γυναιξὶ πρὸς τὸ μνημεῖον καὶ μὴ εὑρούσαις τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ διὰ τοῦτο διαποροῦμέναις, ἄγγελος ἔτερος καθήμενος ἐν τοῖς δεξιοῖς ἐλεγεν· Μὴ ἐκδαμψθεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;

Οὐκ ἔστιν ὅδε, ἡγέρθη, καθὼς εἰπεν ὑμῖν. Μνήσθητε, ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ὅτι Δεῖ τὸν Τιὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν ἀναστῆναι. Δεῦτε, ἵδετε τὸν τόπον ὅπου ἔδηκαν αὐτόν.

Ταχὺ δὲ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς

αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι ἤγέρθη, καὶ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὁ φεσθε.

172. Peter and John at the Sepulchre.

Ἡ δὲ Μαρία Μαγδαληνή, ἅμα κενὸν εὑροῦσα τὸν τάφον ἔδραμε καὶ ἀπῆγγειλε τῷ Σίμωνι Πέτρῳ καὶ τῷ Ἰωάννῃ ὅτι Ἡραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν, ποῦ ἔδηκαν αὐτόν.

Καὶ εὑθὺς Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἔτρεχον πρὸς τὸ μνημεῖον. Ἐτρεχον ὁμοῦ. Οἱ Ἰωάννης, ὡς νεώτερος ὅν, προέδραμε ταχίον τοῦ Πέτρου καὶ ἀφίκετο πρῶτος, εἰςελθεῖν δ' οὐκ ἔτόλμα.

Οἱ δὲ Πέτρος, εὐτολμότερος ὅσῳ βραδύτερος, ἀφικόμενος εἰςῆλθεν, καὶ νῦν οἱ δύο τὰ μὲν ὄθοντα ἐθεώρουν κείμενα, καὶ χωρὶς τῶν ὄθοντίων τὸ συδάριον καλῶς ἐντευλιγμένον, τὸν δὲ Ἰησοῦν αὐτὸν οὐχ εὗρον.

Ἄπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτούς, ὁ μὲν
Ιωάννης πιστεύων, ὁ δὲ Πέτρος θαυμάζων
τὸ γεγονός.

173. Jesus Appears to Mary Magdalen.

Ἐπανελθοῦσα ἡ Μαρία Μαγδαληνὴ σὺν
Πέτρῳ καὶ Ἰωάννῃ παρέμεινε παρὰ τῷ μνη-
μείῳ κλαίουσα. Παρέκυψε καὶ ἐδεώρει δύο
ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς
τὴν κεφαλὴν, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου
ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

Οὗτοι ἔλεγον αὐτῇ· Γύναι, τί κλαίεις; Ὁτι,
ἀπεκρίθη κλαίουσα, ἥραν τὸν Κύριόν μου, καὶ
οὐκ οἶδα ποῦ ἔδηκαν αὐτόν.

Ταῦτ’ εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὄπίσω καὶ
ἐδεώρει τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐμπροσθεν αὐτῆς·
καὶ δοκοῦσα δτὶ ὁ κηπουρός ἐστιν ἔλεγε· Κύ-
ριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ
ἔδηκας αὐτόν, κἄγω αὐτὸν ἀρῶ.

Τὴν ἔαυτοῦ φιλοστοργωτάτην, αὐτὴν δὲ εὐγνώστῳ φωνῇ προεφώνησεν αὐτὴν λέγων· Μαρία, καὶ παραχρῆμα διέγνω αὐτόν, προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξεφώνει· Ῥαββουνί, ὁ λέγεται Διδάσκαλε.

Οὐ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· Μή μου ἄπτον ἔχουσα· οὐπω γάρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· συχνὸν χρόνον ἔτι παραμενῶ ὑμῖν. Πορεύον δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἶπε αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα μου καὶ Πατέρα ὑμῶν, τὸν Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.

Ἡ δὲ Μαρία Μαγδαληνὴ ὡς τάχιστα εἰς τὴν πόλιν ἔδραμε καὶ ἀγαλλομένη ἀνεφώνησε τοῖς μαθηταῖς ὅτι Ἐώρακα τὸν Κύριον, ταῦτα καὶ ταῦτα εἶπεν ἐμοί.

174. Jesus Appears to the Other Women.

Ταῖς δ' ἄλλαις γυναιξὶ πορευομέναις σὺν φόβῳ καὶ χαρῇ μεγάλῃ ἀπαγγεῖλαι τοῖς μα-

θηταῖς ἀπήντησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἔλεγε· Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.

‘Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐταῖς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε καὶ ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κάκει με ὅψονται.

Πάντα ταῦτα, τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον, τὸν τάφον κενόν, τούς τε ἀγγέλους φανέντας καὶ τὰ αὐτοῖς εἰρημένα, τὸν Ἰησοῦν αὐτὸν ὁφθέντα καὶ τὰ αὐταῖς ὑπ’ αὐτοῦ ἐπιταχθέντα αἱ γυναικες ἀκριβῶς ἀπήγγειλαν τοῖς ἔνδεκα καὶ τοῖς μετ’ αὐτῶν, οἱ δὲ ἡπίστον, καὶ τά τε τούτων ἥρματα καὶ τὰ τῆς Μαρίας Μαγδαληνῆς ὡςεὶ λῆρος ἐνόμιζον.

175. The Guards at the Sepulchre.

Πορευομένων δὲ τῶν γυναικῶν, τινὲς τῆς κονσταδίας ἔδραμον εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀπή-

γειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἀπαντα τὰ γενόμενα.

Οἱ δὲ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἵκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, ἵνα εἴποιεν, ὅτι κοιμαμένων αὐτῶν, οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ νυκτὸς ἐλθόντες κλέψειαν αὐτόν.

Εἰ δ' ἀκουσθείη τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος, αὐτοί, ἔφασαν, τοῦτον μὲν πείσειν, αὐτοὺς δὲ ἀμερίμνους ποιήσειν.

Καὶ μήν, οἱ στρατιῶται ἔλαβον τὰ ἀργύρια καὶ ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν.

176. Jesus Appears to Two of His Disciples at Emmaus, and to Peter.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ δύο ἐκ τῶν μαθητῶν ἦσαν πορευόμενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἣ ὅνομα Ἐμμαούς· ὅμιλοιν δὲ πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων, ὅτε ξένος τις ἤγγιζεν αὐτοῖς συμπορευόμενος.

Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, ἡρώτα, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους σκυθρωποὶ περιπατοῦντες;

Εἰς αὐτῶν, ὃ δνομα Κλεόπας, ἀπεκρίθη· Σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ ἐν αὐτῇ γενόμενα ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; Ἡμεῖς ἡκολουθήσαμεν Ἰησοῦ τῷ Ναζαραίῳ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ. Ἡλπίζομεν δέ, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραὴλ.

Νῦν δὲ ἡμάρτομεν ἀπάντων. Παρέδωκαν γὰρ αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Γρίτην ἥδη ἡμέραν ἄγομεν ταύτην ἀφ' οὗ ταῦτ' ἐγένετο.

Ωἱ ἀνόητοι, εἰπεν ἐπὶ τούτῳ ὁ ξένος, καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἵς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν ἐδή-

λον αὐτοῖς, ὅτι ταῦτα πάντα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ οὕτως εἰςελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ.

Ἐν τούτῳ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην, καὶ ὁ ξένος προσεποιεῖτο πορφύρατέρω πορεύεσθαι. Οἱ δὲ προσεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστίν, καὶ κέκλικεν ἥδη ἡ ἡμέρα.

Κατακλιθεὶς οὖν μετ' αὐτῶν ὁ ξένος, καὶ λαβὼν τὸν ἄρτον, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδουν αὐτοῖς. ᘾην τούτῳ διανεώχθησαν οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτῶν, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν. Αὐτὸς δ' ἀφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.

Καὶ ἀναστάντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διανέωγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; ᘾην Ἱερουσαλὴμ δ' ἐφθασαν αὐτοὺς οἱ ἀλ-

λοι μαθηταὶ λέγοντες· ὅτι Ἡγέρθη ὁ Κύριος
διντως καὶ ὀφθη Σίμωνι. Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο
τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν
τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

177. Jesus Appears to All the Apostles
and Institutes the Sacrament of Penance.

Καὶ ἦτι αὐτῶν λαλούντων, ὁψίας ἥδη γενο-
μένης τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐκείνης, κεκλεισμένων
δὲ τῶν θυρῶν διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ὁ
Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς·
Εἰρήνη ὑμῖν.

Οἱ μαθηταὶ πτοηθέντες καὶ ἔμφοβοι γενό-
μενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.

Ο δὲ Ἰησοῦς δαρσύνων αὐτοὺς ἐπέδειξεν αὐ-
τοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας καὶ τὴν πλευ-
ράν, παρεῖχεν ἐαυτὸν ψηλαφῆσαι αὐτοῖς, καὶ
ἔτι ἀπιστούντων αὐτῶν ἔφαγεν ἔμπροσθεν
αὐτῶν ὃ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἵχθύος ὅπτοῦ μέρος
καὶ μελισσείου κηρίου.

Χαρεῖσιν οὖν καὶ ἥδη πιστεύουσι τοῖς μαθηταῖς πάλιν ἔλεγεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰρήνη ὑμῖν, καὶ μετὰ ταῦτα· Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς.

Τοῦτ' εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα Ἀγιον. Ἐάν τινων ἀφῆτε τὰς ἀμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἐάν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

178. Jesus Addresses Thomas.

Θωμᾶς δὲ ὁ λεγόμενος Δίδυμος οὐ παρῆν, οὐδὲ ἐπίστευσε τοῖς ἄλλοις μαθηταῖς οἱ ἔφασαν ἐωρακέναι τὸν κύριον, μᾶλλον δὲ κατεβεβαιοῦστο ὅτι· Ἐὰν μὴ ἵδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χειρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

Ἐν ταύτῃ τῇ ἀπιστίᾳ ἐγκατέλιπεν αὐτὸν

ὅς Ἰησοῦς δι' ἡμέρας ὥκτω. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας ὥκτω πάλιν εἰςῆλθε πρὸς τοὺς μαθητάς, τῶν Δυρῶν κεκλεισμένων, καὶ στὰς εἰς τὸ μέσον εἶπεν· Εἰρήνη ἴμιν.

Τῷ δὲ Θωμᾷ, ὃς νῦν καὶ αὐτὸς παρῆν, εἶπεν ἐμβλέπων· Φέρε, Θωμᾶ, τὸν δάκτυλόν σου ὡδε, καὶ ἵδε τὰς χειράς μου· καὶ φέρε τὴν χειρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίγνου ἀπιστος, ἀλλὰ πιστός.

Ἄποκριθεὶς εἶπεν ὁ Θωμᾶς· Ὁ κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς· Ὅτι ἑώρακάς με, Θωμᾶ, πεπίστευκας. Μακάριοι οἱ μὴ ἴδόντες καὶ πιστεύσαντες.

179. Jesus Appears at the Lake of Tiberias.

Ὥς περ ἐκελεύσθησαν, οἵ μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἐπτὰ ἔξ αὐτῶν, ἤγουν Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος

Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι δύο ἥλιενον τῆς νυκτὸς ἐπὶ τῆς Δαλάσσης τῆς Τιθεριάδος. Πρωΐα ἡδη ἐγένετο, καὶ ἐπίασαν οὐδέν, ὅτ' εἰδον τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐπὶ τοῦ αἴγιαλοῦ· οὐ μέντοι ἦδεσαν ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν.

‘Ο δὲ Ἰησοῦς μαθὼν παρ’ αὐτῶν ὅτι οὐδέν τι προσφάγιον εἶχον ἐκέλευσεν αὐτοὺς βαλεῖν τὸ δίκτυον εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου.’ Εβαλον, καὶ ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἵχθυών οὐκ ἴσχυσαν ἐλκῦσαι τό δίκτυον.

‘Ἐπὶ τούτῳ ἔλεγεν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἦγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ· ‘Ο κύριός ἐστιν, καὶ παραχρῆμα ὡριῶντο πρὸς αὐτόν, ὁ μὲν Πέτρος βαλὼν ἑαυτὸν εἰς τὴν Δάλασσαν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐν τῷ πλοιαρίῳ καὶ σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἵχθυών. Ἐν τῷ δικτύῳ ἥλιενον ἵχθυς μεγάλους ἐκατὸν πεντήκοντα τρεῖς, καὶ τοσούτων ὅντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.

Ἐπὶ τῆς γῆς εὑρον ἀνθρακιὰν ἥδη κειμένην,
καὶ ὁφάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. Καὶ ἐν-
έγκαντες ἀπὸ τῶν ὁφαρίων ὅν ἐπίασαν ἀν-
έκειντο σὺν τῷ Ἰησοῦ καὶ ἡρίστησαν. Οὐδεὶς
δὲ τῶν μαθητῶν ἐτόλμα εἶξετάσαι αὐτόν· Σὺ
τίς εἰ; εἰδότες δτι ὁ κύριός ἐστιν.

Ο δὲ Ἰησοῦς λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δι-
δωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὁφάριον ὁμοίως.

Τοῦτο ἥδη τρίτον ἐφανερώδη ὁ Ἰησοῦς τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

180. The Supreme Pastorship is
Conferred upon Peter.

Μετὰ τὸ δεῖπνον λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ
ὁ Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾶς με πλεῖον
τούτων; Ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος· Ναί, Κύριε, σὺ
οἶσθα ὅτι φιλῶ σε. Καὶ ὁ Ἰησοῦς· Βόσκε, ἔφη,
τὰ ἀρνία μου.

Ἐκ δευτέρου πάλιν λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾶς με; Ο Πέτρος— Ναί,

Κύριε, σὺ οἰσθα ὅτι φιλῶ σε· καὶ ὁ Ἰησοῦς —
Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.

‘Ο Ἰησοῦς λέγει τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάννου,
φιλεῖς με; ‘Ο δὲ Πέτρος διὰ τὸ τὸν Ἰησοῦν ἐκ
τρίτου ἐρωτᾶν τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν λυπηθεὶς
εἶπε· Κύριε, πάντα σὺ οἰσθα, σὺ γιγνώσκεις ὅτι
φιλῶ σε. Καὶ πάλιν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Βόσκε
τὰ πρόβατά μου.

Ἐπὶ τούτοις ὁ Ἰησοῦς ἐσῆμην αὐτῷ ποίῳ
δανάτῳ δοξάσει τὸν Θεὸν λέγων· Ἀμήν, ἀμήν
λέγω σοι· ὅτε νεώτερος ἦς, ἐζώνυνες σεαυτὸν
καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες; ὅταν δὲ γηράσῃς,
ἐκτενεῖς τὰς χειράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει
καὶ οἴσει ὅπου οὐ δέλεις. Καὶ ταῦτ’ εἰπὼν
λέγει αὐτῷ. Ἀκολούθει μοι.

181. Other Apparitions of Jesus.

Μετὰ ταῦτα πολλάκις ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν
ὁ Ἰησοῦς τοῖς ἀποστόλοις δι' ἡμερῶν τεσσαρά-

κοντα διαλεγόμενος αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ διανοίγων αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς.

Οὗτοι συγγενόμενοι ποτ' αὐτοῖς ἔλεγεν· Πολλάκις ἐλάλησα ὑμῖν, ἵτι ὡν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως, καὶ προφήταις, καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἀφεσιν ἀμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. ‘Τιμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων, κάγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ’ ὑμᾶς. ‘Τιμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἔως οὗ ἐνδύσεσθε δύναμιν ἐξ ὑψους.

“Αλλοτέ ποτ' εἶπεν αὐτοῖς· “Ἐδόθη μοι πᾶσα ἔξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη,

βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρός,
καὶ τοῦ νιοῦ, καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος,
διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνε-
τειλάμην ὑμῖν. Καὶ ἴδού, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι
πάσας τὰς ἡμέρας, ἔως τῆς συντελείας τοῦ
αιῶνος.

Ο πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται,
ό δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. Σημεῖα δὲ
τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· Ἐν
τῷ ὄνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαις
λαλήσουσι καιναῖς, ὅφεις ἀροῦσι, κἄν θανάσι-
μόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ, ἐπὶ
ἀρρώστους χειρας ἐπιδήσουσι, καὶ καλῶς
ἔξουσιν.

Αλλ' οὐχὶ μόνον ἀδρόοις ἐφανέρωσεν ἔαν-
τὸν τοῖς ἀποστόλοις ὁ Ἰησοῦς, ἀλλὰ καὶ
ἔστιν οἵς ὥφθη ἴδιᾳ καθ' ἔαντούς, οἷον δὴ
τῷ Ἰακώῳ, τῷ Παύλῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς.
Ἐν ὅρει τινὶ τῆς Γαλιλαίας ὥφθη ποτὲ ἐπ-

άνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, οἱ προσ-
έκυνησαν αὐτῷ, οἵς καὶ Παῦλος τοῖς Κοριν-
θίοις γράφων τεκμηρίω ἔχρησατο.

182. Jesus Ascends into Heaven.

Τὸ τελευταῖον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς
ἔνδεκα ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἀνέκειτο μετ' αὐτῶν
καὶ παρῆγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ
χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν
τοῦ πατρὸς ἣν ἤκουσαν. Διότι, ἐφη, ὁ μὲν
Ἰωάννης ἐβάπτισεν ὑδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτι-
σθήσεσθε ἐν πνεύματι ἅγιῳ οὐ μετὰ πολ-
λὰς ταύτας τὰς ἡμέρας.

Μετὰ ταῦτα ἔξήγαγεν αὐτοὺς ἔξω τῆς πό-
λεως πρὸς Βηθανίαν εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
Οἱ συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες·
Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαταστή-
σεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραὴλ; Ἀπεκρίθη·

Οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι τοὺς χρόνους ἢ τοὺς
καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔδετο ἐν τῇ ἴδιᾳ ἔξουσίᾳ,
ἄλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ Ἀγίου
Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες
ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ
Σαμαρείᾳ καὶ ἔως ἐσχάτου τῆς γῆς.

Ταῦτ' εἰπὼν ἐπῆρε τὰς χεῖρας καὶ εὐλόγησεν αὐτούς. Ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτοὺς διέστη ἀπὸ αὐτῶν βλεπόντων, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανὸν οὗ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν Θεοῦ, τοῦ Πατρός, θεός μὲν ἵσος τῷ τε Πατρὶ καὶ τῷ Ἀγίῳ Πνεύματι, ἀνθρωπος δὲ πρῶτος τε καὶ παντοκράτωρ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐκεὶ νῦν ὁ Κύριος Ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μεσίτης ἔξαιτεῖται ὑπὲρ ὑμῶν ὡς ἀδελφῶν, καὶ τὰς εὐχὰς ὑμῶν προτείνει τῷ πατρὶ ἔως τῆς συντελείας τοῦ αἰώνος, ὅτε πάλιν ἐλεύσεται τοῦ κρίναι τούς τε ζῶντας καὶ τοὺς νεκρούς.

Νεφέλη ἡδη ὑπέλαθεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
όφδαλμῶν, καὶ ἔτι ἀτενίζοντες ἤσαν οἱ ἀπό-
στολοι εἰς τὸν οὐρανόν, ὅτε ἄνδρες δύο παρ-
ειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, οἱ
καὶ εἶπον· Ἀνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε βλέ-
ποντες εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ
ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὗτος
ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐδεάσασθε αὐτὸν πορευό-
μενον εἰς τὸν οὐρανόν. Οἱ δὲ προξυνήσαντες
αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χα-
ρᾶς μεγάλης.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν
ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἀ οἱ εὐαγγε-
λισταὶ οὐ συνέγραφον, ὃν τε γραφέντων αὐ-
τὸν ὤετο ὁ Ἰωάννης τὸν κόσμον οὐκ ἀν χωρῆ-
σαι τὰ γραφόμενα βιβλία. Ταῦτα δὲ γέγρα-
πται, ἵνα πιστεύσωμεν ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ
Χριστός, ὁ νιὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες
ζωὴν ἔχωμεν ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

V.

THE WORK OF JESUS CONTINUED
BY
THE HOLY GHOST.

FIFTH PART.

THE WORK OF JESUS CONTINUED BY THE HOLY GHOST.

183. Matthias is Chosen to Replace Judas.

‘Τποστρέψαντες εἰς Ἱερουσαλὴμ οἱ ἐνδεκαεἰσῆλθον εἰς τὸ ὑπερῷον καὶ προσεκαρτέρουν τὴν προσευχὴν σὺν ταῖς γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν, οἱ συλλήβδην ἥσαν ἔκατὸν εἴκοσιν εἰπεν· Ἀνδρες ἀδελφοί, ἐδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προείπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος Δαϊΐδ περὶ Ἰούδα, ὃς κατηριθμένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον

τῆς διακονίας ἡμῶν, ἐγένετο δὲ ὁδηγὸς τοῖς συλλαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκτήσατο τὸν μισθὸν τῆς ἀδικίας.

Γέγραπται δέ· Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἔτερος. Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν μάρτυρα τῆς τοῦ Ἰησοῦ ἀναστάσεως σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἐνα τούτων.

Ἐπὶ τοῦτο νῦν ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ καὶ Ματθίαν, καὶ προσευξάμενοι ἔδωκαν κλήρους. Ο δὲ κλῆρος ἔπεσεν ἐπὶ Ματθίαν, ὃς τὸ ἀπὸ τοῦδε συγκατεψήφισθη μετὰ τῶν ἐνδεκα ἀποστόλων.

184. The Descent of The Holy Ghost.

Ἡμέρα τῇ πεντηκοστῇ μετὰ τὸ Πάσχα, μετὰ δὲ τὴν ἀνάστασιν τῇ δεκάτῃ, ἐγένετο ἐν Ἱερουσαλήμ ἡ ἑορτὴ τῶν Ἐβδομάδων καὶ τοῦ Θερισμοῦ, Σκηνοπηγία καλουμένη, ἥ καὶ ἀπλῶς Πεντηκοστή.

Εἰς ταύτην πάλιν ἐπλήσθη ἡ πόλις Ἰουδαίων, ἀνδρῶν εὐλαβῶν ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν, ὃν καὶ ὁ τὰς πράξεις γράψας ἀναριθμεῖ ἐπτακαίδεκα.

“Οσῷ πλεῖον ἐγένετο τὸ πλῆθος, τοσούτῳ μᾶλλον ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ τῶν διὰ τοῦ Πάσχα ἐν τῇ πόλει συμβάντων δειμάτων, καὶ φοβηθέντες ἤσαν πάντες ὅμοι ἐπὶ τὸ αὐτό.

Ἐν τῷ συμπληροῦσθαι ταύτην τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἥχος ὃςπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἤσαν καθήμενοι. Ἐν τούτῳ ὁ φθησαν πᾶσι διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὧςεὶ πυρός, ὃν μία ἐκάθισεν ἐφ' ἓνα ἐκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν πάντες Πνεύματος Ἀγίου καὶ ἥρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς.

Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνηλθε τὸ πλῆθος, καὶ ἀκούσαντες ἐκαστος τῇ ἴδιᾳ διαλέ-

κτῷ λαλοῦντων αὐτῶν ἔξισταντο πάντες καὶ
ἐδαύμαζον, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· Οὐχὶ¹
πάντες οὗτοι οἱ λαλοῦντές εἰσι Γαλιλαῖοι; Πῶς
οὖν ἡμεῖς ἀκούομεν ἔκαστος τῇ ἴδιᾳ διαλέκτῳ
ἡμῶν ἐν ᾧ ἐγενυήθημεν; Τί δέλει τοῦτο εἶναι;
Ἐτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι· Γλεύ-
κους μεμεστωμένοι εἰσίν.

Ἐπὶ τούτῳ ἀνέστη ὁ Πέτρος, ἄλλ' οὐκέτι
ὁ Πέτρος ἐκεῖνος ὃν ἑωράκαμεν καθεύδοντα ἐν
τῷ κήπῳ καὶ τοῦ κυρίου συλληφθέντος φεύ-
γοντα, οὐκέτι ὁ Πέτρος ἐκεῖνος ὃν ἑωράκαμεν
ἐν τῇ τοῦ ἀρχιερέως αὐλῇ ἐμπροσθεν ἀνοήτου
τινὸς παιδίσκης αἰσχυνθέντα καὶ τὸν κύριον
αὐτοῦ καταρνοῦμενον· ἄλλ' ὁ Πέτρος ὁ νῦν
ἐμπλησθεὶς τοῦ Ἀγίου Πνεύματος καὶ ὁ Πέ-
τρος ὁ νῦν στηριχθεὶς αὐτὸς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
στηρίξων, — οὗτος ὁ Πέτρος ἀρρών ἔξηλθε
καὶ ἐμπροσθεν τούτου τοῦ πλήθους τοῦ ἀν-
αριθμήτου ἐπῆρε τὴν φωνὴν καὶ ἀπεφθέγξατο

αὐτοῖς· Ἀνδρες Ἰουδαῖοι, ἔφη, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἀπαντες, οὐχὶ μεθύουσιν οὗτοι, ως ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, ἔστι γὰρ ὅρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ Ἰησοῦς ὁ Ναζαραῖος, ὃν ὑμεῖς μὲν ἀνείλετε σταυρώσαντες, ἄνδρα ἀποδειγμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, ὁ δὲ Θεὸς κατὰ τὰ τῷ Δαυὶδ εἰρημένα ἀνέστησεν, οὐ πάντες ὑμεῖς ἐσμεν μάρτυρες, — οὗτος ὁ Ἰησοῦς τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεε τοῦτο ως ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε.

Τοῦτ' ἔστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωὴλ ὅτι· Ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ πᾶς ὅς ἀν ἐπικαλέσηται τὸ ὅνομα τοῦ κυρίου σωθήσεται.

Ἄσφαλῶς οὖν γιγνωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ κύριον καὶ χριστὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε τοῦτον τὸν Ἰησοῦν, δν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

Ἄκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ καὶ εἶπον· Τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Ὁ δὲ Πέτρος· Μετανοήσατε, ἔφη, καὶ βαπτισθήτω ἔκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὄνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἀφεσιν ἀμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

Οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον τοῦτον ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὥσει τρισχίλιαι.

Οὗτος οὖν κατέστη ἡ ἐκκλησία ἡ καθολική, καὶ ἔνθεν ἄγει τὰ γενέθλια. Οὗτω καί, κατὰ Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν, ἐβαπτίσθησαν οἱ ἀπόστολοι ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ καὶ πυρί. Τὰ δὲ ἔξω φανέντα χειρόδεικτα ἥρμοζε ταῖς ἐνδον ἐνηργημέναις δυνάμεσιν. Ὡςπερ γὰρ τὸ πῦρ φωτίζει τε καὶ θερμαίνει, οὗτω καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἀγιον εἰσέχεεν εἰς τοὺς ἀποστόλους τό τε τῆς ἀληθείας φῶς καὶ τὴν τῆς ἀγάπης ἔμπυρον δύναμιν. Οἱ γλωσσοειδεῖς φλογεὶς ἐδή-

λουν τὴν δωρεὰν τὴν τῶν διαλέκτων καὶ τῆς προφητείας, ὁ ἥχος τὴν σωτήριον ἔκπληξιν καὶ ἡ λαιλαψή τὴν πρόρριζον μεταβολὴν τὴν διὰ τὴν τῶν ἀποστόλων διδαχὴν τῇ οἰκουμένῃ γενησομένην. Ὅτιον δὲ τὸ γενόμενον νομιστέον θαῦμα τὸ πρῶτον τῶν ὑπὸ τοῦ Ἅγιου Πνεύματος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ποιηθησομένων.

185. The Organ of the Holy Ghost,
The Church.

‘Ως οὖν κατέβη ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τὸ τοῦ Ἰησοῦ ἔργον διατελέσον καὶ μετὰ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ μενοῦν εἰς τοὺς αἰῶνας εἴρηται· οἱ δὲ διὰ τὸ πρῶτον τοῦ Πέτρου κήρυγμα μετανοοῦντες, οἱ πρωτογενεῖς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἥσαν προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων, τῇ κοινωνίᾳ τῇ τῆς κλάσεως τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. Πάντες ἥσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ

είχον ἄπαντα κοινά, τά τε κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις πιπράσκοντες καὶ διαμερίζοντες πᾶσι καθότι ἀν τις χρείαν εἰχεν. Καθ' ἡμέραν προσεκαρτέρουν ὁμοδυνμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ κατ' οἶκον ἄρτον κλῶντες μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας. Ἡινούν τὸν Θεὸν καὶ χάριν είχον πρὸς ὅλον τὸν λαόν.

Ο δὲ κύριος προσετίθει τῇ ἐκλλησίᾳ καθ' ἡμέραν τοὺς σωζομένους, καὶ πάσῃ ψυχῇ ἐγένετο φόβος διότι πολλὰ τέρατα καὶ σημεῖα ἐγίγνετο διὰ τῶν ἀποστόλων.

Ἡ Ἰασις ἀνδρός τινος ὃν ἐπεγίγνωσκον πάντες χωλὸν ἐκ κοιλίας μητρὸς καὶ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενον ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, τοσούτου, ὅλιγου δεῖν, ἐπλησε τὸν λαὸν δάμβους καὶ ἐκστάσεως ὅσης ἡ Πεντηκοστή, καὶ κηρύσσοντος τοῦ Πέτρου τὸν Ἰησοῦν ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς τε καὶ σωτῆρα τοῦ

κόσμου ἐπὶ τὸ πολὺ ὅςπερ καὶ τὰ ιῦν ιατρὸν τούτου τοῦ χωλοῦ, ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν τῶν εἰς Χριστὸν πιστεύοντων χιλιάδες πέντε.

Οργισθέντες διὰ ταῦτα οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι αὐτὸι τῷ στρατηγῷ τοῦ ἵεροῦ ἔδευτο τοὺς ἀποστόλους εἰς τήρησιν. Τῇ δὲ αὐριον ἀπέλυνσαν αὐτοὺς κελεύοντες καὶ ἀπειλοῦντες αὐτοῖς, μηκέτι ἐπὶ τὸ πλεῖον τὸ καθόλου λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὄνόματι τοῦ Ἰησοῦ μηδενὶ ἀνθρώπων. Οἱ δὲ μηδὲν τούτων ἐντραπέντες πάλιν ἐβλήθησαν εἰς τὸ δεσμωτήριον καὶ ἐδάρησαν. Ὅσω δὲ πλεῖον κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὄνόματος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ἀτιμασθῆναι, τοσούτῳ πλεῖον χαίροντες ἐπορεύοντο ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου καὶ τοσούτῳ δαρέναλεώτερον ἐδίδασκόν τε καὶ εὐαγγελίζοντο αὐτούν.

Προσετίθεντο δὲ πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ πλή-

θη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, οὐ μόνον ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς πέριξ πόλεσιν. Τοσοῦτο ἐγένετο τὸ πλῆθος ὃστε ἀναγκασθῆναι τοὺς ἀποστόλους ζητεῖν συνεργοὺς οἵς μέρος τι τῆς διακονίας αὐτῶν ἐπιτράποιεν. Ἐπλήσθησαν οὗτοι οἱ ἀνδρες τοῦ αὐτοῦ, οὐ οἱ ἀπόστολοι, Πνεύματος Ἅγιου, ὃν εἰς, Στέφανος ὀνόματι, πρῶτος ἡξιώθη ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως τὸν δάνατον ὑπομένειν.

‘Η ἀναίρεσις τούτου τοῦ πρώτου μάρτυρος ἐγένηται μὲν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν ἐνεργότατον ἀπόστολον, ἐπήγαγε δὲ ἐπὶ τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις Χριστιανοὺς διωγμὸν ἄγριόν τε καὶ καθολικόν. Οἱ μὲν ἀπόστολοι οὐ παρεχώρησαν, οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν μαθητῶν διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, πανταχοῦ εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐν βραχεῖ οἱ τῆς πίστεως μάρτυρες ἐν Δαμασκῷ εὑροῦνται, τῇ τῆς Συρίας μητροπόλει, οὐ

καὶ Σαῦλος, ὁ ἔπειτα Παῦλος ἐπέστρεψε, τὸ
ἀπὸ τοῦδε πᾶσαν σχολὴν πρὸς τὰ τοῦ Χριστοῦ
ποιησόμενος. Ἡναγκάσθη δὲ ταῖς τῶν Ἰουδαί-
ων ἐπιβουλαῖς εἶκεν καὶ ἀπῆλθε διὰ τῆς Και-
σαρείας εἰς Ταρσὸν τῆς Κιλικίας ὅθεν ἔφυ.

Μετὰ ταῦτα ἡ ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰου-
δαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχεν
εἰρήνην οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φό-
ῳ τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἀγίου
Πνεύματος ἐπληθύνετο. Ταύτῃ τῇ εἰρήνῃ
χρησάμενος διῆλθεν ὁ Πέτρος, τὰς πανταχοῦ
ἀναβλαστανούσας ἐκκλησίας ἐπισκοπῶν, καὶ
τὸν ἑκατοντάρχην Κορυνήλιον καὶ τοὺς σὺν
αὐτῷ ἐν Καισαρείᾳ βαπτίζων ἤρξατο καὶ τοὺς
Ἐλληνας εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσδέχεσθαι.

Οἱ δὲ διασπαρέντες ἀπὸ τῆς Δλίψεως τῆς
γενομένης ἐπὶ Στεφάνου διῆλθον ἐώς Φοινίκης
καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, κηρύσσοντες τὸν
Κύριον Ἰησοῦν πρῶτον μὲν τοῖς Ἰουδαίοις,

ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς Ἑλλησιν. Ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου ἦν μετ' αὐτῶν καὶ πολὺς ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. Οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ μαθηταὶ πρῶτοι Χριστιανοὶ ὡνομάζοντο. Ἐκ τῆς Ἀντιοχείας ταχέως διεσπάρησαν ἀνὰ τὴν κάτω Ἀσίαν.

Μετὰ τοῦτο Ἡρώδης Ἀγρίππας πάλιν ἐνεχείρησε τὸν Χριστιανισμὸν διόλου ἀφανίζειν. Ἀνεῖλε Ἰάκωβον τὸν πρεσβύτερον, τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου, καὶ προσέδετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον ὡς ἀναιρήσων. Τὸν δὲ Πέτρον ἐξείλετο ὁ Κύριος ἐκ τῆς φυλακῆς, καὶ ὁ Ἡρώδης ἀθλίως ἀπέδανεν σκωληκόβρωτος γενόμενος.

Ἡδη τὸ πρότερον διεκρίνοντο οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς μαθηταὶ πρὸς τὸν Πέτρον, ὅτι καὶ Ἑλληνας εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐδέξατο, νῦν δὲ μάλιστ' ἥξιον τούτους περιτμητέους εἶναι καὶ τὸν νόμον τὸν Μωϋσέως τηρεῖν. Τῶν δὲ ἔθνῶν ἀεὶ πλειόνων προσελθόντων τε καὶ βαπτισθέν-

των ἔδει τὸ ἀμφισβήτημα λύειν διαρρήδην.
Διὰ τοῦτο οἱ ἀπόστολοι πάλιν συνήχθησαν
εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ οὗ δὴ ἔδοξε τῷ Ἁγίῳ
Πνεύματι καὶ τῷ Πέτρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις
ἀποστόλοις καὶ πρεσβυτέροις ἀδελφοῖς, μηδὲν
πλέον αὐτοῖς ἐπιτίθεσθαι βάρος πλὴν τοῦ
ἀπέχεσθαι εἰδωλοδύτων, καὶ αἵματος, καὶ
πνικτοῦ καὶ πορνείας. Τότε καὶ τὸ τῆς πίστεως
σύμβολον συνέδηκαν, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦτο ἀπ-
ῆραν ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ τὸν Ἰάκωβον τὸν
νεώτερον ἐπίσκοπον τῆς πόλεως ἀπολιπόντες.

Οἱ Ἰωάννης ὤχετο εἰς τὴν κάτω, καὶ ὁ
Φίλιππος εἰς τὴν ἄνω Ἀσίαν. Οἱ Ανδρέας
πρὸς Βορέαν ἐπορεύετο εἰς τοὺς Σκύθας, καὶ
ὁ Θῶμας εἰς τοὺς Πάρθους ἐως τῆς Ἰνδίας.
Οἱ Βαρθολομαῖος ἦρεῖτο τὴν Ἀρμενίαν, ὁ Σί-
μων καὶ ὁ Θαδδαῖος τὴν Περσίδα καὶ τὴν Αἴ-
γυπτον. Οἱ Ματθίας εὐαγγελίζετο τὴν Αἰθιο-
πίαν ὅποι καὶ ὁ εὐαγγέλιον ἐθραϊστὶ ἔγραψεν

δ Ματθαῖος κηρύξων ἔχώρει. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν ἄλλην Εὐρώπην.

Ὁ Πέτρος πρῶτον μὲν εὐαγγελίζετο τοὺς ἐν τῷ Πόντῳ, τῇ Γαλατίᾳ, τῇ Καππαδοκίᾳ, τῇ Ἀσίᾳ καὶ τῇ Βιθυνίᾳ ἐνοικοῦντας, ἐπειτα δὲ μετῆρεν εἰς Ῥώμην, οὗ δὴ τῆς συμπάσης ἐκκλησίας ἔτη εἶκοσι πέντε προστάτης καθέζετο, ἣν Εὐσέβιος δ συγγραφεὺς καλὴν εὐεργεσίαν ἐκάλεσε τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ δὲ Ῥώμη ἡ ἐθνικὴ τὴν προωρισμένην αὐτῇ χρείαν διετέλεσεν. Ἡν γὰρ παντοκρατορίαν ἔως τοῦδε ξίφει τῷ σιδηρῷ ἐκράτυνεν, ταύτην νῦν ἐνεχείρισε τῷ ἀποροῦντι ἀλιεῖ τῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας. Ἡ βάθδος ἡ ποιμενική, τὸ πρῶτον μὲν ὀλίγη καὶ ἀφανής, ὅμως δὲ τοῦ τῶν Καισάρων ξίφους περιεγένετο, καὶ διὰ ταχέων καὶ ποδὶ βεβαίῳ τῆς τοῦ κόσμου παντοκρατορίας ἐφήπτετο.

Οὐτε αἱ τῶν Ἰουδαίων ἐπιβούλαι αἱ ἔχθισται οὔτε οἱ τῶν Νερώνων διωγμοὶ οἱ φονικώτατοι κωλύειν ἵσχυσαν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ μὴ εἰς ἡμέραν αὐξάνεσθαι καὶ δάλλουσαν τῆς οἰκουμένης ἐπικρατῆσαι. Ἡδη κατ' ἔθνη ἀριθμοῦσιν οἱ ἀπόστολοι τοὺς μαθητάς, γράφουσι δὲ ὡς ὄλοφύλοις ἔθνεσι τοῖς Γαλάταις καὶ τοῖς Ἐφέσιοις καὶ τοῖς Κολοσσηνοῖς καὶ τοῖς Ἐβραίοις καὶ τοῖς Ῥωμαίοις καὶ τοῖς Κορινθίοις καὶ ἄλλοις πολλοῖς.

Οὐκέτ' ἀπέβη ἡ πρώτη ἑκατονταετηρίς, καὶ ἐπήγγειλε τῷ Τραϊανῷ ὁ Πλίνιος ἐκ τῆς Βιθυνίας γράφων δτι· Κενὰ τὰ τῶν εἰδώλων ἱερά, οὐδὲ εὑρίσκεται δστις ἀν τὰ εἰς τὴν θυσίαν κρέα πρίασθαι δέλη.

Ἄλλοι μὲν διὰ τῶν αἰώνων ἀνέστησαν τὴν ἐκκλησίᾳ Ἰουδαιοῖς Ἰσκαριῶται τὰ ἔξωθεν, ἄλλοι Νέρωνες τὰ ἔξωθεν ὁ δὲ κτίσας αὐτὴν ἐξ ἀρχῆς ὥκοδόμησεν αὐτὴν ἐπὶ πέτρᾳ, ἐπειψεν

αὐτῇ παράκλητον τὸ Ἀγιον Πνεῦμα καὶ ὑπέσχετο ὅτι· Αἱ πύλαι τοῦ Ἀιδου ὡς κατισχύσουσιν αὐτῆς καὶ ὅτι· Ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Οὕτως εἶδεν αὐτὴν ὁ Ἰωάννης ἐν τῇ Πάτμῳ, ἀεὶ μὲν πολεμηῖσαν, ἀεὶ δὲ τοῦ δράκοντος καλλίνικον. Τὸ τελευταῖον εἶδε τὸν μὲν σατανᾶν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ καταβληθέντας εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός, τὴν δὲ ἐκκλησίαν, καινοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ καινῆς τῆς γῆς, τὴν πόλιν τὴν ἀγίαν, Ἱερουσαλήμ τὴν καινὴν καταβαίνονταν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἥτοι μασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, τὴν σκηνὴν τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, ἐν ᾧ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται ὁ Θεὸς αὐτῶν καὶ ἔξαλείψει πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὄφθαλμῶν αὐτῶν.

Τὸ τέλος.

VOCABULARY.

V O C A B U L A R Y.

In the vocabulary the principal parts of all irregular verbs will be given. In compound irregular verbs, however, the parts of the verb proper will not be repeated; an asterisk will indicate that the latter part of the compound is to be looked for. A synopsis of regular verbs is here appended, and all verbs that have no parts given are to be inflected according to these models in all the tenses which their meaning permits. In nouns the genitive case and the gender will be indicated, and in adjectives the three or two forms for the different genders will be given. Other parts of speech will be briefly specified as adverbs, prepositions, conjunctions, etc. respectively. Reference will be made in the case of a few difficult forms occurring in the first part of the book.

Principal Parts of Regular Verbs.

1. Pure Verbs, ending in α pure, ε, ο, υ and ι.

πειράω, πειράσω, ἐπειρασα πεπείρακα, πεπείραμαι, ἐπειράθην.
τιμάω, τιμήσω, ἐτίμησα, τετίμηκα, τετίμημαι, ἐτιμήθην.
φιλέω, φιλήσω, ἐφιλησα, πεφιληκα, πεφιλημαι, ἐφιλήθην.
δηλώω, δηλώσω, ἐδήλωσα, δεδήλωκα, δεδήλωμαι, ἐδηλώθην.
λύω, λύσω, ἔλυσα, λέλυκα, λέλυμαι, ἔλύθην.
χρίω, χρίσω, ἔχρισα, κέχρικα, κέχριμαι, ἔχρι(σ)θην.

2. Mute Verbs, ending in κ, γ, χ, σσ or ττ.

πλέκω, πλέξω, ἔπλεξα, πέπλεχα, πέπλεγμαι, ἐπλέχθην.
τάσσω, τάξω, ἔταξα, τέταχα, τέταγμαι, ἐτάχθην.

3. Mute Verbs, ending in π , β , ϕ and $\pi\tau$.

γράφω, γράψω, ἔγραψα, γέγραφα, γέγραμμαι, ἔγράφθην.
τύπτω, τύψω, ἔτυψα, τέτυφα, τέτυμμαι, ἔτυφθην.

4. Mute Verbs, ending in τ , δ , θ and ζ .

ψεύδω, ψεύσω, ἔψευσα, ἔψευκα, ἔψευσμαι, ἔψευσθην.
νομίζω, νομίσω, ἔνόμισα, νενόμικα, νενόμισμαι, ἔνομισθην.

5. Liquid Verbs, ending in λ , μ , v , ρ .

σφάλλω, σφαλέω, ἔσφηλα, ἔσφαλκα, ἔσφαλμαι, ἔσφάλθην.
ἀγγέλλω, ἀγγελέω ἡγγειλα, ἡγγελκα, ἡγγελμαι, ἡγγέλθην.
τίλλω, τιλέω ἔτιλα, τέτιλκα, τέτιλμαι, ἔτιλθην.
στέλλω, στελέω, ἔστειλα, ἔσταλκα, ἔσταλμαι, ἔστάλθην.
νέμω, νεμέω, ἔνειμα, νενέμηκα, νενέμημαι, ἔνεμήθην.
φαίνω, φανέω, ἔφηνα, πέφαγκα, πέφασμαι, ἔφάνθην.
αἴρω, αρέω, ἥρα, ἥρκα, ἥρμαι, ἥρθην.
σπείρω, σπερέω, ἔσπειρα, ἔσπαρκα, ἔσπαρμαι, ἔσπάρθην.
σύρω, συρέω ἔσυρα, σέσυρκα, σέσυρμαι, (ἔσύρθην.)

A

Ἄβραάμ, ὁ, Abraham.
ἀγαθός, ἡ, ὅν, good, brave.
ἀγαθοποιέω, to do good.
ἀγαλλιαστις, εως, ἡ, a joy.
ἀγαλλιάω, to rejoice.
ἀγάλλω, to glorify, to exalt.

Pass., to glory, to exult.
ἀγανακτέω, to be vexed, to
be displeased.
ἀγαπάω, to love.

ἀγάπη, ης, ἡ, love.
ἀγαπητός, ἡ, ὅν, beloved.
ἀγγαρεύω, to force, compel.
ἀγγεῖον, ου, τό, a pail, vessel.
ἀγγελία, as, ἡ, a message, a
precept, a promise.
ἀγγέλλω, to announce.
ἀγγελος, ου, ὁ, a messenger,
an angel.
ἀγέλη, ης, ἡ, a herd, a drove,

ἀγενής, ἐσ, ignoble, base.
ἀγιάζω, to hallow, sanctify.
ἀγιασμός, οῦ, ὁ, sanctification.
ἅγιος, α, οὐ, holy.
ἀγκάλη, ης, ἡ, the arm.
ἄγκιστρον, ου τό, a hook.
ἀγνώμων, ον, ungrateful.
ἀγορά, ἐσ, ἡ, a market-place.
ἀγοράζω, to buy.
ἄγρα, ας, ἡ, a draught, a cap-
ture,
ἀγρεύω, to catch.
ἄγριος, α, ον, wild, fierce.
Ἄγριππας, ου, α, δ, Agrippas.
ἀγρός, οῦ, δ, a field.
ἀγρυπνέω, to watch.
ἄγω, 2 aor., ἤγαγον, to lead,
to bring. to go, to spend.
ἀγωνία, ας, ἡ, an agony.
ἀδελφή, ἡς, ἡ, a sister.
ἀδελφός, ἡν, δ, brotherly, akin.
ἀδελφός, οῦ, δ, a brother, a
near relative.
ἀδημονέω, to be troubled.
ἀδῆς, ον, δ, hell.
ἀδικέω, to injure.
ἀδίκημα, ατος, τό, an injustice.
ἀδικία, ας, ἡ, an injustice.
ἄδικος, ον, unjust.

ἀδυνατέω, to be unable, to
be impossible.
ἀδύνατος, ον, powerless, im-
possible.
ἀεί, adv., always, at any time.
ἄζυμα, ων, τά, the feast of
unleavened bread.
ἄζυμος, ον, unleavened.
ἀθετέω, to set aside, despise.
ἄθλιος, α, ον, miserable, un-
fortunate, wretched.
ἄθλιως, adv., wretchedly.
ἀθρόος, α, ον, assembled.
ἀθώος, ον, innocent.
αἰγιαλός, οῦ, δ, the shore.
Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt.
Αἰθιοπία, ας, ἡ, Ethiopia.
αἷμα, ατος, τό, blood.
αἱμορρόεω, to have an issue
of blood.
αἰνέω, αἰνέσω, etc., to praise.
αῖνος, ον, δ, praise.
αἰνούντων, see αἰνέω.
αἵρεσις, εως, ἡ, a choice.
αἱρέω, αἱρήσω, ελλον, γρηκα, ᾧ-
ρημαι, γρέθην, to take.
αἱρω, to take up, to raise.
αἰσθάνομαι, αἰσθήσομαι, γρθό-
μην, γρθημαι, to perceive.

αἰσθησις, εως, ἡ, a perception,	ἀκριβῶς, adv., accurately.
a feeling.	ἀκρίς, ἰδος, ἡ, a locust.
αἰσχρός, ἀ, ὁν, shameful.	ἄκρον, ου, τό, the extremity.
αἰσχύνη, ης, ἡ, shame.	ἄκρος, α, ον, highest, furthest.
αἰσχύνω, αἰσχυνέω, ἥσχυνα, ἥ-	ἄκυρος, οι, without right or
σχυγκα, ἥσχυμαι, ἥσχύνθην,	authority, unable.
to put to shame, disfigure.	ἄλαβαστρον, ου, τό, an ala-
αἰτέω, to ask for.	baster vase.
αἴτημα, ατος, τό, a request.	ἄλαλος, ον, dumb.
αἴτια, ας, ἡ, a cause, a fault.	ἄλας, ατος, τό, salt.
αἰτιάομαι, to accuse.	ἄλειφω, ἀλειψω, ἥλειψα, ἀλήλι-
αἴτιος, α, ον, guilty.	φα, ἀλήλιμμαι, ἥλειφθην or
αἰχμαλωτίζω, to capture.	ἥλιφην, to anoint.
αἰών, ὕνος, ὁ, the age, world.	ἄλέκτωρ, οπος, ὁ, a cock.
αἰώνιος, ον, and α, ον, ever-	ἄλευρον, ου, τό, flour.
lasting, eternal.	ἄληθεια, ας, ἡ, truth.
ἀκάθαρτος, ον, unclean.	ἄληθής, ἔς, true.
ἄκανθα, ης, ἡ, a thorn.	ἄληθινός, ἡ, ὁν, true, real,
ἄκανθινος, η, ον, of thorns.	ἄληθῶς, adv., truly; ὡς ἀλη-
ἀκέραιος, ον, simple.	θῶς, in truth, in fact.
ἄκοή, ης, ἡ, a hearing, fame,	ἄλιεύς, ἐως, ὁ, a fisherman.
Plur., the ears.	ἄλιεύω, to fish, to catch.
ἀκολουθέω, to follow.	ἄλιζω, to salt.
ἀκούσαντες, see ἀκούω.	ἄλλα, conj., but. — ἀλλὰ μήν,
ἀκούω, ἀκούσομαι, ἥκουσα, ἀκή-	and yet. ἀλλά γε, but at
κοα, ἥκουσμαι, ἥκουσθην, to	least. ἀλλὰ γάρ, but indeed.
hear.	ἄλλασσω, or ττω, to change.
ἀκριβεία, ας, ἡ, accuracy.	ἄλλήλων, of one another,
ἀκριβής, ἔς, accurate.	ἄλλογενής, ἔς, foreign,

ἀλλοτος, <i>a, ov</i> , different.	ἀμοιβή, <i>ῆς, ἡ</i> , a retribution.
ἀλλομαι, to leap, to jump.	ἀμπελος, <i>ου, ἡ</i> , a vine.
ἀλλος, <i>η, ο</i> , another, other. ο ἀλλος, the other, the rest.	ἀμπελουργός, <i>οῦ, ὁ</i> , a vine-dresser, a laborer in a vineyard.
ἀλλοτε, at another time.	ἀμπελών, <i>ῶνος, ὁ</i> , a vineyard.
ἀλλότριος, <i>a, ov</i> , strange.	ἀμυνθείς, <i>εῖσσα, ἐν</i> , protected.
ἀλλως, adv., otherwise.	ἀμύνω, to ward off.
ἀλόη, <i>ης, ἡ</i> , the aloe, aloes.	ἀμφι, prep. gov. gen., dat. & acc. around, on both sides.
ἀλς, ἀλός, <i>τό</i> , salt.	ἀμφι-βάλλω,* to cast about.
Ἄλφαιος, <i>ου, ὁ</i> , Alpheus.	ἀμφιβληστρον, <i>ον, τό</i> , a net.
ἀλων, <i>ωνος, ἡ</i> , a threshing-floor.	ἀμφισβήτημα, <i>ατος, τό</i> , a question, a point in dispute.
ἀλώπηξ, <i>πεκος, ἡ</i> , a fox.	ἀμφότερος, <i>a, ov</i> , both.
ἀλωσις, <i>εως, ἡ</i> , a capture.	ἄν, from <i>ei</i> and <i>an</i> . see both.
ἀμα, adv., at the same time with. ἀμα πρωτ, early in the morning. ἀμα εὐροῦσα, no sooner did she find, when she—	ἄν, conditional particle. It has no exact equivalent in English. With a relative or any other conjunction it forms a compound that is invariably followed by the subjunctive mood.
ἀμαρτάνω, ἀμαρτήσομαι, <i>ῆμαρ-</i> <i>τον, ἡμάρτηκα, ἡμάρτημαι, ἡ-</i> <i>μαρτήθην</i> , to err, sin, miss.	To relatives it gives the force of the latin -cunque. Its meaning in conditional sentences is learned best from the following four cases:
ἀμάρτημα, <i>ατος, τό</i> , a sin.	
ἀμαρτία, <i>as, ἡ</i> , a sin, an error.	
ἀμαρτωλός, <i>οῦ, ὁ</i> , a sinner.	
ἀμελέω, to disregard.	
ἀμέριμνος, <i>ov</i> , free from care.	
ἀμήν, adv., amen, verily.	
ἀμνός, <i>οῦ, ὁ, ἡ</i> , a lamb.	

1. Εἰ θεός ἔστι, σοφός ἔστιν.

If there is a God, (there is) he is wise.

2. Εἴ μὴ ἡγάπησεν ἡμᾶς ὁ θεός, οὐκ ἂν ἐλυτρώσατο. If

God had not loved us, (but he did) he would not have redeemed us.

3. Ἐὰν σοφὸς γένῃ, ὁ παῖ, πάντες σοι φίλοι ἔσονται.

If you become wise, my boy, (I am doubtful about it) all will be your friends.

4. Εἴ σε λακτίζοι ἡμιόνος, καταγέλαστος ἂν εἴης. If a

mule were to kick you, (worse things have happened) you would be an object of ridicule.

To an infinitive or particle $\ddot{\alpha}v$ gives the same force that it would give to the corresponding finite form.

ἀνά, prep. gov. acc., over, throughout, back. ἀνὰ δύο, two by two. ἀνὰ δηνάριον, a penny apiece.

ἀνα-βαίνω,* to go up, ascend.

ἀνα-βιόω, βιώσομαι, ἐβίωσα οτ
ἐβίων, βεβίωκα, to return to life.

ἀνα-βιώσκομαι, βιώσομαι, to bring to life again.

ἀνα-βλαστάνω, βλαστήσω, ἐ-
βλαστον, βεβλάστηκα, to bud, to grow up, to spring up.

ἀμα-βλέπω, to look up, to recover sight.

ἀνα-γιγνώσκω,* to read.

ἀναγκάζω, to compel.

ἀναγκαῖος, α, ον, necessary.

ἀνάγκη, η, ḥ, necessity, need.

ἀναγνωρίζω, to recognise.

ἀν-άγω,* to carry or take up.

ἀνα-δείκνυμι,* to appoint.

ἀνα-ζάω, to return to life.

ἀναθεματίζω, to curse.

ἀναίδεια, ας, ḥ, shamelessness.

ἀναίρεσις, εως, ḥ, a destroying.

ἀν-αιρέω,* to take off, to destroy, to kill.

ἀναίτιος, ον, guiltless, blameless.

ἀνα-καθίζω, to set up, sit up.

ἀνα-καλύπτω, to reveal.

ἀνα-κάμπτω, to return.

ἀνά-κειμαι,* to recline, to be a guest.

ἀνα-κλίνω,* to lay down.
ἀνα-κράζω, ξομαι, to cry out.
ἀνα-κρίνω,* to examine well.
ἀνάκρισις, εως, ἡ, an examination, an investigation.
ἀνα-κύπτω, to raise the head.
ἀνα-λαμβάνω,* to take up.
ἀναμάρτητος, ον, without sin, faultless, guiltless.
ἀνα-μένω,* to await, expect.
ἀνα-μιμνήσκω,* to remind.
ἀνάμνησις, εως, ἡ, a commemoration, remembrance.
ἀνα-ξαίνω, to tear open, to irritate afresh.
ἀνα-παύω, to stop. M., to rest.
ἀνάπειρος, ον, or ἀνάπτηρος, ον, feeble, maimed, crippled.
ἀνα-πίπτω,* to fall again, to recline at table.
ἀν-αριθμέω, to enumerate.
ἀναριθμητος, ον, countless.
ἀνα-σείω, to stir up.
ἀνα-στάς, see ἀν-ιστημι.
ἀνάστασις, εως, ἡ, a rising up, the resurrection.
ἀνα-τέλλω, to cause to rise.
to rise, to spring up.
ἀνατολή, ἡς, ἡ, a rising, the place of rising, the east.

ἀνα-φαίνω,* to point out, to show up. Mid., to appear.
ἀνα-φέρω,* to lead up, relate.
ἀνα-φωνέω, to exclaim.
ἀνα-χωρέω, to return, retire.
Ἄνδρεας, ον, ὁ, Andrew.
ἀν-έγνωτε, see ἀνα-γιγνώσκω.
ἀνέκτος, ἡ, δν, bearable.
ἀν-έκλινεν, see ἀνα-κλίνω.
ἀνεμός, ον, ὁ, wind.
ἀν-έρχομαι,* to go up.
ἄνευ, adv., without.
ἀν-εφώνησεν, see ἀνα-φωνέω.
ἀν-έχομαι,* to endure.
ἀν-εχώρησαν, see ἀνα-χωρέω.
ἀν-έῳγα, see ἀν-οίγνυμι.
ἀν-εῷχθη, see ἀν-οίγνυμι.
ἀν-ήγαγον, see ἀν-άγω.
ἀνήρ, ἀνδρός, ὁ, a man.
ἀνθ-ιστημι,* to oppose.
ἄνθος, ον, τό, a flower.
ἀνθρακιά, ἄσ, ἡ, live coals.
ἄνθρωπος, ον, ὁ, a man.
ἀν-ιστημι,* to raise up. P., to stand up, to arise.
Ἄννας, α, ὁ, Annas.
ἀνόητος, ον, foolish, silly.
ἀν-οίγνυμι and ἀν-οίγω, ἀνοιξω, ἀνέψησα, ἀνέψχα, ἀνέῳγματι,

ἀνεῳχθῆναι, to open. ἀνέψηστο, to be open, to stand open.
ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness.
ἀνομος, ον, lawless, wicked.
ἀνόσιος, ον, unholy.
ἀντι-αδικέω, to return an injustice.
ἀντάλλαγμα, ατος, τό, an exchange, a ransom.
ἀντι-έχω,* to insist, to hold out against, to cling to.
ἀντί, ἀντ', ἀνθ', prep.gov.gen, instead of, in return for.
against. ἀνθ' ὅν, because.
ἀντι-βάλλω,* to throw back again. λόγους ἀντιβάλλειν, to exchange words.
ἀντιδικος, ον, ὁ, an opponent.
ἀντιδοσις, εως, ἡ, retribution.
ἀντικρύ, adv., over against.
ἀντι-λέγω,* to contradict.
ἀντι-μετρέω, to measure out in turn, to measure back.
Ἄντιοχεια, ας, ἡ, Antiochia.
ἀντι-παρ-έρχομαι,* to pass by on the opposite side.
ἀντλέω, to draw water.
ἄνω, adv., up, to heaven.
ἀνώγεων, ω, τό, an upper chamber, an upper room.

ἄνωθεν, adv., from above. ἀπ'
ἀνωθεν ἔως κάτω, from the top to the bottom.
ἀξίνη, ης, ἡ, an axe.
ἀξιος, α, ον, worthy.
ἀξιώ, to deem worthy, or fit, to demand, to desire.
ἀπ-αγγέλλω, to relate, to tell.
ἀπ-άγχω, to strangle, hang.
ἀπ-άγω,* to lead away.
ἀπ-αἴρω, to take away.
ἀπ-αιτέω, to ask for, demand.
ἀπ-αλλάσσω, to dismiss, free.
ἀπ-αντάω, to meet.
ἀπάντησις, εως, ἡ, a meeting.
ἀπαξ, adv., once, once for all.
ἀπ-αρνέομαι, to deny.
ἀπάρτι, adv., henceforth.
ἄπας, ἄπασα, ἄπαν, all, whole.
ἀπατάω, to deceive, seduce.
ἀπειθέω, to disbelieve.
ἀπειλέω, to threaten.
ἀπειλή, ḥς, ἡ, a threatening.
ἀπ-ειμι, (*ειμι**) to be away, to be far from.
ἀπ-ειμι, (*ειμι**) to go away, to depart.
ἀπ-εκρίνατο, see ἀποκρίνομαι.
ἀπέναντι, adv., over against.
ἀπέραντος, ον, endless.

ἀπέρχομαι,* to go away.
ἀπέφηνε, see ἀποφαίνω.
ἀπέχω,* to be away, to be distant. ἀπέχει, it is sufficient. Mid., to abstain.
ἀπήλθε, see ἀπέρχομαι.
ἀπιστέω, to disbelieve.
ἀπιστία, as, ἡ, disbelief.
ἀπιστος, ον, unbelieving.
ἀπιών, -ιώσα, -ιόν, going away, departing. see ἀπειμι.
ἀπλόος, η, ον, simple.
ἀπλῶς, adv., simply.
ἀπό, ἀπ' ἀφ' prép. gov. gen., away, from, since. ἀπὸ τοῦδε, τὸ ἀπὸ τοῦδε, hereafter.
ἀποβαίνω,* to go, pass away.
ἀπογράφω, to enrol.
ἀποδείκνυμι,* to appoint.
ἀποδεκατέω, to give tithe of.
ἀποδέχομαι, to receive.
ἀποδημέω, to be away from home, to go abroad.
ἀποδίδωμι,* to pay, render, reward, to redeem.
ἀποδοκιμασία, as, ἡ, rejection.
ἀποθήκη, ης, ἡ, a storehouse, a bairn.
ἀποθνήσκω, -θανοῦμαι, ἔθανον, τέθνηκα, to die.

ἀποκαθίστημι,* to restore.
ἀποκαλύπτω, to reveal.
ἀποκάλυψις, εως, ἡ, revelation.
ἀποκειμαι,* to lie apart, to be stored away.
ἀποκεφαλίζω, to behead.
ἀποκόπτω, to cut off.
ἀποκρίνομαι,* to answer.
ἀποκρίνω,* to separate.
ἀπόκρισις, εως, ἡ, an answer.
ἀποκρύπτω, to conceal.
ἀποκτανθῆναι see ἀποκτείνω.
ἀποκτείνω,* to kill.
ἀποκυλίνδω, -κυλίσω, ἐκύλισα, κεκύλικα, κεκύλισμαι, ἐκυλίσθην, to roll away.
ἀπολαμβάνω,* to receive.
ἀπόλαυσις, εως, ἡ, enjoyment.
ἀπολείπω,* to leave behind.
ἀπολείχω, to lick off.
ἀπόλλυμι,* to destroy.
ἀπολύω, to dismiss, release.
ἀπονεύω, to refuse.
ἀπονίπτω, to wash.
ἀποπέμπω,* to send away.
ἀποπλέω,* to sail off.
ἀποπνίγω, to choke.
ἀπορία, as, ἡ, want, doubt, uncertainty, perplexity.
ἀπορέω, to be at a loss,

- ἀπορ̄-ρήγνυμι,* to tear off.
ἀποστάσιον, οὐ, τό, a divorce.
ἀπο-στέλλω,* to send forth.
ἀπόστολος, οὐ, δέ, an apostle.
ἀπο-στρέφω,* to turn back,
 to return.
ἀπο-τρέπω,* to turn away,
 to dissuade, to avoid.
ἀπο-φαίνω,* to prove, reveal.
ἀπο-φθέγγομαι, to speak.
ἀπο-φέρω,* to carry off.
ἀπο-χωρέω, to depart.
ἀπο-ψύχω, to expire, to die.
ἀπτω, to join. Mid., to touch.
ἀπώλεια, αἱ, ἡ, destruction.
ἄρα, conj., then, therefore.
ἄρα, interrogative particle.
 ἄρα alone leaves the an-
 swer undecided. άρα οὐ de-
 mands an affirmative, and
 ἄρα μή a negative answer.
ἄρας, see αἴρω.
ἄργός, ἡ, δῆ, idle, inactive.
ἄργύριον, οὐ, τό, money.
ἄριθμός, οῦ, δέ, a number.
Ἄριμαθαία, αἱ, ἡ, Arimathea.
ἄριστάω, to breakfast.
ἄριστερός, ἀ, δῆ, left. ἡ ἄρι-
 στερά (χειρ), the left hand.
Ἄρμενία, αἱ, ἡ, Armenia.
- ἄρμόζω, to fit, to correspond.
ἀρνέομαι, to deny.
ἄρνιον, οὐ, τό, a little lamb.
(ἄρνς) ἄρνός, ἄρνι, ἄρνα etc.,
 δέ, ἡ, a lamb.
ἄρξαμενος, η, ον, from ἀρχομαι,
 beginning with.
ἄροτρον, οὐ, τό, a plough.
ἄρπάζω, to seize, to rob.
ἄρπαξ, αγος, δέ, an extortioner.
ἄρραφος, ον, seamless.
ἄρρωστος, ον, weak, sick.
ἄρσην, εν, male.
ἄρτι, adv., just now. ἀπ' ἄρτι,
 from this on, henceforth.
ἄρτος, ον, δέ, bread, a loaf.
ἄρχαῖος, α, ον, old, ancient.
ἄρχή, ἥς, ἡ, a beginning. τὴν
 ἄρχήν, with a neg., at all.
ἄρχηγός, οῦ, δέ, chief, author.
ἄρχιερεύς, ἐως, δέ, high priest.
ἄρχιτελώνης, ον, δέ, a chief
 publican.
ἄρχιτρικλινος, ον, δέ, a master
 of a feast.
ἄρχομαι, to beginn.
ἄρχων, οντος, δέ, a ruler.
ἄρωμα, ατος, τό, aroma, spices.
ἄσβεστος, ον, unquenchable.
ἄσεβής, ες, impious.

- ἀσθενεία, *as, ἡ*, infirmity.
ἀσθενέω, to be sick, or infirm.
ἀσθενής, *és*, weak, infirm.
Ἄσια, *as, ἡ*, Asia.
ἀσπάζομαι, to salute.
ἀσπασμός, *oū, δ*, a salutation.
ἀστήρ, ἀστέρος, *δ*, a star.
ἀστραπή, *ῆς, ἡ*, lightning.
ἀσφαλεία, *as, ἡ*, safety.
ἀσφαλής, *és*, safe, secure.
ἀσφαλίζω, to secure.
ἀσφαλῶς, adv., safely.
ἀσώτως, adv., riotously.
ἀτενίζω, to gaze intently.
ἄτερ, adv., without.
ἀτεχνής, *és*, simple.
ἀτεχνῶς, adv., simply.
ἀτιμάζω, dishonor, ill treat.
ἄτοπος, *ov*, out of place.
Αὐγούστα, *ης, ἡ*, Augusta.
Αὐγούστα Τριβιρῶν, Treves.
Αὔγουστος, *ov, δ*, Augustus.
αὐθάδης, *es*, stubborn.
αὐθαδία, *as, ἡ*, stubborness.
αὖθις, adv., again.
αύλη, *ης, ἡ*, a palace, a fold,
 a court yard.
αὐλητής, *oū, δ*, a flute-player.
αὐλίζομαι, to lodge at night.
αὐξάνω, αὐξήσω, ηὔξησα, ηὔξηκα,
 ηὔξημαι, ηὔξηθην, to grow.
αὔριον, adv., to-morrow.
αὔτη, see οὔτος.
αὐτίκα, adv., suddenly.
αὐτοκράτωρ, *opos, δ*, emperor.
αὐτός, *ή, δ*, 1. As attributive
 adj., the same; 2. as pre-
 dicative adj., -self, very;
3. as pron., in its oblique
 cases, of him, of her, of it
etc. 4. with dative, to-
 gether with. ἐπὶ τὸ αὐτό,
 adv., in the same place.
αὐτοῦ, adv., here, there.
αὐτόχειρ, *ος*, self-handed.
αὐτόφωρος, *ov*, caught in the
 act. ἐπ' αὐτοφώρῳ λαμβά-
 νειν, to catch in the act.
ἀφ-αιρέω,* to take away.
ἀφανίζω, to cause to disap-
 pear, to consume.
ἀφανής, *és*, unknown,
ἀφαντος, *ov*, unseen, invis-
 ible. ἀφαντον γίγνεσθαι, to
 disappear.
ἀφελότης, *τητος, ἡ*, sincerity.
ἀφεσις, *εως, ἡ*, a remission.
ἀφῆκε, see ἀφίημι.

ἀφ-ίημι,* to send forth, to dismiss.	βαπτίζω, to baptize.
ἀφ-ικνέομαι, -ιξομαι, -ικόμην, -ῆγμαι, to come, to arrive.	βάπτισμα, ατος, τό, baptism.
ἀφέξις, εως, ἡ, an arrival, a departure.	Βαπτιστής, οῦ, ὁ, the Baptist.
ἀφ-ίστημι,* to withdraw.	βάπτω, to dip.
ἀφ-ορίζω, to separate.	Βαραβᾶς, ἄ, ὁ, Barabbas.
ἀφορμή, ἡς, ἡ, opportunity.	βαρέως, adv., heavily. βαρέως φέρειν, to take in bad part.
ἀφνω, adv., suddenly.	Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, Bartholomew.
ἀφροσύνη, ἡς, ἡ, foolishness.	βάρος, ους, τό, weight, burden.
ἀφρων, ον, foolish, simple.	βαρύς, ἔνα, ύ, heavy, severe.
ἀφωνος, ον, dumb, mute.	βαρύτιμος, ον, very precious.
ἀχάριστος, ον, ungrateful.	βασανίζω, to torture.
ἀχειροποίητος, ον, not made by hands.	βασανιστής, οῦ, ὁ, a torturer.
ἀχυρον, ον, τό, chaff.	βάσανος, ον, ὁ, a torture.
ἀψυχος, ον, lifeless.	βασιλεία, ας, ἡ, a kingdom.

B

βάθος, ους, τό, the depth.	βασιλεία, ας, ἡ, a kingdom.
βαθύς, εῖα, ύ, deep.	βασιλεύς, ας, ἡ, a king.
βαίνω, βήσομαι, ἔβην, βέβηκα, βέβαμαι, ἔβάθην, to go.	βασιλεύω, to rule.
βαίον, ον, τό, a palm-branch.	βαστάζω, to take or pick up.
βακτηρία, ας, ἡ, a staff.	βέβαιος, α, ον, firm, fast.
βαλάντιον, ον, τό, a purse.	Βηθανία, ας, ἡ, Bethany.
βάλλω, βαλέω, ἔβαλον, βέβληκα, βέβλημαι, ἔβλήθην, to throw, to cast.	Βηθεσδά, ἄς, ἡ, Bethesda.
	Βηθλεέμ, τό, Bethlehem.
	Βηθφαγῆ, τό, Bethphage.
	βῆμα, ατος, τό, a step, a tribunal, a judgment-seat,
	βία, ας, ἡ, force, violence
	βίαιος, α, ον, violent.

βιβλίον, ου, τό, a little book.
βίβλος, ου, ἥ, a book.
Βιθυνία, ας, ἥ, Bithynia.
βίος, ου, ὁ, life, a living.
βλάπτω, to hurt, to injure.
βλαστάνω, βλαστήσω, ἔβλα-
στον, βεβλάστηκα, to grow,
to sprout.
βλασφημέω, to blaspheme.
βλασφημία, ας, ἥ, blasphemy.
βλέπω, to look.
βοάω, to cry out, to exclaim.
βοηθέω, to help, aid, succor.
βόθυνος, ου, ὁ, a pit.
βορέας, ἄ, ὁ, the north.
βόσκω, βοσκήσω etc., to feed.
Pass., to graze.
βουλευτής, οῦ, ὁ, a counsellor.
βουλεύω, to advise. Mid., to
deliberate.
βουλή, ἡς, ἥ, a counsel, plan.
βούλομαι, βουλήσομαι, βεβού-
λημαι, ἔβουλήθην, to wish.
βουνός, οῦ, ὁ, a hill, a mound.
βοῦς, βοός, ὁ, ἥ, an ox, a cow.
βραδέως, adv., slowly.
βραδύς, εῖα, ὑ, slow.
βραχύ, adv., a little while,
a short distance. μετὰ βρα-
χύ, after a little while.

βραχύς, εῖα, ὑ, short, brief.
ἐν βραχεῖ, in a short time.
βρέφος, ους, τό, an infant.
βρέχω, to wet, to moisten.
βρυγμός, οῦ, ὁ, gnashing of
teeth, a grating.
βρῶμα, ατος, τό, food.
βρῶσις, εως, ἥ, an eating,
meat, food, rust.
βυθίζω, to sink, to drown.
βύσσος, ου, ὁ, fine linen.

Γ

Γαββατά, ἥ, Gabbatha.
Γαβριήλ, ὁ, Gabriel.
γαζοφυλάκιον, ου, τό, treasury.
Γαλάτης, ου, ὁ, a Galatian.
Γαλατία, ας, ἥ, Galatia.
γαλήνη, ης, ἥ, a calm.
Γαλιλαία, ας, ἥ, Galilee.
Γαλιλαῖος, α, ου, Galilean.
Γαλλία, ας, ἥ, France.
γαμέω, γαμέω or γαμήσω and
γαμέσω, ἔγημα, γεγάμηκα, γε-
γάμημαι, ἔγαμήθην, to marry.
γάμος, ου, ὁ, a marriage.
γάρ, conj., for, because.
γαστήρ, γαστρός, ἥ, the womb.
γέ, enclitic particle, at least.

- γέγονα, see γίγνομαι.
Γέεννα, ης, ἡ, Gehenna, hell.
Γεθσημανῆ, τό, Gethsemany.
γείτων, ονος, ὁ, ἡ, a neighbor.
γελάω, γελάσομαι, ἐγέλασα, ἐ-
γελάσθην, to laugh.
γέλως, ατος, ὁ, laughter.
γεμίζω, to fill.
γέμω, to be full of, team with.
γενέα, ἀς, ἡ, a generation.
γενέθλιος, α, ον, natal. τὰ γε-
νέθλια, a birth day feast.
τὰ γενέθλια ἀγειν, to cele-
brate one's birth day.
γενέσιος, same as γενέθλιος.
γένεσις, εως, ἡ, birth, nativity.
γενετή, ἡς, ἡ, birth, nativity.
γενήσεται, see γίγνομαι.
γεννάω, to beget.
γέννημα, ατος, τό, offspring,
brood.
Γεννησαρέτ, τό, Gennesaret.
γεννητός, ἡ, δν, born.
γένος, ους, τό, a race, family.
γεραιός, ἄ, δν, old.
Γερασηνοί, ὥν, οι, Gerasens.
γέρων, οντος, ὁ, an old man.
γεύω, to give a taste, to taste.
γεωργός, οῦ, ὁ, husbandman.
- γῆ, γῆς, ἡ, the earth, land.
γῆρας, γήρως, τό, old age.
γηράσκω, γηράσω, ἐγήρασα, γε-
γήρακα, to become old.
γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενέθην,
γεγένημαι, to become, to
come to pass. 2nd perf.,
γέγονα, I am.
γιγνώσκω, γνώσομαι ἔγνων, ἔ-
γνωκα, ἔγνωσμαι, ἐγνώσθην,
to perceive, to know.
γλεῦκος, ους, τό, sweet wine.
γλυκύς, εῖα, ύ, sweet.
γλωσσα, ης, ἡ, a tongue.
γλωσσοειδής, ἐς, like tongues,
tongue-shaped.
γλωσσόκομον, ου, τό, a purse.
γνώμη, ης, ἡ, mind, opinion.
γνωρίζω, to make known.
γνωστός, ἡ, δν, known.
γογγύζω, to murmur.
γογγυσμός, οῦ, ὁ, murmuring.
Γολγοθᾶ, τό, Golgotha.
Γόμορρά, ων, τά, Gomorrha.
γονεύς, ἑως, ὁ, a parent.
γόνυ, ατος, τό, a knee.
γονυπετέω, to fall on one's
knee, to kneel.
γράμμα, ατος, τό, a letter.

γραμματεύς, ἔως, ὁ, a scribe.
γραφή, ἡς, ἡ, the scripture.
γράφω, to write.
γρηγορέω, to watch.
γυμνός, ἡ, ὅν, naked, bare.
γυνή, γυναικός, ἡ, a woman.
γωνία, ας, ἡ, a corner.

△

Δαβίδ, and Δαῦΐδ, ὁ, David.
δαιμονίζομαι, to be possessed
by a devil.
δαιμόνιον, ου, τό, a demon.
δαιμων, ονος, ὁ, a demon, devil.
δάκρυ, νος, τό, a tear.
δάκρυον, ου, τό, a tear.
δακτύλιον, ου, τό, finger-ring.
δάκτυλος, ου, ὁ, a finger.
Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus.
δάνειον, ου, τό, a loan.
δαπανάω, to spend.
δέ, conj., and, but, moreover.
δέδωκα, see δίδωμι.
δέησις, εως, ἡ, a request.
δεῖ, see δέω.
δείκνυμι, δείξω etc., to show.
δειλός, ἡ, ὅν, afraid, cowardly.
δεῖμα, ατος τό, terror, horror.
δεινός, ἡ, ὅν, terrible, clever.

δεινῶς, adv., terribly.
δεῖπνος, ου, τό, a banquet.
δέκα, ten.
Δεκάπολις, εως, ἡ, Decapolis.
δέκατος, η, ον, the tenth.
δεκτός, ἡ, ὅν, acceptable.
δένδρον, ου, τό, a tree.
δεξιός, ἡ, ὅν, right. ἡ δεξιά, the
right hand.
δέος, δέους, τό, fear.
δερμάτινος, η, ον, leathern.
δέρω, δερέω, ἔδειρα, δέδαρκα, δέ-
δαρμαι, ἔδάρην. to scourge.
δεσμός, οῦ, ὁ, a fetter, string.
δεσμωτήριον, ου, τό, a prison.
δεσπότης, ον, ὁ, lord, master.
δεῦρο, adv., hither, this way.
δεῦτε, plur. of δεῦρο.
δεύτερος, α, ον, the second. τὸ
δεύτερον, ἐκ δευτέρου, for the
second time.
δέχομαι, to receive.
δέω, δήσω, ἔδησα, δέδεκα, δέδε-
μαι, ἔδέθην. to bind.
δέω, δεήσω, ἔδέησα, δεδέηκα, δε-
δέημαι, ἔδεήθην, to want, to
need, lack. δεῖ, δεήσει etc.,
impers., it is necessary.
ὅλιγον δεῦν, adv., almost.

δή, adv., now, so then, indeed, accordingly, namely.	διακονέω, to serve, minister.
δῆλος, η, ον, evident, clear.	διακονία, ας, ή, a serving.
δηλώ, to show.	διάκονος, ον, ὁ, a servant.
δῆμος, ον, ὁ, the people.	δια-κρίνω,* to discern. Pass., hesitate, doubt, contend.
δημόσιος, α, ον, public.	δια-κωλύω, to prevent, hinder.
δημόσιος, ον, ὁ, a public officer, an executioner.	δια-λέγομαι, to converse.
δηνάριον, ον, τό, a denarium.	διάλεκτος, ον, ή, a dialect.
δήπον, adv., perhaps, it may be, doubtless, I suppose.	δια-μαρτυρέω, to testify.
διά, prep. gov. gen. and dat. with gen., through, by, during, by means of. with acc., during, on account of.	δια-μένω,* remain, continue.
δια-βαίνω,* to go through.	δια-μερίζω, to divide among.
διάβολος, ον, ὁ, the devil.	διάνοια, ας, ή, the mind.
δι-αγγέλω, to announce far and wide.	δι-αν-οίγω,* to open.
δια-γίγνομαι,* to pass, elapse.	δια-πορέω, to be perplexed.
δια-γιγνώσκω,* to discern, to recognize.	διαρρέω,* tear asunder.
δια-γνωρίζω, to make known.	διαρρήδην, adv., definitely.
δι-άγω,* to lead through, to go through, to spend one's time, to live.	δια-σκορπίζω, to disperse.
διάδοσις, εως, ή, tradition.	δια-σπείρω, to disperse.
διαθήκη, ης, ή, a testament.	δια-στρέφω,* to pervert.
δια-καθαρίζω, to cleanse.	δια-τελέω,* to accomplish, to continue, to finish.
	δια-τρίβω, to delay, remain.
	δια-φέρω,* to carry through, to differ, to surpass.
	δια-φημίζω, to spread abroad.
	δια-χλευάζω, to mock, scoff.
	διδάσκαλος, ον, ὁ, a teacher, a master.
	διδάσκω, διδάξω, to teach.

διδαχή, ἡς, ḡ, a teaching.
διδραχμον, ου, τό, a double drachm.
Διδυμος, ου, ὁ, Didymus.
διδωμι, δώσω, ἔδωκα, δέδωκα, δέδομαι, ἔδθην, to give.
δι-έρχομαι,* to go through.
διετής, ἐς, two years old.
δι-ιστημι,* to put apart, to stand apart.
δικαιος, α, ον, just.
δικαιοσύνη, ης, ḡ, justice.
δικαιόω, to justify.
δικαιωμα, ατος, τό, ordinance.
δικαιως, adv., justly.
δικτυον, ου, τό, a net.
διό, (διὰ ὅ,) conj., wherefore.
διόλου, adv., altogether.
δι-ορίζω, to define, explain.
δι-ορύσσω, to break through.
διότι, conj., because.
δις, adv., twice.
διστάξω, to be in doubt, to hesitate.
δισχιλιοι, αι, α, two thousand.
διψάω, to thirst.
διωγμός, οῦ, ὁ, a persecution.
διώκω, to pursue.
διωξις, εως, ḡ, a pursuit, snare.

δόγμα, ατος, τό, a decree.
δοκέω, δόξω or δοκήσω etc., to seem, to think. δοκεῖ μοι, it seems to me, I determine.
δόλος, ου, ὁ, craft, treachery.
δόντα, see διδωμι.
δόξα, ης, ḡ, glory.
δοξάζω, to praise.
δούλη, ης, ḡ, a hand-maid.
δούλος, ου, ὁ, servant, slave.
δοχή, ἡς, ḡ, reception, feast.
δραγμή, ης, ḡ, a drachm.
δράκων, οντος, ὁ, a dragon.
δύναμαι, δυνήσομαι, δεδύνημαι, ἔδυνήθην, to be able, I can.
δύναμις, εως, ḡ, power.
δυνατός, ἡ, ὅν, able, possible.
δύνω, δύσω, etc., 2 aor., ἔδυν, to cause to enter, to enter.
δύο, δυοῖν, two. ἀνὰ δύο, two by two.
δύσκολος, ον, hard, difficult.
δυσκόλως, adv., hardly.
δύω, the same as δύνω.
δώδεκα, twelve.
δωρεά, ἄς, ḡ, a gift. δωρεάν, adv., as a gift, freely.
δωρέω, to offer gifts. donate.
δώσω, see διδωμι.

E

- ἔάν, conj., if, see ἤν.
- ἔαυτοῦ, ἡς, οὐ, reflex. pron., of himself, etc., also reflex. pron. for first and second persons.
- ἔβδομάς, ἀδος, ἡ, a week.
- ἔβδομήκοντα, seventy.
- ἔβδομηκοντάκις, adv., seventy times,
- Ἐβραῖος, α, or, Hebrew.
- ἐβραϊστί, adv., in Hebrew.
- ἔγγιζω, to draw near, to be at hand.
- ἔγένετο, see γίγνομαι.
- ἔγ-γράφω, to inscribe.
- ἔγγύς, adv., near.
- ἔγειρω, ἔγερέω ἥγειρα, ἔγήγερκα, ἔγήγερμαι, ἥγέρθην, to raise, to arouse. Pass., to arise.
- ἔγρήγορα, I am awake.
- ἔγκαλνια, ων, τά, the encenia.
- ἔγ-κακέω, to lose courage.
- ἔγ-κατα-λείπω,* to leave.
- ἔγ-κρύπτω, to hide in.
- ἔγνώκειτε, see γιγνώσκω.
- ἔγνώριστεν, see γνωρίζω.
- ἔγνωσταν, see γιγνώσκω,
- ἔγ-χειρέω, to take in hand.
- ἔγ-χειρίζω, to hand over.
- ἔγώ, ἔμοῦ or μοῦ, I.
- ἔγωγε, I, for my part.
- ἔδαφίζω, to level with the ground, to raze, destroy.
- ἔξήτουν, see ξητέω.
- ἔθέλω, ἔθελήσω, ἥθελησα, ἥθεληκα, to wish, to desire.
- ἔθίζω, ἔθισω, εἴθισα, εἴθικα, εἴθισμαι, εἴθισθην, to accustom.
- εἴωθα, I am accustomed.
- ἔθνικός, ἡ, ὅν, heathen.
- ἔθνος, ους, τό, a nation. τὰ ἔθνη, the nations, Gentiles.
- ἔθος, ους, τό, a custom.
- εἰ, conj., if. see ἤν.
- εἰ, thou art. yee εἰμι.
- εἴη, see εἰμι.
- ἔδομεν, εἶδον, see δράω.
- ἔδος, ους, τό, a form.
- ἔδωλόθυτον, ου, τό, a thing sacrificed to an idol.
- ἔκοσι, twenty.
- ἔκω, to yield.
- ἔκών, ὅνος, ἡ, a likeness.
- εἰμί, I am. see grammar.
- εἰμι, to go. see grammar.
- εἴπατε, see φημι.

εἰπον, *see φημι.*

εἰρήνη, η, ἡ, peace.

εἰρηνοποιός, οῦ, ὁ. a peace-maker.

εἰς, prep., acc., into, among.

εἷς, μλα, ἕν, one.

εἰς-άγω,* to lead in.

εἰς-ακούω,* to hear.

εἰς-δέχομαι, receive, admit.

εἰς-ελθών, see εἰς-έρχομαι.

εἰς-έρχομαι,* to go in, enter.

εἰς-ηκούσθη, see εἰς-ακούω.

εἰς-φέρω,* to bring in.

εἰς-χέω,* to pour in.

εἶτα, adv., then, afterwards.

εἴχε, imperfect tense of ἔχω.

εἴωθα, 2 pf. of ἔθιζω. κατὰ τὸ

εἴωθός, according to one's custom.

ἐκ, ἐξ, prep., gen., out of, after. ἐκ τούτου, after, in consequence of this. ἐκ δεξιᾶς, on the right. ἐξ ἶσου, equally. ἐκ δευτέρου, for the second time, again.

ἐκαστος, η, ον, each, every.

ἐκάστοτε, adv., each time, at any time.

ἐκατόν, one hundred.

ἐκατονταετηρίς, *lōos, ἡ*, a period of 100 years, a century.

ἐκατονταπλασίων, ον, ονος, a hundred-fold.

ἐκατοντάρχης, ον, ὁ, and

ἐκατόνταρχος, ον, ὁ, a centurion.

ἐκ-βαίνω,* to go out.

ἐκ-βάλλω,* to cast out.

ἐκ-δικέω, to avenge.

ἐκδίκησις, εως, ἡ, an avenging.

ἐκ-δύω,* to strip.

ἐκεῖ, adv., there.

ἐκεῖθεν, adv., thence.

ἐκεῖνος, η, ο, dem. pron., that.

ἐκεῖστε, adv., thither.

ἐκ-θαμβέω, to amaze.

ἐκκλησία, ας, ἡ, the church.

ἐκ-κλίνω,* to deviate.

ἐκ-κομίζω, to bring out.

ἐκ-κόπτω, to cut out.

ἐκ-λάμπω, to shine forth.

ἐκ-λέγω,* to pick out, select.

ἐκ-λείπω,* to leave out, fail.

ἐκλεκτός, η, δν, chosen.

ἐκλήθη, see καλέω.

ἐκ-μάστω, to wipe off.

ἐκ-πειράζω, to tempt.

ἐκ-πίπτω,* to be banished.

ἴκπληξις, εως, ἡ, a conster-	ἡλεύθερος, α, ον, free.
nation.	ἡλθωμεν, see ἔρχομαι.
ἐκ-πλήσσω, to knock out, to	Ἐλισάβετ, ἡ, Elizabeth.
amaze, to astonish.	ἔλκος, ους, τό, a wound, sore.
ἐκ-πνέω,* to expire.	ἔλκω, to wound sorely.
ἐκ-πορεύω, to bring or take	ἔλκω, ἔλξω and ἐλκύσω, εἵλκυσσα,
out. Mid., to go, walk out.	εἵλκυσκα, εἵλκυσμα, εἵλκυσθην,
ἐκρύβη, see κρύπτω.	to draw, drag, force along.
ἐκστασις, εως, ἡ, an ecstasy,	Ελλάς, ἄδος, ἡ, Greece.
astonishment, distraction.	"Ἐλλην, ηνος, ὁ, a Greek. ol
ἐκ-τείνω,* to stretch forth.	"Ἐλληνες, the Gentiles.
ἐκτενής, ἐς, intense, fervent.	Ἐλληνίς, ιδος, ἡ, a Greek or
ἐκ-τινάσσω, to shake off.	a Pagan woman.
ἔκτος, η, ον, the sixth.	ἐλληνιστή, adv., in Greek.
ἐκ-χέω,* ἐκ-χύνω,* and ἐκ-	ἐλπίζω, to hope, to expect.
χύνω, to pour forth.	ἐλωΐ, interj., my God!
ἐκ-χωρέω, to go out, depart.	ἐμ-βαίνω,* to go in, to enter.
ἔλαια, ας, ἡ, an olive-tree.	ἐμ-βάπτω, to dip in.
ἔλαιον, ον, τό, oil, an olive.	ἐμ-βλέπω, to look upon.
ἔλαττόω, to lessen.	ἐμ-βριμάσματι, to groan.
ἔλαχιστος, η, ον, smallest. see	Ἐμμαούς, οὐντος, ὁ, Emmaus.
μικρός.	ἐμ-μεινε, see ἐμμένω.
ἔλέγχω, ἐλέγχω, ἥλεγχα, — ἐλή-	ἐμ-μένω,* to abide by.
λεγματι, ἥλεγχθην, to refute.	ἐμνήσθησαν, see μιμνήσκω.
ἔλεέω, to pity, to have mercy.	ἐμνηστεύθη, see μηνηστεύω.
ἔλεμοσύνη, ης, ἡ, pity, alms.	ἐμός, ἡ, δν, my, mine.
ἔλεήμων, ον, ονος, merciful.	ἐμ-παίζω, ξω, τό mock.
ἔλεος, ον, ὁ, and ἐλεος, εους, τό,	ἐμ-πέσω, see ἐμπίπτω.
pity, mercy, compassion.	ἐμ-πίπτω,* to fall in, among.

ἐμπλεως, <i>ων</i> , full of.	ἐνθεν, adv., hence.
ἐμπόριον, <i>ου</i> , <i>τό</i> , a market- place, an emporium.	ἐν-θυμέομαι, to think of.
ἐμπορος, <i>ου</i> , <i>ό</i> , a merchant.	ἐνιαύσιος, <i>α</i> , <i>ον</i> , one year old.
ἐμπροσθεν, adv., before.	ἐνιαυτός, <i>οῦ</i> , <i>ό</i> , a year. ἐνιαυτὸν <i>κατ'</i> ἐνιαυτόν, year by year.
ἐμ-πτύω,* to spit upon.	ἐνιοι, <i>αι</i> , <i>α</i> , some persons.
ἐμπυρος, <i>ον</i> , fiery.	ἐνίστε, adv., at times.
ἐμ-φανίζω, to manifest.	ἐν-ισχύω, to strengthen.
ἐμφοβος, <i>ον</i> , frightened.	ἐννατος, <i>η</i> , <i>ον</i> . the ninth.
ἐμ-φυσάω, to breath upon.	ἐννέα, nine.
ἐν, prep., dat., in, among.	ἐν-νοέω, to think of.
ἐν-αγκαλίζομαι, to take into one's arms.	ἐν-οικέω, to inhabit.
ἐναντίον, adv., before, oppo- site, against.	ἐνοχος, <i>ον</i> , liable, guilty.
ἐναντίος, <i>α</i> , <i>ον</i> , contrary.	ἐν-ταφιάζω, to bury.
ἐνδεκα, eleven.	ἐνταφιασμός, <i>οῦ</i> , <i>ό</i> , a burial.
ἐνδέκατος, <i>η</i> , <i>ον</i> , the eleventh.	ἐνταῦθα, adv., here.
ἐν-διδύσκω, same as ἐν-δύω.	ἐν-τέλλομαι, to command.
ἐνδόν, adv., within.	ἐντεῦθεν, adv., hence.
ἐνδυμα, <i>ατος</i> , <i>τό</i> , raiment.	ἐντολή, <i>ῆς</i> , <i>ή</i> , commandment.
ἐν-δύω,* to put on, to clothe.	ἐν-τρέπω,* to turn in, to put to shame. P., to care for.
ἐνεκα, or ἐνεκεν, adv., for the sake of.	ἐν-τυλίσσω, to wrap up.
ἐνενήκοντα, ninety.	ἐνώπιον, in the presence of.
ἐν-εργέω and ἐν-εργέομαι, to work, act, accomplish.	ἕξ, six.
ἐνεργός, <i>όν</i> , active.	ἕξ, see ἕκ.
ἐν-ετειλάμην, see ἐν-τέλλομαι.	ἕξ-άγω,* to lead out.
	ἕξ-αιρέω,* to rescue.
	ἕξ-αιτέω, to beg off, demand.
	ἕξαιφνης, adv., suddenly.

<p>ἐξ-αλείφω,* to wipe off.
ἐξ-απατάω, to deceive.
ἐξ-αρκέω, to suffice.
ἐξ-αρνέομαι, to deny, refuse.
ἐξ-έβαλε, see ἐκ-βάλλω.
ἐξ-ελε, see ἐξ-αιρέω.
ἐξ-ελέγχω,* to convince.
ἐξεστι, it is allowed, possible.
ἐξετάζω, question, examine.
ἐξ-έρχομαι,* to come out.
ἐξ-ηγόμαι, to relate, explain.
ἐξ-ήλθε, see ἐξ-έρχομαι.
ἐξῆς, adv., in order, next.
ἐξήγησις, εως, ἡ, explanation.
ἐξήκοντα, sixty.
ἐξ-ιστημι,* to amaze.
ἐξ-ομολογέω, --έομαι, confess.
ἐξ-ορκίζω, to conjure.
ἐξ-ουδενέω, or ἐξ-ουδενίζω, or ἐξ-
ουδενώ, and ἐξ-ουθενέω, to
set at naught, to scorn.
ἐξουσία, as, ἡ, power.
ἐξω, adv., outside.
ἐξώτερος, α, ον, outer.
έσπρη, ἥς, ἡ, a feast.
ἐπαγγελία, as, ἡ, a promise.
ἐπ-αγγέλλω, to announce.
ἐπ-άγω,* to bring on.
ἐπ-αινέω,* praise, commend.</p> | <p>ἐπ-αἴρω, to lift up.
ἐπ-αν-άγω,* to come back a-
gain, to launch forth.
ἐπ-αν-έρχομαι,* to return.
ἐπ-ανα-παύομαι, to rest.
ἐπάνω, adv., above.
ἐπ-άραντες, see ἐπ-αἴρω.
ἐπαύριον, adv., to morrow.
τῇ ἐπαύριον, on the follow-
ing day.
ἐπει, conj., since.
ἐπειδή, conj., when.
ἐπειτα, adv., afterwards.
ἐπ-έρχομαι,* to come upon.
ἐπ-ερωτάω, to ask, question.
ἐπ-εσκέψατο, see ἐπισκέπτομαι.
ἐπεσον, see πίπτω.
ἐπ-έταξεν, see ἐπι-τάσσω.
ἐπί, prep., gen., dat., acc. 1. of
persons: ἐπὶ τοῦ, in that
person's life time; ἐπὶ τῷ,
in that person's power;
ἐπὶ τόν, againt. 2. of things:
ἐπὶ τοῦ, on; ἐπὶ τῷ, at; ἐπὶ¹
τόν, unto.
ἐπι-βαίνω,* to mount.
ἐπι-βάλλω,* to throw to. to
fall to. τὸ ἐπιβάλον, οντος,
one's share.</p> |
|---|--|

ἐπι·βιβάζω, to put upon.	ἐπίσταμαι, ἐπιστήσομαι, ἡπι· στήθην, to understand.
ἐπι·βλέπω, to look upon.	ἐπιστάτης, ου, ὁ, lord, master.
ἐπι·βουλή, ἡς, ἡ, a plot.	ἐπι·στρέφω,* turn, convert.
ἐπι·γιγνώσκω,* to recognize.	ἐπι·συν·άγω,* to gather.
ἐπι·γραφή, ἡς, ἡ, inscription.	ἐπι·ισχύω, to insist.
ἐπι·δείκνυμι,* to show.	ἐπι·τάσσω, to order, to com· mand.
ἐπι·δίδωμι,* to give to.	ἐπι·τήδειος, α, ον, useful.
ἐπι·ζητέω, to look for, require.	ἐπι·τίθημι,* to impose, add.
ἐπι·θυμέω, to desire.	ἐπι·τιμάω, to rebuke.
ἐπι·θυμία, ας, ἡ, a desire.	ἐπι·τρέπω,* to entrust, allow.
ἐπι·καλέω,* to call upon.	ἐπι·φώσκω, to dawn.
ἐπι·κειμαι,* to sit on, insist.	ἐπι·χέω,* to pour on.
ἐπι·κρατέω, to conquer.	ἐπλήσθη, see πίμπλημι.
ἐπι·κρίνω,* to adjudicate.	ἐποίησας, see ποιέω.
ἐπι·λέγω,* to say in addition, to surname.	ἐπομαί, ἔψομαι. ἐσπόμην, to follow.
ἐπι·μελέομαι, to take care of.	ἐπόμενος, η, ον, following.
ἐπι·μένω,* to remain at, insist.	ἐπράχθην, see πράττω.
ἐπι·ορκέω, to forswear one's self.	ἐπτά, seven.
ἐπιούσιος, α, ον, daily.	ἐπτακαίδεκα, seventeen.
ἐπι·πίπτω,* to fall upon.	ἐπτάκις, adv., seven times.
ἐπι·σκέπτομαι, to regard.	ἔργαζομαι, augm., ει, to work.
ἐπι·σκοπέω, to oversee.	ἔργάτης, ου, ὁ, a workman.
ἐπισκοπή, ἡς, ἡ, a visitation, office of overseer, or of bishop.	ἔργον, ου, τό, a work, deed.
ἐπισκοπος, ου, ὁ, a bishop.	ἔρημος, ον, solitary, desolate.
ἐπι·σπάω, to draw to.	ἔρημόω, to lay waste.

ἐρήμωσίς, εως, ἡ, devastation.	ἢτι, adv., still, yet.
ἐρίφιον, ου, τό, a little goat.	έτοιμάζω, to prepare.
ἐριφος, ου, ὁ, a goat.	έτοιμος, η, ον, ready.
ἐρμηνεύω, το interpret.	ἔτος, ους, τό, a year.
ἐρομαι, ἐρήσομαι, ἥρδυμην, ask.	εὐαγγελίζω, or -ομαι, to announce good tidings, to evangelize, to preach the gospel.
ἐρόθετην, ἐρόήθην, see φημι.	εὐαγγέλιον, ου, τό, the gospel.
ἐρωτάω, to ask, to request.	εὐαγγελιστής, ου, ὁ, an evangelist.
ἐρώτησις, εως, ἡ, a question.	εὐγενής, ἔs, noble.
ἐρχομαι, ἐλεύσομαι, ἥλθον, ἐλή-	εὐγνωστος, ον, well-known.
λυθα, to go, to come.	εὐδοκέω, to be well pleased.
ἐσθῆς, ήτος, ἡ, a garment.	εὐδοκία, άs, ἡ, good-will.
ἐσθίω, ἔδομαι, ἔφαγον, ἐδήδοκα,	εὐεργεσία, άs, ἡ, a benefit.
ἐδήδεσμαι, ἥδεσθην, to eat.	εὐθέως, adv., immediately.
ἐσπέρα, ας, ἡ, evening.	εὐθύς, adv., immediately.
ἐσται, future of εἰμι.	εὐθύς, εῖα, ν, straight. ἡ εὐθεῖα, the straight way.
ἐστί, see εἰμι. ἔστιν οὖ, αἱ, ἄ;	εὐκαιρία, αs, ἡ, opportunity.
ἔστιν ὅν, etc., some; ἔστιν	εὐκαιρος, ον, favorable.
οὐ, somewhere; ἔστιν ἡ, in	εὔκολος, ον, quiet, peaceable.
some way; ἔστιν δπως in	εύκοπος, ον, easy.
some manner; ἔστιν ὑπο-	εὐλαβής, ἔs, pious.
λαβεῖν, we may suppose.	εὐλογέω, to bless, to praise.
ἔστώς, ἔστωσα, ἔστός ορ ἔστώς,	εὐλογητός, ἡ, ὅν, blessed.
ἔστωτος, ἔστωσης, ἔστωτος,	εύμενής, ἔs, well disposed.
P. part. of ὑστημι, standing.	εύμενῶς, adv., kindly.
ἔσχατος, η, ον, last, extreme.	
τὸ ἔσχατον, ου, the end.	
έταῖρος, ου, ὁ, a companion,	
a friend.	
ἔτερος, α, ον, the other.	

εὐρίσκω, εὐρήσω, εὐρον, εὕρηκα,
εὑρημαι, εὐρέθην, to find.
Εὐρώπη, ης, ἡ, Europe.
εὐσεβεία, ας, ἡ, piety.
εὐσεβής, ἐς, pious.
Εὐσέβιος, ου, δ, Eusebius.
εὐσεβῶς, adv., piously.
εὐσχήμων, ον, noble, honor-
able.
εὔτολμος, ον, brave.
εὐτόνως, adv., incessantly.
εὐφραίνω, to cheer, rejoice.
εὐφροσύνη, ης, ἡ, gladness.
εὐχαριστέω, to give thanks.
Εὐχαριστία, ας, ἡ, Eucharist.
εὐχή, ης, ἡ, a wish, a prayer.
εὐχομαι, to pray.
εὐώνυμος, ον, left.
ἐφάνη, see φαίνω.
ἐφάπαξ, adv., at once.
ἐφ-άπτομαι, to lay hold of.
Ἐφέσιος, α, ον, Ephesian.
ἐφη, see φημι. inserted in di-
rect discourse, says he.
Ἐφραΐμ ὁ, Ephraim.
ἐφφαθά, be thou opened.
ἐχθρός, ἄ, ὅν, hostile.
ἐχθρός, οῦ, ὁ, an ennemy.
ἐχιδνή, ης, ἡ, a serpent, viper.

ἔχω, ἔξω and σχήσω, ἔσχον,
ἔσχηκα, ἔσχημαι, ἔσχέθην, to
have. with adverbs, to be.
ἔχομαι τινος, to cling to.
ἔχων with Pres. Indicative
adds a notion of duration,
as φλυαρεῖς ἔχων, you keep
chattering; μή μου ἀπτου
ἔχουσα, dont stay at my
feet, dont keep touching
me.
ἔως, adv., until, as far as.
ἔως, conj., while, until.

Z

Ζακχαῖος, ον, δ, Zaccheus.
Ζαχαρίας, ον, δ, Zachary.
ζάω, ζῆσω or ζῆσομαι, to live.
Ζεβεδαῖος, ον, δ, Zebedee.
ζεύγνυμι, -ώ, ζεύξω, ἔζευξα, —
ἔζευγμαι, ἔζεύχθην, or ἔζεγην,
to join.
ζῆλος, ον, δ, zeal.
ζημιόω, to injure, to harm.
ζητέω, to seek.
ζιζάνιον, ον τό, cockle.
ζύμη, ης, ἡ, a leaven.
ζυμόω, to leaven.
ζωγρέω, to take alive, catch.

ζωή, ης, ἡ, life.
ζῶν, ζῶσα, ζῶν, see ζάω.
ζώνη, ης, ἡ, a girdle.
ζώνυμι, ζώσω, ἔζωσα, έζωκα,
ἔζωσμαι, ἔζώσθην, to gird.
ζωννύω, to gird.
ζωποιέω, to make alive, to
quickén.

H

ἢ, conj., 1. disjunctive, or.
ἢ....ἢ..., either,or.
2. interrogative, whether.
ἢ...,ἢ..., whether ..., or.
3. comparative, — than.
Πεπονθέναι μείζω ἢ κατὰ δά-
κρνα, to have suffered af-
flictions too great for tears
Νεώτεροι εἰσιν ἢ ὥστε εἰδέναι,
they are too young to
know. Νόσημα μείζον ἢ φέ-
ρειν, an affliction too great
to bear.
ἢ, adv., 1. confirmative, tru-
ly, verily. 2. interrogative,
what?, pray?, can it be?
ἢ, see ὁ, ἡ, τό.
ἢ, see ὅς, ἡ, ὁ.
ἢ, subj. of εἰμι.

ἢ, dat. fem. of ὅς, ἡ, ὁ. also
adv., in which way, how.
ἢ μάλιστα δυνατόν, as much
as possible.
ἢ γαγον, see ἀγω.
ἢ γαλλίασε, see ἀγαλλιάω.
ἢ γγικε, see ἐγγίζω.
ἢ γεμοία, as, ἡ, a reign.
ἢ γεμονεύω, to be governor.
ἢ γεμών, ὄνος, ὁ, a governor.
ἢ γέομαι, to lead, to believe,
to think.
ἢ γουν, conj., namely, that is.
ἢ δειτε, see οἶδα.
ἢ δέως, adv., gladly.
ἢ δη, adv., now, already.
ἢ διστος, superlative of ἢ δύς.
ἢ δύς, εῖα, ν, sweet, agreeable.
ἢ κούσθη, see ἀκούω.
ἢ κω, to come, to be present.
ἢ λθε, see ἔρχομαι.
Ἠλίας, ου, ὁ, Elias.
ἢ λικία, as, ἡ, age, size.
ἢ λιος, ου, ὁ, the sun.
ἢ λος, ου, ὁ, a nail.
ἢ μέρα, as, ἡ, a day. καθ' ἡμέ-
ραν, daily. εἰς ἡμέραν, from
day to day.
ἢ μιθανής, ἐς, half-dead.

ἡμῖν, see ἔγώ.	θάνατος, οὐ, ὁ, death.
ἡμισυ, οὐς, τό, a half.	θανατώ, to put to death.
ἡμισυς, εια, ν, half.	θάπτω, θάψω, ἔθαψα, τέταφα, τέθαμμαι, ἐτάφην, to bury.
ἥν, see εἰμί, I am.	θαρράλεος, α, ον, bold.
ἥν, from εἰ, if, and ἂν. see ἂν.	θαρρέω or θαρσέω, to be bold.
ἥρθη, see αἴρω, to lift up.	θαρρύνω and θαρσύνω, to en- courage.
Ἡρώδης, ον, ὁ, Herod.	θαῦμα, ατος, τό, a wonder.
Ἡρωδιανοί, ὄν, οι, the He- rodians.	θαυμάζω, to admire.
Ἡρωδιάς, ἀδος, ἡ, Herodias.	θαυμάσιος, α, ον, wonderful.
Ἡσαΐας, ον, ὁ, Isaiahs.	θαυμαστός, ἡ, ὅν, admirable.
ἥσταν, see εἰμί.	θέαμα, ατος, τό, a spectacle.
ἥσπασατο, see ἀσπάζομαι.	θεάομαι, to see, to view.
ἥσταομαι, to be defeated.	θέλημα, ατος, τό, a will.
ἥστων or ἥττων, ον, comp. of κακός.	θέλω, θελήσα, ἐθέλησα, to wish.
ἥφ-ιον, imperfect of ἀφ-ίημι.	θεραπεύω, to heal, to cure.
ἥχη, ἦς, ἡ, and ἥχος, ον, ὁ, or	Θεός, οὐ, ὁ, God.
ἥχος, ους, τό, and ἥχω, ους, ἡ,	θεοσεβής, ἐς, devout.
a noise, a sound, a roar.	θεραπεύω, to serve, assist.
Θ	θερίζω, to harvest, to reap.
Θαδδαῖος, ον, ὁ, Thaddeus.	θερισμός, οῦ, ὁ, a harvest.
Θάλασσα, ης ἡ, the sea.	θεριστής, οῦ, ὁ, a harvester.
Θάλλω, θαλέω, ἔθαλον, τέθηλα, to bloom, to flourish.	θερμαίνω, to warm.
Θαυμβέω, to amaze, astonish.	θεωρέω, to see, to view.
Θάμbos, ους, τό, amazement.	θεωρία, ας, ἡ, a sight.
Θανάσιμος, η, ον, deadly.	θιγγάνω, θιξομαι, ἔθιγον, touch.
	θήκη, ης, ἡ, a scabbard.
	θῆς, θητός, ὁ, a hired laborer.

θησαυρίζω, to heap up treasures.
θησαυρός, οῦ, ὁ, a treasure.
θητεύω, to serve for hire.
θλῖψις, εως, ἡ, an affliction.
θνήσκω, θανέομαι, ζήθανον, τέθνηκα, to die.
θορυβάζω, same as θορυβέω.
θορυβέω, to trouble, distract.
θόρυβος, ου, ὁ, noise, tumult.
θρηνέω, to wail.
θρίξ, τριχός, ἡ, a hair.
θρόμβος, ου, ὁ, a drop.
θρόνος, ου, ὁ, a throne.
θυγάτηρ, τρόβος, ἡ, a daughter.
θυμός, οῦ, ὁ, anger, rage.
θυμόω, to enrage.
θύρα, ας, ἡ, a door.
θυσία, ας, ἡ, a sacrifice.
θύω, to sacrifice, to kill.
Θωμᾶς, ἄ, ὁ, Thomas.

I

'Ιάειρος, ου, ὁ, Jairus.
'Ιακώβ, ὁ, Jacob.
'Ιάκωβος, ου, ὁ, James.
ἰάομαι, to heal, to cure.
ἴασις, εως, ἡ, a healing, cure.
ἰατρός, οῦ, ὁ, a physician.

ἰδέ, ιδε, ιδού, and ιδού, interj.,
lo!, behold! Compare with
2 aor. imp. of εἶδον, εἶδομην.
ἰδέα, ας, ἡ, appearance, face.
ἰδίος, α, ον, private, personnel.
κατ' ιδιον, apart.
ἰδρώς, ωτος, ὁ, sweat.
ἴδωμεν, see ὄράω.
ἴδων, ούσα, δν, see ὄράω.
ιερατεύω, to sacrifice.
'Ιερεμίας, ου, ὁ, Jeremias.
ιερεύς, έως, ὁ, a priest.
'Ιεριχώ, ἡ, Jericho.
ιερόν, οῦ, τό, a temple.
ιερός, ἄ, δν, holy.
'Ιεροσόλυμα, τό, Jerusalem.
'Ιεροσόλυμα, αν, τά, "
'Ιερουσαλήμ, τό, "
'Ιεροσολυμίτης, ου, ὁ, a man
of Jerusalem.
ἴημι, ἤσω, ἤκα, εἶκα, εἶμαι, ξθην
and εἴθην, to send.
'Ιησοῦς, οῦ, ὁ, Jesus.
ἰκανός, ἡ, δν, sufficient, able.
ἰκανὸν ποιῆσαι, to please.
ἰλαρός, ἄ, δν, propitious.
ἰλάσκομαι, ιλάσομαι, ιλασάμην,
ιιλάσθην, to propitiate. ιιλα-
σθητί, be thou propitious.

ἱλεως, *aw*, gracious. ἡλεώς σοι,

God be propitious to thee.

ἱμάς, ἀντος, δ, a strap, latchet.

ἱμάτιον, ου, τό, a garment.

ἱματισμός, οῦ, δ, a garment.

ἱνα, conj., in order that.

ἱνα, adv., where. ἱνα τι; why?

Ἰνδία, ας, η, India.

Ἰορδάνης, ου, δ, the Jordan.

Ἰουδαία, ας, η, Judea.

Ἰουδαῖος, ου, δ, a Jew.

Ἰούδας, α, δ, Judas.

ἵππος, ου, δ, a horse.

Ἰσκαριώτης, ου, δ, Iscariot.

ἴσος or ἴσος, η, ον, equal. ἕξ

ἴσου, equally.

Ἰσραήλ, τό, Israel.

ἴστημι, στήσω, ἔστησα, ἔστην,

ἴστηκα, ἔσταμαι, ἔστάθην, to

place. ἔστην and ἔστηκα, to

stand.

ἰσχυρός, α, δν, strong, severe.

ἰσχύς, ύνος, η, strength.

ἰσχύω, to be strong, able, to

profit.

ἰχθύς, ύνος, δ, a fish.

ἴχνος, ους, τό, a footstep.

Ἰωάννης, ου, δ, John.

Ἰωήλ, δ, Joel.

ἰών, ιοῦσα, ιόν, οὐε εἰμι, to go.

Ἰωνᾶς, α, δ, Jonas.

Ἰωσήφ, δ, Joseph.

K

κάγω, from καὶ ἐγώ, and I.

καθ' see κατά.

καθ-αιρέω,* to take down.

καθαρίζω, to clean, cleanse.

καθαρισμός, οῦ, δ, a purification, a cleaning.

καθαρός, α, δν, clean, pure.

καθέδρα, ας, η, a seat, chair.

καθέζομαι, καθεδέομαι, ἐκαθέσθην, to sit down.

καθεύδω, καθευδήσω, ἐκαθεύδησα, κεκαθεύδηκα, to sleep.

κάθ-ημαι, ἐκαθήμην, to sit.

καθίζω, καθιέω, ἐκάθισα, to sit down.

καθ-ίστημι,* to constitute.

καθολικός, ή, δν, catholic.

καθόλου, adv., altogether.

καθότι, adv., even as.

καθώς, adv., just as.

καί, conj., and, also. καὶ..., καὶ..., both..., and. καὶ γε, and indeed; καὶ γάρ, for.

Καϊάφας, α, δ, Caiaphas.

καινός, ἡ, ὅν, new.
καιρός, οὐ, ὁ, time, moment.
Καῖσαρ, *apos*, ὁ, Cæsar.
Καισάρεια, *as*, ἡ, Cæsarea.
καίω, καύσω, etc., to burn.
κάκεῖνος, from καὶ ἐκεῖνος.
κακοποιέω, to do evil.
κακοποιός, *bv*, evil-doing.
κακός, ἡ, *bv*, bad. τὸ κακόν, evil.
κακοῦργος, *ou*, ὁ, a malefactor.
κακῶς, adv., badly.
κάλαμος, *ou*, ὁ, a reed.
καλέω, καλέσω, ἐκάλεσα, κέκλη-
κα, κέκλημα, ἐκλήθην, to call.
καλλίνικος, *ou*, triumphant.
καλός, ἡ, *bn*, beautiful, good.
καλύπτω, to hide, conceal.
καλῶς, adv., well.
κάμηλος, *ou*, ὁ or ἡ, a camel.
κάμινος, *ou*, ὁ, oven, furnace.
κἄν, for καὶ εἰ ἀν.
Κανᾶ, ἡ, Cana.
Καναναῖος, *ou*, ὁ, a Canaanite.
Κανανίτης, *ou*, ὁ, a Canaanite.
Καπερναούμ, ἡ, Capernaum.
Καππαδοκία, *as*, ἡ, Cappado-
cia.
καρδία, *as*, ἡ, the heart.
καρπός, οῦ, ὁ, the fruit.

κατά, κατ', καθ', prep. 1. gen.,
down from, against, be-
low. 2. acc., by, at, ac-
cording to, in, as to, a
bout. καθ' ἡμέραν, day by
day, daily. εἰς καθ' εἰς, one
by one; καθ' ἐν ἔκαστον, one
by one; κατ' ἔθνη, by na-
tions.
κατα-βαίνω,* to descend.
κατα-βάλλω,* to throw down.
κατα-βέβαιόματι, to affirm.
καταβολή, ḥ̄s, ἡ, foundation.
κατα-γελάω,* to laugh at, to
ridicule.
κατ-άγνυμι, ἄξω, ἔαξα, to break
to pieces. ἔαγα, and ἔάγην,
to be broken.
κατα-γράφω, to write down.
κατ-άγω,* to bring down.
κατα-δέω,* to bind or tie up.
κατα-δικάζω, to condemn.
κατα-διώκω, to persecute.
κατα-καίω,* to burn down,
to consume.
κατα-καλέω,* to call down.
κατά-κειμαε,* to lie down.
κατα-κλίνω,* to lay down. P.,
to sit down, esp., at table.

κατα-κρημνίζω, to hurl down.
κατα-κρίνω,* to condemn.
κατάκρισις, εως, ἡ; a condemnation.
κατα-κύπτω, to stoop down.
κατα-λείπω,* to leave behind.
κατάλυμα, ατος, τό, an inn.
κατα-λύω, to destroy, to take up quarters.
κατα-μαρτυρέω, to bear witness against.
κατα-νεύω, to nod, beckon.
κατα-νύσσω, aor. pass., ἐνύ-γην, to prick, to give compunction.
κατ-αξιώ, to deem worthy.
καταπέτασμα, ατος, τό, a veil.
κατα-πίπτω,* to fall down.
κατα-ποντίζω, to drown into the sea.
κατ-αράομαι, to curse.
κατ-αργέω, to render idle, to encumber.
κατ-αριθμέω, to count among.
κατ-αρνέομαι, to deny.
κατ-αρτίζω, to repair.
κατα-σκάπτω, to raze.
κατα-σκευάζω, to prepare.
κατα-σκηνώω, to dwell.

κατασκήνωσις, εως, ἡ, a nest, a resting place.
κατα-σκώπτω, to jeer, jest.
κατα-στρέφω,* to overthrow.
κατα-σφάζω or κατα-σφάττω, ξω, to kill.
κατα-τίθημι,* to put down.
κατα-φιλέω, to kiss fondly.
κατα-φρονέω, to despise.
κατα-χέω, to pour down.
κατα-ψύχω, to cool, refresh.
κατέναντι, adv., right over against.
κατ-έπεσον, see κατα-πίπτω.
κατ-εσθίω,* to eat up, devour.
κατ-ευλογέω, to bless.
κατ-έφαγον, see κατ-εσθίω.
κατ-έχω,* to lay hold of, to seize, to occupy.
κατηγορέω, to accuse.
κατηγορία, ας, ἡ, accusation.
κατήγορος, ου, δ, an accuser.
κατηφής, ἐς, downcast.
κατ-ισχύω, to prevail.
κατ-οικέω, to inhabit.
κάτω, adv., down, below.
Καφαρναούμ, ἡ, Capharnaum
Κεδρών, ὁ, Cedron.
κεὶ, see καὶ εἰ, and if, even if.

- κείμαι, ἔκείμην, κείσομαι, to lie.
- κειρία, *as ή*, a band, a cord,
the grave-clothes.
- κελεύω, to order, command.
- κενός, *ή, δν*, empty.
- κεραμεύς, *έως, ό*, a potter.
- κεράμιον, *ου, τό*, a pitcher.
- κερδαίνω, κερδανέω, ἐκέρδανα,
to gain.
- κερματίζω, to change money.
- κεφαλή, *ῆς, ή*, a head.
- κεχαριτωμένος, *η, ον*, Perfect
Part. of *χαριτώω*, (to show
favor to.) Translate both
root and tense and form
and call it “Blessed.”
- κῆπος, *ου, ό*, a garden.
- κηπουρός, *οῦ, ό*, a gardner.
- κηρίον, *οι, τό*, a honey comb.
- κήρυγμα, *ατος, τό*, preaching.
- κηρύσσω, proclaim, preach.
- κῆτος, *ους, τό*, a whale.
- Κηφᾶς, *ᾶ, ό*, Cephas.
- κινέω, to move, to shake.
- κλάδος, *ου, ό*, a branch.
- κλαίω, κλαύσομαι, ἔκλαυσα, κέ-
κλαυμαι, to weep, to weep
over.
- κεκλαυμένος, *η, ον*, ba-
thed in tears.
- κλάσις, *εως, η*, a breaking.
- κλάσμα, *ατος, τό*, a fragment.
- κλαυθμός, *οῦ, ό*, a wailing.
- κλάω, κλάσω, ἔκλασσα, κέκλακα,
κέκλασμαι, ἔκλασθην, break.
- κλείς, κλειδός, *ή, ή*, a key.
- κλεῖς, acc. plur. for κλεῖδας.
- κλείω, κλείσω, ἔκλεισα, κέκλει-
σμαι, ἔκλεισθην, to shut.
- κλέπτης, *ου, ό*, a thief.
- κλέπτω, κλέψω, ἔκλεψα, κέκλο-
φα, κέκλεμμαι, ἔκλέφθην and
ἔκλαπην, to steal.
- Κλεοπᾶς, *ᾶ*, and Κλεωπᾶς, *ᾶ,*
ό, Cleopas, or Cleophas.
- κλῆμα, *ατος, τό*, a branch.
- κληρονομέω, inherit, obtain.
- κληρονομία, *ας, η*, an inheri-
tance.
- κληρόνομος, *ου, ό*, an heir.
- κλῆρος, *ου, ό*, a lot.
- κλητός, *ή, δν*, called.
- κλίνη, *ης, ή*, a couch, a bed.
- κλίνω, κλινέω, ἔκλινα, κέκλικα,
κέκλιμαι, ἔκλιθην, to bend,
to incline.
- κοιλία, *ας, η*, the womb.
- κοιμάω, to put to sleep.
- κοινός, *ή, δν*, common.

κοινωνία, *as, ἡ*, communion.
κόκκινος, *η, ον*, scarlet.
κόκκος, *ον, ὁ*, a grain, seed.
κόλασις, *εως, ἡ*, punishment.
κολαφίζω, to buffet, to cuff.
κολλυβιστής, *οῦ, ὁ*, a money-changer.
Κολοσσηνός, ἡ, ὅν, Colossian.
κόλπος, *ον, ὁ*, a bosom.
κολυμβήθρα, *as, ἡ*, a pool.
κομίζω, to bring.
κονιορτός, *οῦ, ὁ*, dust.
κοπάζω, to toil, abate, cease.
κοπιάω, to toil, to labor.
κόπος, *ον, ὁ*, toil, trouble.
κόπριον, *ον, τό*, manure.
κόπτω, to beat one's breast, to weep.
κοράσιον, *ον, τό*, a maiden.
κορβᾶν, *τό*, and κορβανᾶς, *οῦ, ὁ*, a gift, an offering. also, the treasury in the temple.
Κορινθιος, α, ον, Corinthian.
Κορνήλιος, ον, ὁ, Cornelius.
κοσμέω, to adorn.
κόσμος, *ον, ὁ*, order, ornament, the world.
κουστωδία, *as, ἡ*, a guard.
κόφινος, *ον, ὁ*, a basket.

κράββατος, *ον, ὁ*, couch, bed.
κράζω, κράξω, ἔκραξα and ἔκραγον, ἔκραγα, to shout, to scream.
κρανίον, *ον, τό*, a skull.
κράσπεδον, *ον, τό*, the hem.
κρατέω, to seize, lay hold of.
κρατύνω, to strengthen, rule, govern, hold sway.
κραυγάζω, to cry out.
κραυγή, *ῆς, ἡ*, a shout, a cry.
κρέας, κρέως, *τό*, flesh, meat.
κρεμάννυμι, κρεμάσω or κρεμᾶ, ἔκρεμασα, ἔκρεμάσθην, hang.
κρημνός, *οῦ, ὁ*, a cliff.
κρήνη, *ῆς, ἡ*, fountain, spring.
κρίμα, *ατος, τό*, a judgment. a condemnation.
κρίνω, κρινέω, ἔκρινα, κέκρικα, κέκριμαι, ἔκριθην, to judge.
κρίσις, *εως, ἡ*, a judgment.
κριτής, *οῦ, ὁ*, a judge.
κρούω, to knock.
κρυπτός, *ἡ, ὅν*, hidden. ἐν κρυπτῷ, in secret.
κρύπτω, 2. aor. pass., ἔκρύβην, to hide, to conceal.
κρυφαῖος, *η, ον*, secret.
κτάομαι, to acquire, possess.

κτείνω, κτενέω, ἔκτεινα and ἔ-
κτανον, ἀπ-έκτονα, ἐκτάνθην,
to kill.

κτῆμα, ατος, τό, a possession.

κτῆνος, ους, τό, a beast of
burden.

κτίζω, to build, to found.

κύκλος, ου, ὁ, a circle. κύκλῳ,
around about.

κυκλώω, encircle, surround.

κυλλός, ὁ, δν, crippled.

κύμα, ατος, τό, a wave, billow.

κυνάριον, ου, τό, a little dog.

Κύπρος, ου, ἡ, Cyprus.

κύπτω, to stoop.

κύριος, α, ου, supreme.

κύριος, ου, ὁ, a lord, master.

Κυρηναῖος, ου, ὁ, a Cyrenean.

κύων, κυνός, ὁ, ἡ, a dog.

κωλύω, to hinder, to prevent.

κώμη, ης, ἡ, a village.

κωφός, ὁ, δν, deaf, dumb.

Λ

λαγχάνω, λήξομαι, ἔλαχον, ε̄-
ληχα, ε̄ληγμαι, ἔλήχθην, to
obtain by lot.

Λάζαρος, ου, ὁ, Lazarus.

λαιλαψ, απος, ἡ, a storm,

λακέω, to crack, to burst.

λαλέω, to talk, to prate.

λαλιά, ἄσ, ḥ, a talk, speach.

λαμβάνω, λήψομαι, ἔλαβον, ε̄-
ληφα, ε̄ληγμαι, ἔλήφθη, to
take, to catch, to receive.

λαμμᾶ, hebrew adv., why?

λαμπάς, ἄδος, ḥ, lamp, torch.

λαμπρός, ἄ, δν, white, bright.

λαμπρότης, τητος, ḥ, splendor.

λαμπρῶς, adv., splendidly.

λάμπω, to shine.

λανθάνω, λήσω, ἔλαθον, λέληθα,
λέλησμαι, to escape notice.

λαός, οῦ, ὁ, a people.

λατομέω, to hue, to quarry.

λεγεών, ὁνος, δ, a legion.

λέγω, λέξω, ἔλεξα, ε̄λοχα, ε̄-
λεγμαι or λελεγμαι, ἔλέχθην,
to say, to gather, choose.

λείπω, λειψω, ἔλιπον, λέλοιπα,
λέλειμμαι. ἔλείφθην, to leave.

λέντιον, ου, τό, a linen cloth,
a towel.

λέπρα, ας, ḥ, leprosy.

λεπρός, ἄ, δν, leprous.

λεπτόν, οῦ, τό, a lepton, a
small coin.

λεπτός, ḥ, δν, thin.

Λευίτης, οὐ, ὁ, a Levite.
λευκός, ἡ, ὅν, white.
λῆπτος, οὐ, ὁ, silly talk.
ληστής, οῦ, ὁ, a robber.
λίαν, adv., extremely.
λιβάνος, οὐ, ὁ, frankincense.
λιθάζω, to stone.
λιθινός, η, ον, of stone.
λίθος, οὐ, ὁ, a stone.
Λιθόστρωτον, οὐ, τό, Litho-
strotos.
λιθόστρωτος, ον, paved.
λίμνη, ης, ἡ, a lake.
λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine.
λίτρα, ας, ἡ, a pound.
λογίζομαι, to reason.
λογισμός, οῦ, ὁ, a reasoning.
λόγος, ον, ὁ, a word, a reason.
λόγχη, ης, ἡ, a spear, lance.
λοιμός, οῦ, ὁ, a plague.
λοιπός, ἡ, ὅν, remaining, left.
τὸ λοιπόν, henceforth.
λούω, to wash.
λύκος, ον, ὁ, a wolf.
λυμαίνομαι, λυμανέομαι, ἐλυμη-
νάμην, ἐλυμάνθην, to out-
rage, to maltreat.
λυπέω, to grieve.
λύπη, ης, ἡ, grief.

λυτρώω, to ransom, redeem.
λύτρωσις, εως, ἡ, redemption.
λυχνία, ας, ἡ, a lamp-stand.
λύχνος, ον, ὁ, a lamp, a light.
λύω, to loosen, to break.

M

Μάγος, ον, ὁ, a Magian, one
of the wise men.
μαθητεύω, to be a disciple.
μαθητής, οῦ, ὁ, a disciple.
μακαρίζω, to call blessed.
μακάριος, α, ον, blessed.
μακράν, adv., far.
μακρόθεν, and ἀπὸ μακρόθεν,
adv., from afar.
μακρός, ἄ, ὅν, long, distant.
μάλα, adv., very, very much.
μαλακία, ας, ἡ, an infirmity.
μαλακίζω, to soften, move.
μαλακός, ἡ, ὅν, soft, delicate.
μαλάσσω, to soften.
μᾶλλον, adv., rather, more.
Μάλχος, ον, ὁ, Malchus.
μαμωνᾶς, ἄ, ὁ, mammon.
μανθάνω, μαθήσομαι, ἔμαθον, με-
μάθηκα, to learn.
μάννα, τό, manna.
μαργαρίτης, ον, ὁ, a pearl.

Μάρθα, *ης*, *ἡ*, Martha.

Μαρία, *ας*, *ἡ*, Mary.

μαρτυρέω, to bear witness.

μαρτυρία, *ας*, *ἡ*, a testimony.

μαρτύριον, *ον*, *τό*, testimony.

μάρτυς, *μάρτυρος*, *ὁ*, a witness,
a martyr.

Μασσαλία, *ας*, *ἡ*, Marseilles.

μαστιγώ, to scourge.

μαστίγωσις, *εως*, *ἡ*, scourging.

μάστιξ, *ιγος*, *ἡ*, a scourge.

μαστός, *οῦ*, *ὁ*, a breast, pap.

μάταιος, *α*, *ον*, vain, foolish.

μάτην, adv., in vain.

Ματθαῖος, *ον*, *ὁ*, Matthew.

Ματθίας, *α*, *ὁ*, Matthias.

μάχαιρα, *ας*, *ἡ*, a sword.

μάχομαι, *μαχέομαι*, *ἐμαχεσά-*
μην, *μεμάχημαι*, to fight.

μέγα, adv., greatly.

μεγαλύνω, to magnify.

νέγας, *μεγάλη*, *μέγα*, great.

μεγιστᾶνες, *ων*, *οἱ*, the nobles.

μεθ-ερμηνεύω, to interpret.

μεθ-ίστημι,* to change, to
remove.

μεθύσκω, *μεθύσω*, to inebriate.

μεθύω, to be drunk.

μείζων, *ον*, greater.

μέλει, *μελήσει*, *ἐμέλησε*, *μεμέλη-*

κε, it is a care, it concerns.

μέλει *μοι τούτου*, I care for
this.

μέλι, *μέλιτος*, *τό*, honey.

μελίστειος, and *μελίστιος*, *α*,
ον, of bees. *κηρίον μελίστιον*,
a honeycomb.

μέλλω, *μελλήσω*, *ἐμέλλησα*, to
be about,

μέλος, *ον*, *τό*, limb, member.

μέν, conj., truly, indeed. *μέγ*,

δὲ..., indeed..., but; on the
one hand . . . , on the other.

ὁ μὲν . . . ὁ δὲ . . ., this . . . , that;
the one . . . , the other. plur.,
some . . . , others. *μὲν οὖν γε*,
yea rather.

μέντοι, adv., certainly, now,
yet, however, still.

μένω, *μενέω*, *ἔμεινα*, *μεμένηκα*,
to remain.

μερίζω, to divide, distribute.

μέριμνα, *ης*, *ἡ*, care, anxiety.

μεριμνάω, to be anxious.

μερίς, *ἰδος*, *ἡ*, a share.

μέρος, *ον*, *τό*, a part.

μεσημβρία, *ας*, *ἡ*, noon.

μεσίτης, *ον*, *ὁ*, a mediator,

μέσον, *ov*, *τό*, the middle.
μέσος, *η*, *ov*, middle.
μεσώ, to be in the middle.
Μεσσίας, *ov*, *ὁ*, the Messias.
μεστόω, to fill.
μετά, prep. 1. gen., with, in
company with, among. 2.
with acc., after.
μετα-βαίνω,* to go away.
μεταβολή, *ῆς*, *ἡ*, a change.
μετ-αίρω, to depart.
μετα-λαμβάνω,* to partake.
μετα-μέλομαι, μετα-μελήσομαι,
: μετα-μεμέλημαι, μετ-εμελήθην,
to change one's intention,
· to repent.
μετα-μορφέω, to change.
μετα-νοέω, to change one's
mind, to repent.
μετάνοια, *ας*, *ἡ*, repentance,
penance.
μεταξύ, adv., between.
μετα-ποιέω, to change.
μετ-έχω,* to share in.
μέτοχος, *ov*, partaking of.
μέτοχος, *ov*, *ὁ*, a partner.
μετρέω, to measure.
μέτριος, *α*, *ov*, moderate.
μέτρον, *ov*, *τό*, a measure.

μέχρι and μέχρις, adv., until,
as far as. μέχρι *τοῦδε*, up to
this day. also conj., until.
μή, adv., not. negative used
in all conditional, imperative
and final clauses, also
with infinitive and part.
μή, conj., that not, lest.
μή, interrog. particle, de-
mands a negative answer.
μηδαμοῦ, adv., nowhere.
μηδαμῶς, adv., in no way.
μηδέ, adv. and conj., and not,
nor. μηδέ..., μηδὲ..., nei-
ther.., nor.
μηδεὶς, μηδεμία, μηδέν, nobody.
μηδέποτε, adv., never.
μηκέτι, adv., no longer.
μήν, intensive particle, in-
deed, verily.
μήν, *μηνός*, *ὁ*, a month.
μήποτε, adv. and conj., never,
lest perhaps.
μήτε, and not. μήτε.., μήτε,
neither..., nor.
μήτηρ, *μητρός*, *ἡ*, a mother.
μή τι, lest perhaps.
μητρόπολις, *εως*, *ἡ*, a mother-
city, a metropolis.

μιαίνω, μιανέω, ἐμίανα, μεμία-	μοιχαλίς, <i>iδος</i> , ḥ, an adulter-
σμαι, ἐμιάνθην, to stain, to	ess. as adj., adulterous.
defile.	
μίγμα, <i>ατος</i> , τὸ, a mixture.	μοιχάσμαι, to commit adul-
μίγνυμι, μίξω, ἔμιξα, μέμιγματ,	tery.
ἐμίχθην or ἐμίγην, to mix.	μοιχεία, <i>ας</i> , ḥ, adultery.
μικρόν, adv., a little while,	μοιχεύω, to commit adultery.
a little distance.	μοιχός, <i>οῦ</i> , ḫ, an adulterer.
μικρός, ἀ, ὅν, little, small.	μονή, ḥς, ḥ, a mansion.
μιμηνήσκω, μνήσω, ἔμνησα, μέ-	μονογενῆς, ἑς, only-begotten.
μνημαι, ἐμνήσθην, to remind.	μόνον, adv., only. οὐ μόνον..,
Pass., to remember.	ἀλλὰ <i>καλ</i> , not only, but also.
μισέω, to hate.	μόνος, η, <i>ον</i> , alone, only.
μισθιος, <i>α</i> , <i>ον</i> , hired.	μονόφθαλμος, <i>ον</i> , one-eyed.
μισθός, <i>οῦ</i> , ḫ, a reward, hire.	μονώ, to single out, leave
μισθῶ, to hire.	alone.
μισθωτός, ḥ, ὅν, hired.	μορφή, ḥς, ḥ, a form, shape.
μισθωτός, <i>οῦ</i> , ḫ, a hireling.	μόσχος, <i>ου</i> , ḫ, a calf.
μνᾶ, μνᾶς, ḥ, a mina.	μυλικός, ḥ, ὅν, of a mill. <i>λιθος</i>
μνῆμα, <i>ατος</i> , τὸ, a monument,	μυλικός, a millstone.
a tomb.	μύλος, <i>ον</i> , ḫ, a mill. <i>μύλος ὄντι-</i>
μνημεῖον, <i>ον</i> , τὸ, a monument,	<i>κός</i> , a millstone.
a tomb.	μυρίζω, to anoint.
μνημόσυνον, <i>ον</i> , τὸ, a remem-	μύριοι, <i>αι</i> , <i>α</i> , ten thousand.
brance.	μυρίος, <i>α</i> , <i>ον</i> , countless, num-
μνηστεύω, to betroth.	berless, thousands of.
μογιλάλος, <i>ον</i> , stammering.	μύρον, <i>ον</i> , τὸ, myrrh, a pre-
μόγις, adv., with difficulty.	cious ointment.
μόδιος, <i>ον</i> , ḫ, a bushel.	μυστήριον, <i>ον</i> , τὸ, a mystery,
	a sacrament.

μωραίνω, μωρανέω, ἐμώρανα, to make foolish. Pass., to become insipid, lose savor.
μωρός, ἄ, ὅν, foolish.
Μωσῆς, ἔως, ὁ, Moses.
Μωϋσῆς, ἔως, ὁ, Moses.

N

Ναζαραῖος, α, ον, of Nazareth.
Ναζαρέθ or Ναζαρέτ, τό, Nazareth.
Ναζαρηνός, ἡ, ὅν, of Nazareth.
Ναθαναὴλ, ὁ, Nathanael.
ναι, adv., yes.
Ναϊν, ἡ, Naim.
ναός, οῦ, ὁ, a temple.
ναῦς, νεώς, νηλ, ναῦν, ναῦ, νῆε,
νεοῦν, νῆεις, νεῶν, ναυσὶ, ναῦς,
ἡ, a ship,
νεανίας, ου, ὁ, a young man.
νεανίσκος, ου, ὁ, a youth.
νεκρός, οῦ, ὁ, a dead man.
νέος, α, ον, young, new.
νεότης, τητος, ἡ, youth.
Νέρων, ωνος, ὁ, Nero.
νεφέλη, ης, ἡ, a cloud.
νεώτερος, α, ον, see νέος.
νήπιος, α, ον, foolish.
νήπιος, ου, ὁ, an infant.

νηστεία, ας, ἡ, a fasting.
νηστεύω, to fast.
Νικόδημος, ου, ὁ, Nicodemus.
Νινεύίτης, ου, ὁ, a Ninevite.
νιπτήρ, ἥρος, ὁ, a basin.
νιπτω, to wash.
νομίζω, to consider.
νομικός, ἡ, ὅν, of the laws.
νομικός, οῦ, ὁ, a lawyer.
νόμιμος, η, ον, customary.
νόμισμα, ατος, τό, a coin.
νομοδιδάσκαλος, ου, ὁ, a doctor of the law.
νόμος, ου, ὁ, a law.
νόος, νόου, contr., νοῦς, νοῦ, ὁ,
the mind. παρέχειν τὸν νοῦν,
to pay attention.
νόσος, ου, ἡ, a sickness.
νότος, ου, ὁ, the south wind,
the south.
νουθετέω, to warn, advise, admonish. (*νουτίθημ* is without authority. see errata.)
νουτεθείς, (as if from *νουτίθημι*) by mistake for *νουθετηθείς*, aor. pass. of *νουθετέω*.
νύμφη, ης, ἡ, a bride.
νύμφιος, ου, ὁ, a bridegroom.
νῦν, adv., now. τὰ νῦν, now.

νύξ, *νυκτός*, *ἡ*, night. *τῆς νυκτός*, by night.

νύσσω, to prick, to pierce.

νυστάζω, *σω* and *ξω*, to be sleepy, to be drowsy.

Ξ

ξένος, *οὐ*, *ὁ*, a stranger.

ξηραίνω, *ξηρανέω*, *ἐξήρανα*, *ἐξήραμμαι*, *ἐξηράνθην*, to dry up.

ξηρός, *ἀ*, *ὄν*, dry, withered.

ξίφος, *οὐς*, *τό*, a sword.

ξύλον, *οὐ*, *τό*, wood, a cl...b.

Ο

ό, *ἡ*, *τό*, definite article, the.
1. *ό μὲν . . . οἱ δὲ . . .*, the one . . . , the other.

2. *οἱ μὲν . . . , οἱ δὲ . . .*, some . . . , others.

3. *τὸ μὲν . . . , τὸ δὲ . . .*, partly, partly.

4. *ὁ δέ*, and he, but he.

5. *ὁ ἐμὸς πῖλος* or *ὁ πῖλος ὁ ἐμός*, my hat. *ὁ πῖλος ἐμός* or *ἐμὸς ὁ πῖλος*, the hat is mine.

6. *ὁ Ιησοῦς*, Jesus.

7. *ἡ ἀρετή*, virtue.

8. *ὁ ἄγαθός*, the good man.
οἱ φρόνιμοι, the wise.

9. *τὸ γράφειν*, the writing.
ἐν τῷ τὸν Ἰησοῦν λαλῆσαι, when Jesus was speaking.

10. *ἐξῆλθε τοῦ σπείρειν*, he went forth to sow.

11. *'Ιάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου*, James the son of Alpheus.

12. *ὁ γράφων*, he who writes.
οἱ τὴν ἐπιστολὴν μὴ γράψαντες, those who did not write the letter.

13. *τὰ νῦν*, now. *τὸ τρίτον*, for the third time. *τὸ ἀπό τοῦδε*, hereafter.

14. *οἱ μετ' αὐτοῦ*, those with him. *τὰ πρὸς τὴν εἰρήνην*, what is for peace.

15. *τὰ τοῦ Θεοῦ*, what belongs to God.

16. *τὸ πῶς κρατήσωσιν αὐτόν*, the question as to how they shall seize him.

17. *τὸ οὐ φονεύσεις*, the commandment: Thou shalt not kill.

18. *χαῖρε, ὁ βασιλεὺς*, hail, king!

19. τὸ μῆτηρ, the word mother.

ὅγδοος, ἥη, οον, the eighth.

ὅδε, ἥδε, τόδε, dem. pron., this, the following.

ὅδηγός, οῦ, δ, a leader.

ὅδεύω, to journey, to travel.

ὅδοπορεύω, to journey.

ὅδος, οῦ, ἥ, a road, a way.

ὅδούς, ὀδόντος, δ, a tooth.

ὅδυνάω, to pain, to grieve.

ὅδυρμός, οῦ, δ, a lamentation.

ὅζω, ὁζήσω, ὕξησα, ὅδωδα, to smell.

ὅθεν, adv., whence.

ὅθονιον, ου, τό, a linen cloth.

οἶδα, perf., I know.

οἰκέω, to inhabit.

οἰκία, ας, ἥ, a house.

οἰκοδεσπότης, ου, δ, a master of the household.

οἰκοδομέω, to build.

οἰκοδομή, ἥς, ἥ, a building.

οἰκονομία, ας, ἥ, stewardship.

οἰκονόμος, ου, δ, a steward.

οἶκος, ου, δ, a house, family.

οἰκουμένη, ης, ἥ, the world.

οἶνος, ου, δ, wine.

οἴομαι, οίήσομαι, ϕήθην, think.

οἷον, adv., for instance. οῖον
ὅτε, as when.

οἷος, α, ον, rel. pron., (such)
as, of which kind. οῖος τε
εἰμι, I am able. οἶόντε έστιν,
it is possible.

οἴχομαι, οἰχήσομαι, οἴχωκα or
ϕίχωκα, to be gone.

οἰκνηρός, ἄ, δν, slothful, grievous.

οἰκτώ, eight.

οἰλίγον, adv., a little.

οἱλιγόπιστος, ον, of little faith.

οἰλιγός, η, ον, little, small.

οἴλλυμι, δλέω, ςλεσα, δλώλεκα,
to destroy. 2. perf., δλωλα,
2. aor., ςλόμην, to perish.

οἴλος, η, ον, whole, entire.

οἴλόφυλος, ον, entire.

οἴλως, adv., altogether. with
a negative, not at all.

οἴμιλέω, to converse.

οἴμνυμι, δμέομαι, ςμοσα, δμώμοκα,
δμώμοσμαι, ςμόθην and
ωμόσθην, to swear.

οἴμοθυμαδόν, unanimously.

οἴμοιος, α, ον, like, similar.

οἴμοιώω, to liken.

οἴμοιως, adv., in like manner.

- ὅμοιογέω, to confess.
ὅμοῦ, adv., together.
ὅμῶς, adv., nevertheless.
ὄναρ, τό, a dream, a vision.
ὄνειδίζω, to reproach.
ὄνικός, ἡ, ὅν, of an ass. μύλος
 ὄνικός, a millstone.
ὄνομα, ατος, τό, a name.
ὄνομάζω, to name, to call.
ὄνος, ου, δ, ἡ, an ass.
ὄντως, adv., verily, indeed.
ὄξος, ους, τό, vinegar.
ὄπη, adv., where, which way.
ὄπισθεν, adv., from behind.
ὄπίσω, adv., after, behind. εἰς
 τὰ ὄπισω, backwards.
ὄπλον, ου, τό, a weapon.
ὄπου, adv., where.
ὄπτός, ἡ, ὅν, baked, broiled.
ὄπως, adv., in what manner.
ὄπως, conj., in order that.
ὄράω, ὁψομαι, εἶδον, ἐώρακα, ἐώ-
 ραμαι, ὄφθην, to see.
ὄργή, ἥς, ἡ, anger, wrath.
ὄργιζω, to enrage.
ὄρθος, ἡ, ὅν, straight, right.
ὄρθω, to straighten, to set
 aright.
ὄρθρος, ου, δ, dawn, morning.
- ὀρθῶς, adv., rightly.
ὅριον, ου, τό, cofines, country.
ὅρκος, ου, δ, an oath.
ὅρμάω, to rush.
ὅρμή, ἥς, ἡ, an attack, onset.
ὅρος, ους, τό, a mountain.
ὅρφανός, ἡ, ὅν, bereaved, an
 orphan.
ὅρχέομαι, to dance.
ὅς, ἥ, δ, relative pron., who,
 which, that.
ὅστις, adv., as often as.
ὅσμή, ἥς, ἡ, a smell, an odor.
ὅσος, η, ου, as much as. δσω
 πλεῖον, τοσούτῳ μᾶλλον, the
 more, so much the more.
ὅστεον, ὁστοῦν, οῦ, τό, a bone.
ὅστις, ἥτις, δ, τι, rel. pron., who.
ὅσφύς, ύος, ἡ, the hip.
ὅταν, for ὅτε ἀν.
ὅτε, conj., when, since.
ὅτι, conj., because, that. Be-
 fore direct discourse it
 holds the place of the eng-
 lish quotation marks.
ὅτου, for οὐτινος. ἔως ὅτου, until.
οὐ, οὐκ, οὐχ, οὐχι, adv., not.
οὐδ, adv., no.
οὖ, genitive case of ὅς.

οῦν, adv., where.	οὔτω and οὔτως, adv., thus.
οὐαί, interj., woe.	όφειλέτης, ου, δ, a debtor.
οὐδαμῶς, adv., in no wise.	όφειλή, ἡς, ἡ, a debt.
οὐδέ, and not, but not, nor.	όφειλημα, ατος, τό, a debt.
οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδέν, no one.	όφειλω, όφειλήσω, ώφειλησα, ώφειληκα, ώφειλήθην, to owe.
οὐδέν, adv., as to nothing.	2. aor. ώφελον is used to express a wish, o that! τὸ όφειλόμενον, the debt.
οὐδὲν ἥπτον, none the less.	όφθαλμός, οῦ, δ, the eye.
οὐδέποτε, adv., never.	ὄφις, εως, δ, a snake, serpent.
οὐδέπω, adv., not yet.	όφρύς, ύνος, δ, a brow, a ridge.
Οὐτεννα, ης, ἡ, Vienna.	όχλεω, to disturb, to vex.
οὐκέτι, adv., no longer.	όχλος, ου, δ, a crowd.
οὐμή, with subj., strengthens the simple negative. οὐ	όψάριον, ου, τό, a little fish.
(φόβος) μὴ φάγω, I shall not eat.	όψέ, adv., late.
οὖν, adv., then, therefore.	όψια, ας, ἡ, (ώρα) evening.
οὔποτε, adv., never.	όψιος, α, ον, late.
οὔπω, adv., not yet.	όψις, εως, ἡ, appearance, face.
οὐράνιος, α, ον, heavenly.	όψομαι, see όράω.
οὐρανός, οῦ, δ, heaven.	
οὖς, ὠτός, τό, an ear.	
οὐσία, ας, ἡ, substance, prop- erty.	
οὔτε, and not, nor. οὔτε.., οὔ- τε, neither.., nor.	
οὗτος, αὕτη, τοῦτο, dem. pron., this. οὗτος ὁ πῖλος or ὁ πῖλος οὗτος, this hat. οὗτος πῖλος or πῖλος οὗτος, this is a hat.	

Π

παγιδεύω, to entrap, ensnare.
παιδεύω, to train, to correct.
παίω, παίσω, ἔπαισα, πέπαικα,
πέπαισμαι, ἐπαίσθην, strike.
παιδίον, ου, τό, a little child.
παιδίσκη, ης, ἡ, a maiden.
παῖς, παιδός, δ, ἡ, a boy, girl.

παλιγγενεσία, *as, ἡ*, a regeneration.

πάλιν, *adv.*, again, back again.

παμπληθεί, *adv.*, with the whole multitude, to a man.

πανδοχεῖον, *ou, τό*, an inn.

πανδοχέυσι, *έως, ὅ*, a host, an innkeeper.

πανταχοῦ, *adv.*, everywhere.

παντοδαπός, *ἡ, ὅν*, of every kind.

πάντοθεν, *adv.*, from every direction.

παντοκρατορία, *as, ἡ*, the supreme power.

παντοκράτωρ, *opos*, almighty.

πάντοτε, *adv.*, always.

πάνυ, *adv.*, very much. ὁ πάνυ, famous. Ἰούδας ἡμέτερος ὁ πάνυ, our brave Judas.

παρά, *prep.* 1. with gen., by, from, from beside. 2. with dat., beside, alongside of, by, with, near. 3. with acc., towards, along, during, contrary to, beyond.

παραβολή, *ῆς, ἡ*, a parable.

παρ-αγγέλλω, to order.

παρα-γίγνομαι, *to come.

παρ-άγω, * to lead, or pass by.

παράδεισος, *ou, ὅ*, a park, Paradise.

παρα-δέχομαι, to accept.

παρα-δίδωμι, * to hand over, to throw into prison, to betray.

παρ-αινέω, * to advise.

παρ-αιτέομαι, to beg off for one's self.

παρα-καθίζω, to sit beside.

παρα-καλέω, to call upon, to console, to entreat.

παράκλησις, *εως, ἡ*, a consolation.

παράκλητος, *ou, ὅ*, the comforter, the Paraclete.

παρ-ακολουθέω, to follow.

παρ-ακούω, * to disregard, to disobey.

παρα-κύπτω, to stoop aside, to look in.

παρα-λαμβάνω, * to take to one's self, to take.

παράλιος, *ou*, near the sea.

παραλυτικός, *ἡ, ὅν*, paralytic.

παρα-μένω, * to remain about.

παρα-μυθέομαι, to encourage.

παρα-πορεύομαι, to pass by.
παράπτωμα, *ατος*, *τό*, a sin, a transgression.
παρα-σκευάζω, to prepare.
παρασκευή, *ῆς*, *ἡ*, a preparation, the day of —
παρα-στῆσαι, see παρ-ίστημι.
παρα-τηρέω, to watch closely.
παρα-τίθημι,* to place before.
παραντίκα, immediately.
παραχρῆμα, adv., suddenly.
παρα-χωρέω, to retire.
παρ-εδόθη, see παρα-δίδωμι,
πάρ-ειμι,* to be present.
παρεκτός, adv., except.
παρ-έρχομαι,* to pass by.
παρ-έχω,* to afford, present.
παρθένος, *ου*, *ἡ*, a virgin.
Πάρθοι, *ων*, *οι*, the Parthians.
παρ-ίστημι,* to present.
παρ-οικέω, to be a stranger.
πάροικος, *ου*, *ὁ*, a stranger.
παρόργησία, *ας*, *ἡ*, freedom of speech. *παρόργησίᾳ*, adv., in public, freely, boldly.
παρουσία, *ας*, *ἡ*, a presence.
πᾶς, πᾶσα, πᾶν, every, each, all. *τὸ πᾶν*, everything; διὰ πάντος, always.

Πάσχα, *τό*, the Pasch, the Passover, Easter; also the eating of the Paschal Lamb; the Paschal Lamb.
πάσχω, *πείσομαι*, *ἐπαθον*, *πέπονθα*, to suffer.
πατάσσω, to strike.
πατέω, to walk, to trample upon.
πατήρ, *πατρός*, *ὁ*, a father.
Πάτμος, *ου*, *ἡ*, Patmus.
πατριά, *ᾶς*, *ἡ*, descent.
πατρίς, *ἴδος*, *ἡ*, native land.
Παῦλος, *ου*, *ὁ*, Paul.
παύομαι, to stop, to cease.
παύω, to cause to cease, to restrain.
πεδινός, *ἥ*, *όν*, flat, level, even.
πείθω, to persuade. Pass., to obey. 2 pf. *πέποιθα*, I trust.
πεινάω, to be hungry.
πειράζω, to tempt.
πειρασμός, *οῦς*, *ὁ*, a temptation.
πέλαγος, *ους*, *τό*, the deep.
πελάζω, to approach.
πέλας, adv., near.
πέμπω, pf., *πέποιμφα*, to send.
πενθερά, *ᾶς*, *ἡ*, mother-in-law.
πενθερός, *οῦ*, *ὁ*, father-in-law.

πενθέω, to grieve, to mourn.
πένθος, *ous*, *τό*, mourning.
πεντακισχίλιοι, *ai*, *a*, five thousand.
πεντακόσιοι, *ai*, *a*, five hundred.
πέντε, five.
πεντεκαΐδεκατος, *η*, *ον*, the fifteenth.
πεντήκοντα, fifty.
Πεντηκοστή, *ἡς*, *ἡ*, Pentecost.
πεντηκοστός, *ἡ*, *ὄν*, fiftieth.
πεπτηρωμένος, *η*, *ον*, see *πηρώω*.
περαιτέρω, adv., further.
πέραν, adv., beyond. *τὸ πέραν* the country beyond.
πέρας, *ατος*, *τό*, the end.
περί, prep. 1. genit., about, concerning. 2. dat., about, close to. 3. acc., about, in reference to.
περιάγω,* to lead about, to go about.
περιβάλλω,* to throw about.
περιγίγνομαι,* to overcome.
περιδέω,* to bind around.
περιεστώς, see *περιιστημι*.
περιέχω,* to surround.
περιζώνυμι,* to gird around.

περιιστημι,* to place, or to stand around.
περικαλύπτω, to cover.
περικειμαι, to lie around.
περικείμενος, *η*, *ον*, surrounding.
περικρύπτω, to hide, conceal.
περικυκλώ, to encompass on every side, to encircle.
περίλυπτος, *ον*, sorrowful.
περιμένω,* to remain about.
πέριξ, adv., round about.
περιοδεύω, to travel about.
περίοικος, *ον*, living around.
περίοικος, *ον*, *ὁ*, a neighbor.
περιπατέω, to walk about.
περιπίπτω,* to fall around, to fall into.
περισπάω,* to distract.
περισσεύω, to be over and above, to abound, exceed.
περισσός, *ἡ*, *ὄν*, excessive. *ἐκ περισσοῦ*, exceedingly.
περισσώς, adv., exceedingly.
περιστερά, *ᾶς*, *ἡ*, a dove.
περιτέμνω,* to circumcise.
περιτίθημι,* to place around.
περιτομή, *ῆς*, *ἡ*, circumcision.
περιχαρής, *ές*, over-joyed.

περίχωρος, *ov*, round about a place. *oi περίχωροι*, neighbors. ἡ **περίχωρος**, ($\gamma\hat{\eta}$) the neighboring country.

Περσίς, *l̄dos*, ἡ, Persia.

πετεινά, *ῶν*, *τά*, birds, fowls.

πετεινός, ἡ, *όν*, winged.

πέτρα, *as*, ἡ, a rock.

Πέτρος, *ov*, ὁ, Peter.

πετρώδης, *es*, stony, rocky. *τὸ* **πετρώδες**, *ous*, stony ground.

πηγή, *ῆs*, ἡ, a fountain, well.

πήγνυμι, *πήξω*, *ἐπηξα*, *πέπηχα*, *πέπηγμαι*, *ἐπήχθην*, to fix.

2 pf. **πέπηγα**, 2 aor. *ἐπάγην*, to be fixed, to be stiff.

πηλός, *οῦ*, ὁ, mud, clay.

πήρα, *as*, ἡ, a scrip.

πηρός, *ά*, *όν*, maimed.

πηρόω, to maime, mutilate.

πιάζω, to catch, to seize.

πικρός, *ά*, *όν*, bitter.

πικρῶς, adv., bitterly.

Πιλάτος, *ov*, ὁ, Pilate.

πίμπλημι, *πλήσω*, *ἐπλησα*, *πέπληκα*, *πέπλησμαι*, *ἐπλήσθην*, to fill.

πινακίδιον, *ou*, *τό*, a little tablet.

πίναξ, *ακος*, ὁ, a plank, dish. **πίνω**, *πίομαι*, *ἐπιον*, *πέπωκα*, *ἐπόθην*, to drink.

πιπτώ, *πεσέομαι*, *ἐπεσον*, *πέπτωκα*, to fall.

πιπράσκω, *περάσω*, *ἐπέρασα*, *πέπρακα*, *πέπραμαι*, *ἐπράθην*, to sell.

πιστεύω, to believe.

πίστις, *εωs*, ἡ, faith. *πίστιν* *ἔχειν*, to give credence.

πιστός, ἡ, *όν*, believing, true, faithful.

πλανάω, lead astray, deceive.

πλάνη, *ηs*, ἡ, an error, fraud.

πλάνος, *ov*, leading astray.

πλάνος, *ou*, ὁ, a deceiver.

πλατεῖα, *as*, ἡ, a broad road, a high-way.

πλεῖον, adv., more.

πλεῖστος, *η*, *ov*, most.

πλείων, comparat. of *πολύς*.

πλέκω, to weave.

πλευρά, *ᾶs*, ἡ, a side.

πλέω, *πλεύσομαι*, *ἐπλευσα*, *πέπλεκα*, *πέπλευσμαι*, *ἐπλεύσθην*, to sail.

πληγή, *ῆs*, ἡ, a blow.

πλῆθος, *ous*, *τό*, a multitude.

πληθύνω, πληθυνέω, ἐπλήθυνα,	ποιμενικός, ἡ, ὁν, belonging to a shepherd.
πεπλήθυγκα, to increase.	
πλήν, adv., but, except. πλὴν ἀλλά, but then.	ποιμήν, ἔνος, ὁ, a shepherd.
πλήρης, ες, full.	ποίμνη, ης, ἡ, a flock.
πληρώ, to fulfill.	ποίμνιον, ου, τό, a little flock.
πλησθείς, see πίμπλημι.	ποῖος, α, ον, of what kind?
πλησίον, adv., near. ὁ πλησί-	ποιός, ἀ, ὁν, of a certain kind.
ον, a neighbor.	πολεμέω, to make war upon.
πλήσσω, to strike.	πόλεμος ου, ὁ, war.
Πλίνιος, ον, ὁ, Plinius.	πόλις, εως, ἡ, a city.
πλοιάριον, ου, τό, little vessel.	πολίτης, ον, ὁ, a citizen.
πλοῖον, ου, τό, a vessel, boat.	πολλάκις, adv., often.
πλούσιος, α, ον, rich.	πολλαπλάσιος, α, ον, many-fold.
πνεῦμα, ατο, τό, a breath. τὸ Ἄγιον Πνεῦμα, the Holy Ghost.	πολύς, πολλή, πολύ, much, great, large. πολύ, τὸ πολύ, πολλά, τὰ πολλά, adverbial expressions, much, greatly. ἐπὶ τὸ πολύ, in general.
πνευματικός, ἡ, ὁν, spiritual.	πολύτιμος, ον, very precious.
πνέω, πνέσομαι, ἔπνευσα, πέ-	πονηρία, ας, ἡ, wickedness.
πνευκα, to breathe.	πονηρός, ἀ, ὁν, wicked, bad.
πνίγω, 2 aor. ἐπνίγην, choke.	Πόντιος, ον, ὁ, Pontius.
πνικτός, ἡ, ὁν, suffocated.	Πόντος, ον, ὁ, Pontus.
πνοή, ἥς, ἡ, a wind.	πορεύω, to cause to go. Pass., to go, to walk.
πόθεν, adv., whence?	πορνεία, ας, ἡ, fornication.
ποιέω, to do, to make. καλῶς	πόρρω, adv., afar.
ποιέω or εὖ ποιέω, to do good to, to benefit; κακῶς	πόρρωθεν, adv., from afar.
ποιέω, to wrong, to harm.	
ποιμαίνω, to herd, to pasture.	

πορέωτέρω, adv., farther.

πορφύρα, *as, ἡ*, purple.

πορφύρεος, *a, ον*, (*οὖς, ἄ, οὖν*), purple.

ποσάκις, how many times?

πόσος, *η, ον*, how great, how much? plur., how many?

ποταμός, *οῦ, ὁ*, a river.

ποταπός, *ή, ὅν*, from *ποῦ ἄπο*, from what country?

πότε, adv., when?

ποτέ, adv., at some time. to interrogatives it adds indefiniteness, as *πῶς ποτε*, how in the world?

πότερος, *a, ον*, which one of the two? *πότερον* or *πότερα*, *ἢ* introduces direct double questions, as, *πότερον φύς*, *ἢ οὐ*; do you say so or not? In indirect double questions, whether, or.

ποτήριον, *εν, τό*, cup, chalice.

ποτίζω, to give drink.

ποῦ, adv., where?

που, adv., somewhere.

πούς, ποδός, *ὁ*, a foot, *ποδὶ βεβαῖψ*, with firm step, resolutely.

πρᾶγμα, *ατος, τό*, an affair, a matter. **πράγματα παρέχειν**, to give trouble.

πραγματεία, *ας, ἡ*, business, affair, transaction.

πραγματεύομαι, to be busy, to take pains.

πραιτώριον, *ον, τό*, pretorium,

πρᾶξις, *εως, ἡ*, a doing, treatise, the Acts.

πρᾶος, *ον*, mild, gentle.

πραότης, *τητος, ἡ*, mildness.

πράσσω, to do, to act.

πραῦς, *εῖα, ὁ*, mild, gentle.

πράως, adv., meekly, mildly.

πρεσβεία, *ας, ἡ*, an ambassy.

πρέσβυς, *εως, ὁ*, an old man.

πρεσβύτερος, *a, ον*, older. *οἱ πρεσβύτεροι*, the elāers.

πρεσβύτης, *ον, ὁ*, an old man.

πρηνής, *ές*, headlong. **πρηνής γενέμενος**, being hanged.

(*πρια-*) see *ἀνέομαι*, to buy.

πρίν, adv., before, formerly.

πρίν, conj., before that.

πρό, prep. gov. genitive case, before, in behalf of, for.

προ-άγω,* to lead forward, to go before, to precede.

προαιρεσις, *εως*, ἡ, a choice.
πρόβατον, *ου*, τὸ, a sheep.
προ-δίδωμι,* to betray.
προδότης, *ου*, ὁ, a traitor.
προ-έρχομαι,* to go forward.
πρόθεσις, *εως*, ἡ, proposition.
προθυμία, *ας*, ἡ, zeal.
πρόθυμος, *ον*, willing, ready.
προ-λαμβάνω,* to take beforehand. with infinitive, to be ahead in doing.
πρόνοια, *ας*, ἡ, providence.
προ-ορίζω, to destine.
πρόρριξος, *ον*, radical.
πρός, prep. 1. with gen., before, from the side of, by.
2. with dat., near by, on, at, in addition to. 3. acc., towards, to, against, in comparison with. πρὸς θεῶν, for heaven's sake.
προς-άγω,* to lead on, to come on.
προς-αιτέω, to ask earnestly.
προς-βιάζομαι, to compel.
προς-δαπανάω, to spend in addition, over and above.
προς-δέχομαι, to expect, to await, to receive.

προς-δοκάω, to expect.
προσδοκία, *ας*, ἡ, expectation.
προς-ελθών, see προσέρχομαι,
προς-έταξε, see προστάσσω.
προς-έρχομαι,* to approach.
προσευχή, ἥς, ἡ, a prayer.
προς-έύχομαι, to pray.
προς-έχω,* to afford. προσέχειν τὸν νοῦν, pay attention
προς-ηλόω, to nail to.
προ-σημαίνω,* to foretell.
πρόσθεν, adv., before.
προς-καλέω, *to call, invite.
προς-καρτερέω, to persevere.
προς-κυλίω, (*κυλίνδω*) passive with σ, to roll to.
προς-κυνέω, to adore.
προς-μένω,* to remain near.
προς-πίπτω,* to fall down before.
προς-ποιέομαι, to pretend.
προς-τάσσω, to command.
προς-τίθημι,* to add. προτίθεμαι before an infinitive, or προσθέτις, before a finite verb denote continuation or repetition and may be rendered adverbially by again, moreover, further.

προσ-τρέχω,* to run up to.
προσφάγιον, ου, τό, something to eat, meat, food.
προς-φέρω,* to bring to, offer.
προσφορά, ἄς, ἡ, an offering, an oblation, a sacrifice.
προς-φωνέω, to address.
πρόσωπον, ου, τό, a face.
προ-τείνω,* to present.
πρότερον, and τὸ πρότερον, adv., before.
πρότερος, α, ον, former.
προ-τίθημι,* to place before.
προ-τρέχω,* to run ahead.
προ-ϋπ-άρχω, to be before.
πρό-φημι,* to foretell.
προφητεία, ας, ἡ, a prophecy.
προφητεύω, to prophesy.
προφητής, οῦ, δ, a prophet.
προ-φθάνω,* to be before-hand with, to anticipate.
προ-χωρέω, to advance.
πρωΐ, adv., early, at morn.
πρωτογενής, ἐς, first-born.
πρώτος, η, ον, first.
πτηνόν, οῦ, τό, a bird, a fowl.
πτοέω, to scare, to terrify.
πτύον, ου, τό, a fan, a winnowing shovel.

πτύσμα, ατος, τό, spittle.
πτύσσω, to roll up, to fold.
πτύω, pass. with σ, to spit.
πτωχός, ἡ, ον, poor.
πύλη, ης, ἡ, a gate.
πυλών, ὁνος, δ, a gateway.
πυνθάνομαι, πεύσομαι, ἐπνθη-
μην, πέπνυσμαι, to ask, to inquire, to learn.
πῦρ, πυρός, τό, fire.
πύργος, ου, δ, a tower.
πυρέσσω, to be in a fever.
πυρετός, οῦ, δ, fever.
πωλέω, to sell.
πῶλος, ου, δ, ἡ, a foal, a colt,
πῶς, adv., how?
πως, adv., in some way.

P

‘Ραββί, δ, Rabbi, master.
‘Ραββονί, δ, Rabboni, ”.
ῥάβδος, ου, ἡ, a rod, a staff.
ῥάδιος, α, ον, easy.
ῥαδίως, adv., easily.
ῥακά, τό, Raca, vile, worthless.
‘Ραμᾶ, ἡ, Rama.
ῥαπτίζω, to beat, to strike.
ῥάπτισμα, ατος, τό, a blow.

Ραχήλ, ḥ, Rachel.
ρῆγμα, ατος, τό, a breakage.
ρήγνυμι, ρήξω, etc., to break.
ρηθείς, see φημι.
ρῆμα, ατος, τό, a word.
ρίζα, ης, ḥ, a root.
ρίπτω, to throw, to cast.
ρύμη, ης, ḥ, a street.
ρύματι, to deliver, to defend.
ρύσις, εως, ḥ, a flow, an issue.
Ρωμαῖος, α, ον, Roman.
ρωμαῖστι, adv., in Latin.
Ρώμη, ης, ḥ, Rome.

Σ

σαβαχθανί, why hast thou forsaken me?
σάββασιν, d. pl. of σάββατον.
σάββατον, ον, τό, the Sabbath-day.
σαγήνη, ης, ḥ, a net, a drag.
Σαδδουκαῖοι, ων, οι, the Sadducees.
σαλεύω, to shake, to toss.
σάλος, ον, δ, a tossing, rolling.
σάλπιγξ, ιγγος, ḥ, a trumpet.
Σαλώμη, ης, ḥ, Salome.
Σαμάρεια, ας, ḥ, Samaria.
Σαμαρείτης, ον, ὁ, a Samaritan,

Σαμαρεῖτις, ιδος, ḥ, a Samaritan woman.
σαπρός, ἄ, δν, rotten, bad.
σάρξ, σαρκός, ḥ, flesh, meat.
Σατανᾶς, ἄ, δ, Satan.
σάτον, ον, τό, a satum, a Hebrew measure.
Σαῦλος, ον, ὁ, Saul.
στέννυμι, σβέσω, ἔσβεσα, ἔσβεκα and ἔσβηκα, ἔσβεσμαι, ἔσβεσθην and ἔσβην, to extinguish.
σεαυτοῦ, ἡς, οῦ, reflexive pronoun, of thyself etc.
σεισμός, οῦ, δ, an earthquake.
σειω, to shake, to agitate.
σελήνη, ης, ḥ, the moon.
σεληνάζομαι, to be moonstruck, to be lunatic.
σεμνός, ḥ, δν, noble, grand.
σημαίνω, σημανέω, ἐσήμανα, σεσήμαγκα, σεσήμασμαι, ἐσημάνθην, to show, to signify
σημεῖον, ον, τό, sign, miracle.
σήμερον, adv., to-day.
σής, σεός, ὁ, a moth.
σιαγών, δνος, ḥ, a jaw, cheek.
σιγάω, to be silent.
σιγή, ἡς, ḥ, silence.

σιδήρεος, α, ον, οῦς, ἄ, οῦν, iron.
σίδηρος, ου, ὁ, iron.
Σιδών, ὠνος, ἡ, Sidon.
Σιλοάμ, ὁ, Siloam.
Σίμων, ωνος, ὁ, Simon.
σίναπι, εως, τό, mustard.
σινδών, ὀνος, ἡ, a cloth of fine linen.
σινιάζω, to sift.
σιτευτός, ἡ, ὀν, fatted.
σῖτος, ου, ὁ, wheat, corn.
Σιών, ὁ, Sion.
σιωπάω, to be silent.
σκανδαλίζω, to scandalize.
σκάνδαλον, ου, τό, scandal.
σκάπτω, to dig.
σκέλος, ους, τό, a leg.
σκεῦος, ους, τό, a vessel.
σκηνή, ḥ̄s, ἡ, tent, tabernacle.
Σκηνοπηγία, ας, ἡ, the feast of Tabernacles.
σκηνώω, to dwell.
σκληρός, ἄ, ὀν, harsh, hard.
σκολιός, ἄ, ὀν, crooked.
σκορπίζω, scatter, disperse.
σκοτεινός, ἡ, ὀν, dark.
σκοτία, ας, ἡ, darkness.
σκοτίζω, to darken.
σκότος, ους, τό, darkness.

Σκύθης, ου, ὁ, a Scythian.
σκυθρωπός, ὀν, sad, gloomy.
σκωληκόβρωτος, ον, worm-eaten.
σκώπτω, to scoff.
σμύρνα, ης, ἡ, myrrh.
σμυρνίζω, to mix with myrrh.
Σόδομα, ων, τά, Sodom.
Σολομών, ὠνος, ὁ, Solomon.
σορός, οῦ, ὁ, a coffin, a bier.
σός, σή, σόν, thy, thine.
σουδάριον, ου, τό, a towel.
σοφία, ας, ἡ, wisdom.
σοφός, ἡ, ὀν, wise, clever.
σπαργανώω, to wrap in swaddling clothes.
σπάω, σπάσω, ἔσπασα, ἔσπακα,
 ἔσπασμαι, ἔσπάσθην, draw.
σπείρα, ας, ἡ, a cohort.
σπείρω, to sow, to plant.
σπέρμα, ατος, τό, a seed.
σπεύδω, to hasten.
σπεύσαντες, see σπεύδω,
σπήλαιον, ου, τό, a cave.
σπλαγχνίζομαι, to have pity.
σπλάγχνον, ου, τό, the heart,
 the liver, the bowels.
σπόγγος, ου, ὁ, a sponge.
σπόριμα, ων, τά, a corn-field.

σπόριμος, η, ον, sown.

σπουδή, ḥs, ḫ, haste.

στάδιον, ον, τό, a stadium.

plur., **στάδιοι**, ων, οι.

στάσις, εως, ḫ, a sedition.

στατήρ, ḥros, ḫ, a stater.

σταυρός, οῦ, δ, a cross.

σταυρώ, to crucify.

στάχυς, νος, ḫ, an ear of corn.

στέγη, ης, ḫ, a roof, a house.

στεῖρος, α, ον, barren.

στέλλω, to send.

στενάζω, to groan.

στενός, ḫ, δν, narrow.

στερεός, ḫ, δν, firm, stable.

στερέω or **στερίσκω**, deprive.

στέφανος, ον, δ, a crown.

Στέφανος, ον, δ, Stephan.

στῆθος, ους, τό, the breast.

στηρίζω, ξω, to strengthen.

στοά, ἄs, ḫ, a porch.

στολή, ḥs, ḫ, a robe, garment.

στόμα, ατος, τό, a mouth.

στράτευμα, ατος, τό, an army.

στρατηγός, οῦ, δ, a general.

στρατιά, ἄs, ḫ, a host. army.

στρατιώτης, ον, δ, a soldier.

στρατόπεδον, ον, τό, a camp,

an army.

στρέψω, **στρέψω**, ἔστρεψα, ἔ-

στροφα, ἔστραμμαι, ἔστρε-

φθην and **ἔσταφην**, to turn.

στρουθίον, ον, τό, a sparrow.

στρώνυμι and **στρωνύω** and

στορέννυμι, **στρώσω**, etc., to spread, to furnish.

στυγερός, ḫ, δν, hateful.

στυγέω, to hate.

σύ, σοῦ, σοί, σέ, thou.

συγγένεια, αs, ḫ, relationship.

συγγενής, ἔs, related.

συγ-γίγνομαι,* to come together, to meet.

συγγραφεύς, ἔws, δ, historian.

συγ-γράφω, to describe, to compose, to write, relate.

συγ-καλέω,* to call together.

συγ-κατα-τίθημι,* to put together, to agree with.

συγ-κατα-ψηφίζω, to count among.

συγ-κλείω, to enclose.

συγκυρία, αs, ḫ, a chance.

συγ-χαίρω,* to rejoice with, to congratulate.

συ-ζεύγνυμι and **συ-ζευγνύω**,* to join together.

συκέα, **συκῆ**, ḥs, ḫ, a fig-tree

- συκομοραία and συκομορέα,
συκομωραία or συκομωρέα,
as, ἡ, a sycomore-tree.
- σῦκον, οὐ, τό, a fig.
- συλ-λαλέω, to talk together.
- συλ-λαμβάνω,* to seize, to
help, to conceive.
- συλ-λέγω,* to collect.
- συλλήβδην, adv., in all.
- συμ-βαίνω,* to happen.
- συμ-βάλλω,* to throw to-
gether, to ponder.
- σύμβολον, οὐ, τό, a symbol.
- συμ-βουλεύω, to take counsel,
to advise, to consult.
- συμβούλιον, οὐ, τό, a counsel.
- Συμεών, ὁ, Simeon.
- συμπάθεια, *as, ἡ*, sympathy.
- συμ-παρα-γίγνομαι,* to be
present, to assist.
- συμ-πληρώω, to fill, complete.
- συμ-πορεύομαι, to walk to-
gether.
- συμ-φέρω,* to bring togeth-
er. συμφέρει, it is better.
- συμφορά, *as, ἡ*, an event, a
misfortune.
- συμ-φωνέω, to agree.
- σύν, prep., gov. dative, with.
- συν-άγω,* to bring together,
to gather.
- συναγωγή, *ἡς, ἡ*, a synagogue.
- συν-αἴρω, to take up.
- συν-ανά-κειμαι, recline with.
- συν-αντάω, to meet.
- συνάντησις, *εως, ἡ*, a meeting.
- συν-αντι-λαμβάνομαι,* to as-
sist, to help.
- συν-απο-θνήσκω,* to die with.
- συν-αυξάνω,* to grow with.
- σύνδουλος, οὐ, ὁ, a fellow-
servant.
- σύνδυο, adv., two by two.
- συνέδριον, οὐ, τό, a council.
- συν-έζευξεν, see συζεύγνυμι.
- συνείδησις, *εως, ἡ*, conscience.
- συνεργός, οὖ, ὁ, fellow-laborer.
- συν-έρχομαι,* come together.
- συν-εσθίω,* to eat with.
- συνετός, *ἡ, ὁν*, prudent, wise.
- συν-έχαιρον, see συγχαίρω.
- συν-έχω,* to hold together,
to straiten, to contain.
- συνήθεια, *as, ἡ*, custom.
- συν-ίημι,* to understand.
- συνοχή, *ῆς, ἡ*, trouble, dis-
tress.
- συντέλεια, *as, ἡ*, the end.

συν-τελέω,* to accomplish.
συντετριμμένος, ἡ, ὅν, pf. part.
of συν-τρίβω, contrite.
συν-τρέχω,* to run together.
συν-τρίβω, to bruise, break.
συν-τίθημι,* to compose.
Συρία, ας, ἡ, Syria.
Σύρος, ου, ὁ, a Syrian.
σύρω, to draw, to drag.
συ-σταυρώ, to crucify with.
συχνός, ἡ, ὅν, considerable.
Συχάρ, ἡ, Sychar.
σφαγή, ἥς, ἡ, a slaughter.
σφάγιον, ου, τό, a victim.
σφόδρα, adv., very, exceedingly.
σφραγίζω, to seal.
σφυρόν, οῦ, τό, a hammer.
σχεδόν, adv., near. σχεδόν τι,
almost.
σχίζω, to cut, tear, rent.
σχίσμα, ατος, τό, a schism.
σχολάζω, to be at leisure.
σχολή, ἥς, ἡ, leisure σχολὴν
ποιεῖσθαι πρός τι, to devote
one's self to something.
σώζω, pass. with σ, to save.
σῶμα, ατος, τό, a body.
σωματικός, ἡ, ὅν, bodily.

σωτήρ, τῆρος, ὁ, a savior.
σωτηρία, ας, ἡ, salvation.
σωτήριον, ου, τό, salvation.
σωθήριος, α, ον, salutary.

T

τάλαντον, ου, τό, a talent.
ταμεῖον or ταμιείον, ου, τό, a
closet, a chamber.
τάξις, εως, ἡ, tax, post, order.
ταπεινός, ἡ, ὅν, humble, low.
ταπεινώ, to humble.
ταπείνωσις, εως, ἡ, lowness,
humility.
ταράττω, to disturb.
Ταρσός, οῦ, ἡ, Tarsus.
ταῦτα, see οὗτος.
ταύτο, for τὸ αὐτό, the same
thing, the same place.
ταφή, ἥς, ἡ, a burrying-place.
τάφος, ου, ὁ, tomb, sepulchre.
ταχέως, adv., quickly.
τάχιον, adv., sooner.
ταχύ, adv., quickly, in haste.
ταχύς, εῖα, ύ, quick. διὰ ταχέ-
ων, in haste, rapidly.
τέ, enclitic and postpositive
conj., and. . . τέ, . . . τέ, or
. . τέ, καὶ . . , both . . , and.

τεθνηκώς, σεο θνήσκω.	τεταρταῖος, α, ον, four days dead, of the fourth day.
τείνω, τενέω, ἔτεινα, τέτακα, τέταμαι, ἐτάθην, to stretch. .	τέταρτος, η, ον, the fourth.
τείχος, ους, τό, a wall.	τετράρχης, ον, δ, a tetrarch.
τεκμήριον, ου, τό, a proof.	τηρέω, to keep, to guard.
τεκνίον, ου, τό, a little child.	τήρησις, εως, ἡ, a custody, a prison.
τέκνον, ου, τό, a child.	Τιβεριάς, ἀδος, ἡ, Tiberias.
τέκτων, ονος, δ, a carpenter.	Τιβέριος, ου, δ. Tiberius.
τέλειος, α, ον, perfect.	τίθημι, θήσω, ἔθηκα, τέθεικα, τέθειμαι, ἐτέθην, to place, to put, to set. εἰς φυλακὴν τίθεσθαι, to imprison.
τελειώα, to accomplish, fulfil.	τίκτω, τέξομαι, ἔτεκον, τέτοκα, to beget, to bring forth.
τελειώσις, εως, ἡ, a fulfilling.	τίλλω, to pluck, to gather.
τελευταῖος, ἀ, ον, last. τὸ τελευτῶν, adv., at last.	τιμάω, to value, to honor. τιμᾶσθαι τινὶ τοῦ θανάτου, to award a man the penalty of death.
τελευτάω, to end, to die.	τιμή, ἥς, ἡ, value, honor.
τελευτή, ἥς, ἡ, death.	τίς, τι who, what? τι for κατὰ τι, why?
τελέω, τελέσω, ἐτέλεσα, τετέλεκα, τετέλεσμαι, ἐτέλεσθην, to finish, to pay.	τίς, τι enclitic, somebody, something, a certain. τι for κατά τι, to some extent, at all.
τέλος, ους, τό, the end, a tax, a tribute.	τίτλος, ου, δ, a title.
τελώνης, ου, δ, a tax-collector, a publican.	Τίτος, ου, δ, Titus.
τελώνιον, ου, τό, a toll-house.	
τέμνω, τεμέω, ἔταμον, τέτμηκα, τέτμημαι, ἐτμῆθην, to cut.	
τέξομαι, see τίκτω.	
τέρας, ατος, τό, a wonder.	
τεσσαράκοντα, forty.	
τέσσαρες, α, four.	

τοίνυν, adv., therefore.	τριάκοντα, thirty.
τοιόδε, τοιάδε, τοιώδε, such.	τριακόσιοι, αι, α, three hundred.
τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιωῦτο, such.	dred.
τοῖχος, ου, δ, a wall.	τρίβος, ου, ἡ, a path.
τολμάω, to dare.	τρίβω, to break, to wear out.
τόπος, ου, δ, a place.	τρίς, adv., thrice.
τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο, so much, so great. τοσούτῳ with comp., so much the more.	τρισχίλιοι, αι, α, three thousand.
τότε, adv., then.	τρίτος, η, ον, the third. τὸ τρίτον, ἐκ τρίτου, for the third time.
τοῦτο, see οὗτος.	τρίχινος, η, ον, made of hair.
Τραϊανός, οὐ, δ, Trajan.	τριχῶν, see θρίξ, a hair.
τράπεζα, ης, ἡ, a table.	τρόμος, ον, δ, a trembling.
τραπεζίτης, ον. δ, a banker, a money changer.	τροπή, ἡς, ἡ, a turning.
τραπόμενος, see τρέπω.	τρόπος, ον, δ, a manner.
τραῦμα, ατος, τό, a wound.	τροφή, ἡς, ἡ, food.
τράχηλος, ου, δ, throat, neck.	τροχός, οὐ, δ, a wheel.
τραχύς, εῖα, ν, rough.	τρυχώ οι τρύχω, consume.
τρεῖς, τρία, τρινῶν, three.	τράγω, τρωξομαι, ἔτρωξα and ἔτραγον, τέτρωγμαι, ἔτράγην, to eat.
τρέπω, τρέψω, ἔτρεψα, τέτροφα, τέτραμμαι, ἔτρέφθην οι τέτραπην, to turn.	τυγχάνω, τεύξομαι, ἔτυχον, τετύχηκα, with gen., to get, to obtain. with dat., to meet. with part., happen.
τρέφω, θρέψω, ἔθρεψα, τέτροφα, τέθραμμαι, ἔθρέφθην οι τέτραφην, to nourish, to feed.	τύπος, ον, δ, a mark, an impression.
τρέχω, δραμέομαι, ἔδραμον, δεδράμηκα, to run.	τύπτω, to strike.

Τύρος, ου, Ἱ, Tyre.

τυφλογενής, ἔς, born blind.

τυφλός, ἡ, ὄν, blind.

τυφλώ, to blind.

Τ

ὑβρίζω, to insult.

ὑγιής, ἔς, healthy.

ὑγρός, ἀ, ὄν, moist, green.

ὑδρία, ας, ἡ, a pitcher.

ὑδρωπικός, ἡ, ὄν, dropsical.

ὕδωρ, ὕδατος, τό, water.

υἱός, οῦ, ὁ, a son.

ὑμεῖς, ὧν, you.

ὑμέτερος, α, ον, your, yours.

ὑμνέω, to sing a hymn.

Ὕμνος, ου, ὁ, a hymn.

ὑπ-άγω,* to go, to withdraw.

ὑπ-ακούω,* to obey.

ὑπ-αντάω, to meet.

ὑπάντησις, εως, ἡ, a meeting.

ὑπαρξίς, εως, ἡ, possessions.

ὑπ-άρχω, to be, to belong. τὰ

ὑπάρχοντα, possessions.

ὑπ-έμεινε see ὑπομένω.

ὑπέρ, prep. 1. genit., for, in behalf of. 2. acc., beyond, over.

ὑπερῷον, ου, τό, upper room.

ὑπ-έστρεψεν, σεθ ὑποστρέφω.

ὑπηρετέω, to serve.

ἡπηρέτης, ου, ὁ, a servant.

ὑπ-ισχνέομαι, ὑποσχήσομαι, ὑπ-εσχόμην, ὑπέσχημαι, to promise.

ὕπνος, ου, ὁ, sleep.

ὑπό, prep. 1. gen., from under, by. 2. dative, under, at. 3. acc., under, towards.

ὑπόδειγμα, ατος, τό, example.

ὑπο-δείκνυμι,* to show.

ὑπο-δέχομαι, to receive.

ὑπόδημα, ατος, τό, a sandal.

ὑποζύγιον, ου, τό, a beast of burden, an ass.

ὑπο-κρίνομαι,,* to answer.

ὑποκριτής, οῦ, ὁ, a hypocrite.

ὑπο-λαμβάνω,* to take up to reply, to suppose.

ὑπο-μένω,* to stay behind, to remain, to endure.

ὑπο-μιμνήσκω,* to remind.

ὑπομονή, ḥς, ἡ, patience, perseverance.

ὑπο-στρέφω,* to return.

ὑπόσχεσις, εως, ἡ, a promise.

ὑποτασσόμενος, η, ον, subject

ὑπο-τάσσω, to subject.

ὑπωπιάζω, to strike one under the eye, to insult.

ὕστατος, η, ον, latest, last. ὅταν, τὸ ὕστατον, at last.

ὕστεραῖος, α, ον, on the day after. τῇ ὕστερᾳ, on the following day.

ὕστερόω, to fall short.

ὕστέρημα, ατος, τό, a defect.

ὕστέρησις, εως, ή, a coming short, want, need.

ὕστερον, adv., afterwards.

ὕστερος, α, ον, latter.

ὑφαίνω, to weave.

ὑφαντός, ή, δν, see ὑφαίνω.

ὑφειμένος, η, ον, see ὑφίημι.

ὑφειμένως, adv., submissively. ὑφ-ίημι,* to send down, to take down, to humble.

ὑψηλός, ή, δν, high, lofty.

ὕψιστος, η, ον, most high.

ὕψος, ους, τό, height, heaven.

ὑψώω, to exalt.

Φ

φαγεῖν, sea ἔσθιω,

φαίνω, φανέω, ἔφηνα, πέφαγκα, πέφασμαι, ἔφάνθην, to show.

Pass., to appear.

φανερός, ἀ, δν, clear, evident, public, manifest.

φανερώ, to manifest.

φανερώς, adv., publicly.

φανός, οῦ, δ, a torch.

φάντασμα, ατος, τό, a phantom, a ghost.

Φαρισαῖος, ον, δ, a Pharisee.

φάσκω, to pretend, to say.

φάτνη, ης, ή, a crib, manger.

φαῦλος, η, ον, vile, worthless.

φέγγος, ους, τό, a light.

φείδομαι, to spare.

φέρω, οίσω, ἡνεγκα or ἡνεγκον, ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι, ἡνέχθην, to bear, to carry, to lead.

φεύγω, φεύξομαι, ἔφυγον, πέφευγα, to flee.

φημι, φήσω and ἔρέω, ἔφησα and εἶπον and εἶπα, εἴρηκα, εἴρημαι, ἔρρήθην and ἔρρέθην, to say.

φθάνω, φθάσω and φθήσομαι, ἔφθασα and ἔφθην, ἔφθακα, to anticipate.

φθέγγομαι, to speak.

φθείρω, to destroy.

φθονέω, to envy.

φθόνος, ον, δ, envy.

φιλέω, to love.	φρόνιμος, <i>η, ον</i> , wise, prudent.
φίλημα, <i>ατος, τό</i> , a kiss.	φρονίμως, adv., wisely.
Φίλιππος, <i>ον, ὁ</i> , Philip.	φροντίζω, to care.
φίλος, <i>η, ον</i> , dear, friendly.	φυγάς, <i>ἀδος, ὁ</i> , an exile.
φίλος, <i>ον, ὁ</i> , a friend.	φυγή, <i>ῆς, ἡ</i> , flight.
φιλοστοργία, <i>ας, ἡ</i> , a tender love.	φυλακή, <i>ῆς, ἡ</i> , a watch, prison.
φιλόστοργος, <i>ον</i> , affectionate.	φυλάσσω, to watch, guard.
φλόξ, φλογός, <i>ἡ</i> , a flame.	φυλή, <i>ῆς, ἡ</i> , a tribe.
φοβέω, to frighten. Pass., to fear.	φύλλον, <i>ον, τό</i> , a leaf.
φόβητρον, <i>ον, τό</i> , an object of fear, a terror.	φύσις, <i>εως, ἡ</i> , nature.
φόβος, <i>ον, ὁ</i> , fear.	φυτεύω, to plant.
Φοινίκη, <i>ης, ἡ</i> , Phoenicia.	φύω, to produce. πέφυκα and 2 aor. ἔφυν, to be by nature.
φοινικός, <i>ἡ, δν</i> , bloody, murderous.	φωλεός, <i>οῦ, ὁ</i> , a hole.
φοῖνιξ, <i>ικος, ὁ</i> , a palm-tree.	φωνέω, to call, to crow.
φονεύω, to murder.	φωνή, <i>ῆς, ἡ</i> , a voice, a sound.
φόνος, <i>ον, ὁ</i> , murder.	φῶς, φωτός, <i>τό</i> , a light.
φορέω, to wear.	φωτεινός, <i>ἡ, δν</i> , bright.
φόρος, <i>ον, ὁ</i> , a tribute, a tax.	φωτίζω, to give light, shine.
φορτίον, <i>ον, τό</i> , a burden.	
φραγέλλιον, <i>ον, τό</i> , a scourge.	X
φραγμός, <i>οῦ, ὁ</i> , fence, hedge.	χαῖρε, from χαῖρω, hail!
φρήν, φρενός, <i>ἡ</i> , the heart. the mind, reason.	χαίρω, χαρέω and χαρήσω, ἐχάρησα and ἐχάρην, κεχάρηκα, κεχάρημαι, to rejoice.
φρονέω, to think.	χαλάω, <i>άσω</i> , to let down.
φρόνημα, <i>ατος, τό</i> , a thought.	χαλεπός, <i>ἡ, δν</i> , hard, angry, fierce, cruel.
	χαλεπῶς, with difficulty.

χαλκός, οῦ, ὁ, copper, money.	χλωρός, ἀ, ὅν, green, fresh.
χαμάλ, aadv., on the ground.	χοῖρος, ου, ὁ, pig, hog, swine.
χαρά, ἄς, ἡ, a joy.	χολή, ἥς, ἡ, gall.
χαρακτήρ, ἥπος, ὁ, a character.	Χοραζίν, τό, Chorazin.
χάραξ, ακος, ὁ, earthen wall.	χορτάζω, to feed, to fill.
χαρίεις, λεστα, λεν, pleasing.	χόρτος, ου, ὁ, grass.
χαρίζομαι, to bestow favor.	χράομαι, χρήσομαι, ἔχρησάμην,
χάριν, adv., for the sake of.	κέχρημαι, ἔχρησθην, to use.
χάρις, ιτος, ἡ, favor, grace.	χρεία, ας, ἡ, need, usefulness.
χαριτώ, to favor.	χρέος, ους, τό, a debt.
χάσμα, ατος, τό, a chasm.	χρεωφειλέτης, ου, ὁ, a debtor.
χείλος, ους, τό, a lip.	χρηζώ, to need, to want.
χείμαρρος, ου, ὁ, a torrent.	χρῆμα, ατος, τό, riches.
χειμών, ὠνος, ὁ, winter.	χρηματίζω, to give a heaven-
χείρ, χειρός, ἡ, dative plural, χερσί, a hand.	ly warning.
χειρόδεικτος, ον, manifest.	χρηματισθείς, warned by God
χειροποίητος, ον, made by hands.	Χριστιανισμός, οῦ, ὁ, Chris-
χείρων, comp. of κακός.	tianity.
χέω, χεέω, ἔχεια, κέχυκα, κέχυ-	Χριστιανός, οῦ, ὁ, a Christian.
μαι, ἔχύθην, to pour.	χριστός, ἡ, ὅν, anointed.
χήρα, ας, ἡ, a widow.	Χριστός, οῦ, ὁ, Christ.
χθές, adv., yesterday.	χρίω, to anoint.
χιλιάς, ἀδος, ἡ, a thousand.	χρονίζω, to delay.
χιλιοι, αι, α, one thousand.	χρόνος, ου, ὁ, time.
χιτών, ὠνος, ὁ, a tunic, coat.	χρύσεος, α, ον, οῦς, ἡ, οῦν, of
χιών, ὀνος, ἡ, snow.	gold, golden.
χιλαρύς, ύδος, ἡ, a robe, cloak.	χρυσός, οῦ, ὁ, gold.
	χωλός, ἡ, ὅν, lame.
	χώρα, ας, ἡ, a country.

χωρέω, to contain, to go.
χωρίζω, to sever, to depart.
χωρίς, adv., apart from.

Ψ

ψαλμός, οῦ, ὁ, a psalm.
ψάμμος, ου, ἡ, sand.
ψευδής, ἔς, lying, false.
ψευδοδιδάσκαλος, ον, a false teacher.
ψεύδομαι, to lie.
ψευδομαρτυρέω, to bear false testimony.
ψευδομαρτυρία, ας, ἡ, false testimony.
ψευδομάρτυς, τυρος, ὁ, a false witness.
ψευδοπροφήτης, οτ, ὁ, a false prophet.
ψεῦδος, ους, τό, a lie.
ψευδόχριστος, ον, ὁ, a false Christ.
ψεύδω, to cheat, to lie.
ψευδώνυμος, ον, under a false name.
ψηλαφάω, to feel, to touch.
ψηφίζω, to vote.
ψιχίον, ον, τό, a crumb.
ψυχή, ἡς, ἡ, the soul, life.

ψύχος or ψῦχος, ους, τό, frost.
ψυχρός, ἀ, ὅν, cold.
ψωμίον, ον, τό, a morsel.

Ω

ῳ, interjection. oh!
ῳ, dative sing. of ὅς, ᾧ, δ,
ῳδε, adv., here.
ῳδίς, ὠδῖνος, ἡ, distress.
ῳμος, ον, ὁ, the shoulder.
ῳέομαι, ὠνήσομαι, ἐπριάμην,
ἐώνημαι, ἐωνήθην, to buy.
ῳόν, οῦ, τό, an egg.
ῳρα, ας, ἡ, an hour, time.
ῳραῖος, α, ον, timely, beautiful.
ῳς, conj., that, in order that.
ῳς, adv., as, when. ὠς μάλιστα,
as much as possible. ὠς
ἀνόητον, how silly!
ῳς, with numerals, about.
ῳς, with part. gives the subjective view of the actor
or speaker, as ἔλαβεν αὐτὸν
ῳς ἀναιρήσων, he seized him
with the intention of putting him to death.
ῳσανεί, or ὠς ἀν εἰ, like as if.
ῳσαννά, interj., hosanna!

ώσαύτως, adv., in like man-	ώτίον, ου, τό, an ear.
νερ.	ἀφέλεια, ας, ἡ, help, use.
ώσει, adv., as if.	ἀφελέω, to benefit.
ώσπερ, adv., even as.	ἀφέλημα, ατος, τό, a service.
ώστε, conj., so that, so as to. is followed by the infinit., sometimes by the indicat.	ἀφέλησις, εως, ἡ, a helping. ἀφέλιμος, ον, or η, ον, profit- able, useful.
for ἢ ὡστε see ἢ.	ἀφθην, see ὄράω.

THE END.

Errata.

Page 35, line 2, instead of ποιουν	read ποιοῦν.
" 55, " 11, " δόχην	" δοχῆν.
" 92, " 16, " ἐργάζετε	" ἐργάζεσθε.
" 98, " 13, " ἐλθῶν	" ἐλθῶν.
" 120, " 9, " οἱ	" οἱ.
" 129, " 5, " ποιοῦμεν	" ποιῶμεν.
" 174, " 6, " νουτεθεὶς	" νουθετηθεὶς.
" 183, " 13, " παὶ	" καὶ.
" 188, " 13, " δηλόν	" δῆλόν.
" 207, " 11, " Μασσαλίαν	" Οὔτενναν.
" 211, " 4, " διψω	" διψῶ.
" 212, " 17, " κατεαγῶσν	" κατεαγῶσιν.
" 221, " 16, " συδάριον	" σουδάριον.
" 242, " 14, " ἡμέρα	" ἡμέρα.
" 272, " 2, " δεῖπνος	" δεῖπνον.
" 288, insert ἐπι-σκιάζω, to overshadow.	

Usus te plura docebit.

DEC 22 1902

1902

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: June 2005

Preservation Technologies
A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION

111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS

0 014 396 662 8